MAY 6 1954

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Cable Address: LATAMERIKA
Editor in U.S.A. — A. ZVERINŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

30./258. n-rs. SESTDIEN, 1954. G. 17. APRĪLĪ 4. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
Telegrammu adrese: LATAMERIKA
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $150: par 3 mēn. $4.50:
par 6 mēn. $8.50: par 1 gadu $16.00
SLUDINĀJUMU MAKSA:
slud. daļā $1.40: tekstā $2.80 par 1 collas telpu 1 slejā

Archibīskaps T. Grīnbergs

LIEDIENU GAISMĀ

No Lielās Piektdienas bēdām pie Lieldienas priekiem.
Jāņa ev. 20,15-17.

Mīlā svētku draudze! Arī šogad vēl mums Lieldienas ir jāsvētī svešumā, un mēs taču tās gribam svētīt kā lielus gaviļu svētkus. Tikpat dabā, kā arī kristietībā tie ir īsti uzvaras svētki, jo dzīvība ir uzvarējusi nāvi. No Lielās Piektdienas bēdām mums jānāk pie Lieldienas prieka. Un tikai tad mēs tos būsim svētījuši sev par svētību. Tas ir Marijas ceļš, pa kuru arī mums ir jāiet. Bariņš bēdīgu, sāpinātu cilvēku nāk no kapsētas, no mīļa, neaizmirstama cilvēka kapa. Te viens no viņiem iesaucas: „Kā saskan dabas krāšņums ar cilvēka miršanu?" Uz to atbild kāds cits: „Ar miršanu tas nesaskan, bet ar augšāmcelšanos." —

Pretstats dabā un dvēselē dara bēdas tikai vēl lielākas. Ko Marija Lielā Piektdienā bija visu pārdzīvojusi! Stundu zem krusta viņa nevar aizmirst. Viņa redz ciešam un mirstam savu Kungu un Pestītāju, to, kas bija devis viņas dzīvei īsto vērtību un nozīmi. Viņu grib pārņemt izmisums. Lieldienas rītā viņa iet pie Jēzus kapa, lai tur izraudātu savas bēdas. Lielā Piektā viņa bija beidzamā pie Jēzus kapa un Lieldienas rītā viņa ir pirmā pie tukša Jēzus kapa.

Un vai līdzīgas bēdas nesāpina daudzus mūsu tautas locekļus? Vai nav daudz tādu, kas pat nezina, kur atrodas mīļa cilvēka kaps un to nekad arī nedabūs zināt? Cik daudziem no mums nav arī sajūta: kā tas saskan ar pavasara krāšņumu un Dieva mīlestību?

Bet kad Marija, tā nogrimusi dziļās sāpīgās domās, stāv pie Jēzus kapa un raud, tad viņa dzird līdzcietīgu jautājumu: „Sieva, ko tu raudi, ko tu meklē?" Jēzus pats tā viņu jautā. Bet Marijā viņu nepazīst. Dziļās bēdās sāpināta sirds un asarām pārplūdušas acis neredz un nesaprot pat mīlestībā teiktus vārdus. Viņai šķiet, ka līdzcietīgais jautātājs ir dārznieks, un tāpēc viņa lūdz: „Ja tu viņu esi aiznesis, tad pasaki, kur tu viņu noliki, lai es viņu varētu atrast." Viņai ir tikai viena vēlēšanās: Jēzu meklēt un atrast. Viņa želodamās žēlojas: „Viņi manu Kungu ir paņēmuši, un es nezinu, kur tie to likuši."

Cik daudziem no mums nesāp sirds pār mīļiem piederīgiem, kas dus diezin kādā kapsētā un kapu vietā. Bet kapsēta ir atrodama arī garīgā ziņā, tautu dzīvē. Kas viss nav kritis nāvei par upuri! Vai visa mūsu tauta nav līdzīga Marijai, kas apraud savu zaudējumu? Mēs apraudam savu zaudēto dzimteni, mēs apraudam savus mīļos piederīgos, kas kapos, zināmos un nezināmos, apraudam tos, kas cieš dzimtenē un verdzībā. Mums ir paņemts, kas mums bija mīļš un dārgs. Bet, diemžēl, mums jāteic, ka daudzi ir zaudējuši arī savu Kungu un Pestītāju. Vienalga, kas tev to paņēma: vai paša ļaunums, vai neticīgi draugi, bezdievīgas grāmatas, rūgti pārdzīvojumi un neizprastie Dieva ceļi. Arvienu tu savu sirdsmieru būsi atdevis tiem, kas tev gan tavu ticību atņēma, bet bēdu brīdī tie tevi atstāj vienu.

Marija sava Pestītāja zaudējumu sāpīgi sajūt. Viņa meklē Jēzu, meklē to ar rūgtām asarām. Vai arī tu to cītīgi meklē un gribi atrast? Un vai mēs neesam, salīdzinot ar Mariju, labākā stāvoklī. Marija meklēja nedzīvo Kungu. Mēs jau gandrīz 2000 gadu esam dzirdējuši lielo Lieldienas vēsti: „Ko meklējat dzīvo pie mirušiem? Viņš nav še, viņš ir augšāmcēlies! Lieldienas lielais jautājums aizvien ir: vai visi, kas dzīvo Kungu Jēzu pazaudējuši, to arī sāpīgi sajūt un grib to atkal kā dzīvo Kungu meklēt un atrast?

Marija ir maldījusies un tomēr nav maldījusies. Viņa domā, ka jautātājs ir dārznieks, tur viņa maldās. Bet Jēzus ir debess dārznieks, arvienu mums tuvu, kaut arī mēs viņu nepazīstam. Visur, kur skumst par to, ka Jēzus ir pazaudēts, kur pēc viņa ilgojas, tur viņš nekavējas un dodas pazīstams. Jēzus saka tikai vienu vienīgu vārdu: „Marija!" un šinī vārdā viņš ieliek visu savu mīlestību un visu savu dvēseli. Viņa apgriežas, pazīst Jēzu un sauc: „Rabbuni!" un krīt Jēzum pie kājām prieka pārpilnībā, pateicībā un godbijībā. „Marija, Rabbuni!" Tā ir Lieldienas dziesma, ko ar sajūsmu dzied ticīgā dvēsele „Marija," t. i. „es pazīstu savējus." Rabbuni t. i. „savējie pazīst Tevi." Marija, neraudi, uzvarējis ir Lieldienas Lielskungs — Rabbuni! Neviens nedzīvo sev pašam, kad dzīvojam, tad dzīvojam tam Kungam, kad mirstam, tad mirstam tam Kungam, tāpēc vai dzīvojam, vai mirstam, mēs piederam tam Kungam, kas ir augšāmcēlies un dzīvo un valda un ir mums arvienu klāt. Kad to meklējam, tad to arī atrodam. Jēzus sauc mūs vārdā, aicina mūs arvienu viņam atvērt sirdi. Neļausim viņa mīlestības pilnam saucienam pasaules skaļumā un troksnī aizskanēt mūsu ausij garām. Viņš grib ikvienu no mums no Lielās Piektdienas skumjām vest pie Lieldienas prieka. Zini, tev un man, mīļais brāli, mīļā māsa, pieder Dieva solījums: „Nebīsties! es es- [illegible] piederi." Dzirdi, tavs Pestītājs tevi sauc vārdā, un viņa vārds ir dzīvība un svētība. Raudi, dzirdi, tici! Marija! — Rabbuni!

Amen!

PRIECĪGUS ATMODAS SVĒTKUS!

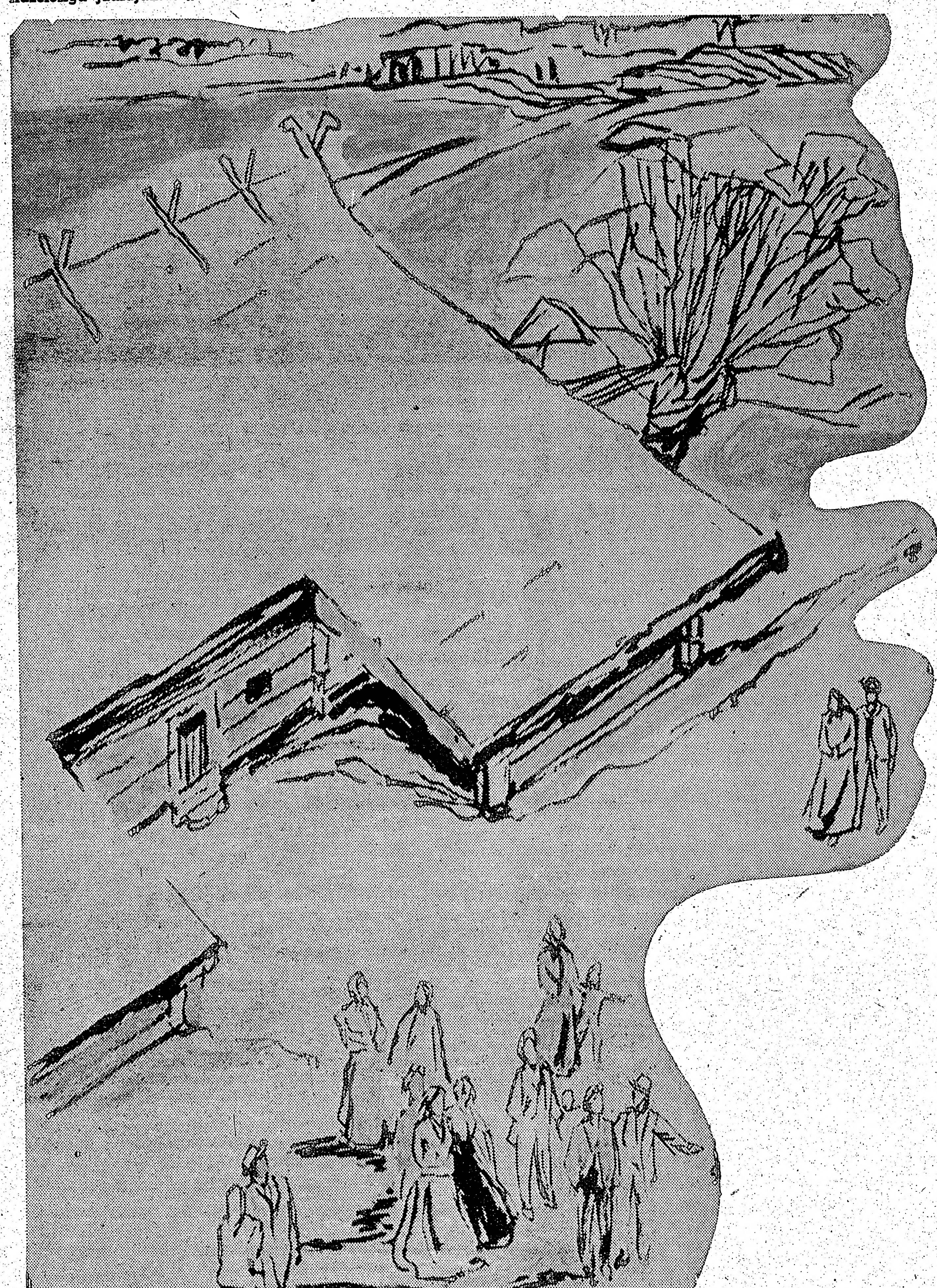

Ed. Dzeņa speciālzīmējums LA.

Mūžīgais Jūdass

INGRIDA VĪKŠNA

Zem pēdām smiltis deg tam trakās uguns liesmās,
Un acīs nogurušās ārprāts kvēl un bailes.
Viss simtreiz jāizjūt — no jauna sāpes ciestās,
No jauna soļi jāmin takās, kādreiz ietās,
Kur pretī nāve māj un krustu kailās smailes.

Ar mēlēm zeltainām smags negaiss smiltis laiza,
Sviež zibšņus sejā tam, kas citas gaismas bīstas,
Kam šakals ceļu griež un klēpi neveŗ aiza,
No dienu mokām miegs vairs sen to neatraisa,
Smok kliedziens krūtīs, balss pēc elpas rīstas.

Te pēkšņi klusums — negaiss trakot stājas,
Starp palmām vientulīgām paspīd gaisma rēna
Vīrs sastingst ārprātā. Speŗ soli, ļodzās kājas,
No smiltīm augšup celt grib lūdzot rokas vājas,
Bet rimties liek tam balss, kas gaismā atskan lēna:

— Kam moki sevi, Jūdas, labo brāli,
Mēs bijām tuvi, kļuvām atkal tāli.
Tavs skūpsts man vairāk sāp kā naglu zīmes delnās,
Daudz vairāk vēl, kā tev šīs naktis melnās.
Tavs liktens — sadegt trako šaubu mokās,
Mans — sevi atdot sava Tēva rokās. —

Pirkstiem ieurbies dziļi smiltī mitrā un aukstā,
Sirdi kā atvērtu brūci, kas pārpilna vainas un moku.
Seju ar aizvērtiem plakstiem paslēpis trīcošā plaukstā,
Cilvēks, kas pārdevis sevi, runāja ar savu Dievu:

— Jel nerādies, jel projām aizgriez vaigu,
Man tāpat diezgan moku jāizcieš.
Vai zini Tu, cik drausmu un cik baigu
Tavs krusts pār mani savu ēnu sviež?

Mēs bijām divpadsmit. Es biju viens starp citiem,
Jo ticēju Tev vairāk nekā tie.
Man tādēļ vajadzēja pirmam būt starp visiem,
Bet mīļāki Tev likās pārējie.

Tais mokās, kuŗās Tava miesa cieta,
Par Tevi vienmēr biju mierā mirt,
Bet vienmēr pēdējā pie Tevis bij man vieta,
Bij citiem vienpadsmit no Tevis mani šķirt.

Es dziļāk mīlēju. Es kvēlāk ticēt spēju,
Bet esmu cilvēks. Tādēļ nāca gals.
Vairs pēkšņi Tevī Dieva neredzēju,
Un tāla kļuva Tava gaišā balss.

Un tad es sapratu — ar visu nu ir galā,
Jo dzīvot nozīmēja — ticēt Tev.
Es biju izstumts Tava ceļa malā,
Un nevarēju pavēlēt vairs sev.

Un tad — tas skūpsts, ko tanī naktī baigā
Tev sniedzu, lāpām kvēpos liesmojot,
Kungs, nedrīkstēja iecirst Tavā vaigā
To zīmi, kam bij nāvei Tevi dot...

Nē — ticēt atkal vēlējos kā senāk,
Un tādēļ jānotiek bij brīnumam...
Tev bij tik jāpamāj, lai pūlis tuvāk nenāk,
Un atkal Dievs Tu būtu bijis man...

Bet — ko Tu izdarīji! Kungs, jel esi žēlīgs!
Tu sevi nāvei ļāvi, mani mūža lāstam;
Skūpsts, šaubās sniegts, tā kļuva dziļi grēcīgs,
Un sākums ciešanām un rūgtās nāves stāstam.

Bezgala rūpestiem vaigā, ērkšķiem pāršķeltu pieri,
Dievs un reizē pats cilvēks, pārcietis mirstīgo mokas,
Pārcietis šaubas un nāvi, naglu cirtieniem delnās,
Pāri cilvēkam smiltīs lūgdamies pacēla rokas:

— Ja vari, piedod, Jūdas, labo brāli,
Mēs brīdi bijām, neesam vairs tāli.
Es vīlos cilvēkos, Tu manī — sāpēs trakās,
Kaut vainīgās bij Tavas acis aklās,
Kas neredzēja smaida manā vaigā,
Kad savā ceļā gāju, pēdējā un baigā.

LATVIJA

Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Draugi grib mūs asimilēt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.

Archibīskaps T. GRĪNBERGS

KRUSTA ĒNA

A. SEDASDĒLS

Ar to brīdi, kad mūsu sirdī ieraudājās šķiršanās sāpes un acis kļuva miklas, teicot ardievas savai tēvzemei, mums blakus nostājās krusts ar savu ēnu. Un jo tālāk no savas šūpuļa vietas, jo baigāka un lielāka ceļas šī ēna. Mēs neesam vienīgie, kas dzīvojam šai ēnā un pār kuru likteni paceļas briesmu mājiens. Turpat visa civilizētā pasaule grimst aizvien dziļāk posta dūkstīs, jo tā nevar un nevar paceltiess Lieldienu rītam un apskaidrošanai. Ļaunums aug aumaļām, jo tautas un nācijas izdzinušas Dievu no savām dvēselēm. Nedzirdētā klaboņā skan ieroču smēdes, gaisu piekliedz atriebības saucieni, katrs liek atskanēt savai taisnībai, aizmirstot Mūžīgās taisnības avotu. Vai tam atrisinājumam, ko, varbūt, nesīs briesmīgo ieroču šķindoņa, lai mēs dotu laimes un uzvaras vārdu? Vai posts, šausmīgā iznīcināšana nebūs apvienoti vienā zīmē, kam sāpju krusta izskats? Bez mums vēl daudz ļaužu pasaulē, kas jau vairāk kā 30 gadu gaida krusta ēnu pazūdam — gaida brīdi, kad atkal pavērsies ceļš uz dzimteni. Viņi gaida, viņi cer. Bet šai garajā gaidu laikā, gara un smaga arī izaugusi krusta ēna pār viņiem. Kad tā saruks, kad pazudīs — tas Dieva ziņā.

Posts ir pieņēmies, nedrošība pāraugusi savu sākotni, briesmas kļuvušas vēl draudīgākas. Desmit īmdas gadi liecina, ka nākotne kļuvusi vēl drūmāka. Katrs gads krusta ēnu ir pagarinājis. Kur meklējama vaina — mēs to zinām, bet nav mūsu spēkos pagriezt tautu prātus tādā gultnē, lai tie ierauduši Dievu [illegible] briva dzīve bez brīvības. Tā to diendienā jau maļ sarkanās dzirnavās savienu vergu miljoniem. Tie nes ciešanu krustu — ar jau šīk daudz gadu un mocošu gadu. Vai kāds tos atpestīs un pagriezīs viņu vaigu ticīgo pasaules brīnumam — Lieldienu rītam? Kamēr milzis nerespektēs sava mazākā brāļa tiesības uz brīvību, tikmēr krusta ēna gulsies pār cilvēci. Bet šo, tik elementāro atziņu, neviens necenšas savlaicīgi iedzīvināt un realizēt.

Mēs varam raudāt un gaustiem par savas tēvzemes un tautas likteni — tam netrūks līdzjūtēju vārdos, bet nav neviena — darbos. Mūsu krusta ēnu neviens vēl nav padarījis mazāku.

Bet mums visvairāk sāpju par tiem, kas dzimtenē un kaulu lauzītavās Krievijas ziemeļos. Šīs sāpes dzeļ vienmēr un atgādinās mums, ka mūsu tautas lielākā daļa cieš vairākas. Šīs sāpes nevar mazināt svešumā iegūtā materiālā turība — tad mēs būtu noziegušies pret savu tēvzemi un tautu. Šīs sāpes nespēj mazināt desmit gados teiktie līdzjūtības vārdi. Mums jāskatās īstenībai acīs. Un tur mēs redzam savas zemes un tautas ciešanas. Tās sēvi izjūtam, arī Lieldienu rīta gaismā stāvot.

Kas novels akmeni? Kas iesvērdīs pasaulē brīvības gaismu, mieru un taisnības uzvaru? Kas sadragās krustu ar gaņo ēnu? Daudzas rietumu tautas, grimdamas dziļās aizlūgšanās, tic, ka tā su iespēj Dievs. Mēs, piederēdami krislīgo pulkam, domājam tiem līdzi, bet tai pašā laikā jautājam — kur Viņš kavējas ar savu spēku un palīdzību? Kādēļ Viņš neparādās tādā godībā, kā pirms gadu tūkstošiem, atstājot savu kapu? Un šai brīdī mūsos iedzimst doma — vai tautas, kas tagad saniknotas un gatavojas triecienam, nav līdzvainīgas krusta ēnas smagumā? Tad, kad bija iespēja un izdevība ar mazākiem asins upuriem satriekt laicīgo elkus, pietrūka drosmes, ideālisma un pašuzupurēšanās spēka. „Tiks piedots tam, kas nevarēja, bet mūžam ne, ja negribēja" — saka mazās Latvijas lielais dēls Rainis.

[illegible] jas, uzvandīdama jaunas un atkal jaunas briesmas. Tās joprojām krājas un nav pazīmju to apstāties. Kādreiz Lieldienu zvans dzimtenē priecināja un stiprināja. Tagad, tas liekas, nenozīmīga skaņa. Jo gaisā viņu cītas skaņas, šūpojas nemiers un nedrošība, kas pārkliedz augšām cēlušās simfoniju. Augstu iz sliets un aizvien lielāks top sāpju krusts, kura ēnā kā izbiedēti meža zvēri cilvēki un tautas saspiedušies viens pie otra, trīsē dami un baiļodamies par nākotni, pār kuru Dievs vēl nav pacēlis savu vareno roku — svētīšanai mieram un pastāvēšanai drošībā.

DAUGAVAS VANAGI

DAUGAVAS VANAGU APVIENĪBAI INDIĀNĀPOLĒ JAUNA VALDE

Gadskārtējā DV apvienības biedru pilnsapulce valdes pārvēlēšanai notika 4. aprīlī, Indiānas latviešu biedrības namā. Agrākajam apvienības priekšniekam J Gžibovskim atsakoties kandidēt par apvienības priekšnieku vienbalsīgi ievēl J. Lazdiņu, bet par valdes locekļiem V. Sprancmani priekšnieka vietnieks E. Šlaukstiņu sekr., A. Burģi kasieri un V. Burģi — biedrzinis. Revīzijas komisijā ievēl Z. Zalmani, J. Gžibovski un A. Bolšteinu.

Iepriekšējā valde savā ziņojumā norāda, ka apvienība Indianapolē darbojas tikai vienu gadu. Šinī laika sprīdī tā ir paspējusi rast saskaņu un labu sadarbību ar pārējām nacionālajām organizācijām un izsaka cerību, ka sadarbības gars paliks arī turpmāk. Savā darbības laikā 1953. gadā bij. valde sarīkojusi vienu sarīkojumu ar atlikumu $135.65. Ziedojumos aprūpei savākts $302.50 Tanī pašā laikā izdots aprūpei 351 dolārs.

Sapulce, noklausījusies valdes un rev. komisijas ziņojumus, izsaka aizejošai valdei pateicību par veikto darbu. Pašreiz apvienībā ir 32 biedri. A. B.

Z I E D O J U M I

Lieldienu akcijas ietvaros

DV Toronto nod. aprūpei ziedojuši: J. Bole $1.00, V. Cīrulis $2.00, V. Cīrulis $2.00 J. Treijs $2.00. Kopā ar iepriekšējiem — $114.50. Bez tam trūkumcietējiem ziedojuši: R. Šūna $6.00, Arvīds Sausais stundas algu $20.00, V Kurens $3.00.

Latvisks paldies atsaucīgajiem ziedotājiem!

Piezīme: LA 28. numurā minētais $5.00 ziedotājs nav A. Kalniņš, bet gan A. Kalviņš.

DV NIAGARAS NODAĻAS

jaunā adrese ir: Mr. K. Sisenis, 2058 Dann St., Niagara Falls, Ont.

Archibīskapa T. Grīnberga godināšanā viņa 84. dzim. dienā Eslingenā darba un sardžu vienību māc. T. Aviks nolasa pasniedzamo vienības adresi. 1. rindā: Vācijas ev. - lut. baznīcas pārstāvis Nagengasts. Aiz viņa archibīskaps T. Grīnbergs. V. Uldriķa foto

Ziedojumi DV aprūpei atbrīvoti no nodokļa

DV Kanadas valde, sakarā ar DV organizācijas Kanadā inkorporēšanu, bija iesūtījusi Nodokļu departamentam lūgumu atbrīvot tautiešu ziedojumus aprūpei, kas iemaksāti DV org. nodaļām, no aplikšānas ar nodokli, pievienojot nodokļu deklarācijas iesnieguma atticeīgas kvītis.

Tagad DV Kanadas valdes pr. P. Balodis saņēmis no augminētā departamenta Otavā piekrītīgu atbildi, un līdz ar to visi atsaucīgie ziedotāji varēs atskaitīt ziedojumus DV no tās savu ienākumu kopsummas, no kuras aprēķina nodokļa likmi. Iesniegumam par katru ziedojumu jāpievieno attiecīgs kvītējums.

Jācer, ka tautieši izpratīs šī atvieglinājuma lielo nozīmi, kā arī Kanadas iestāžu atbalstu DV aprūpes darbam, un turpmāk ziedojumi ieplūdīs vēl devīgāki nekā līdz šim.

P A T E I C Ī B A

Sirsnīgi pateicamies māc. A. Čopa kgm, I. Ev.-Lut. draudzes palīdzības fondam, radiem, draugiem un paziņām par sirsnīgu līdzdalību mūsu mīļās Elizabetes Briviņš izvadīšanā.

Piederīgie

ATCELTS SARĪKOJUMS

Sakarā ar Kurzemes krišanas atceres sarīkojumu 8. maijā, ir atlikts skautu - gaidu loterijas vakars, kas bija paredzēts tai pašā datumā.

PASKAIDROJUMS

Paskaidroju, ka ar savu 28. marta 1. latv. ev.lut. draudzes jubilejas uzņēmumu fotomontāžu neesmu vēlējies nevienam sagādāt launumu un esmu pārliecināts, ka tas nav arī noticis. Uzņēmuma montāžu izdarīju neplīnīgas informācijas dēļ, jo pats jubilejā bija uzaicināts ierastiess. Nepatieiss ir baumas, ka šo montāžu būtu izdarījis uz LA red. pasūtinājumu.

H. Kligers, preses fotogrāfs.

KANADĀ

TORONTO

● Toronto latviešu tautas augstskola, kuru vada prof. V. Burkēvics, veic lielu darbu. Pie tautas augstskolas darbojas latviešu ģimnazija un dažādi kursi, kas sagatavo gan nākošos daļamatniekus, gan iepazīstina kursantus ar tīri techniskām zināšanām vispārēnā u. c. Šis darbs prasa līdzekļus, un to sagāde nav viegla.

A. Sudmalis un A. Kerāns ar saviem pieciem iznes darba lielāko smagumu.

● TLNT režisores Mildas Bērziņas vadībā savu pēdējo izrādi bija veltījis latviešu skolai, tā nākot palīgā ar līdzekļu sagādi šim ārkārtīgi svarīgajam institūtam. Artistu atlīdzību ziedojuši un spēles jaunībā latviešu vecīgās sagādē.

Jaunākā studējamā lugas pirmizrādes atlikumu ziedos latviešu sabiedrībai — Tautas augstskolai. Jau ilgāku laiku teātris rūpīgi gatavo L. Auzānes - Vītoliņas lugu Uz Ameriku. Pirmizrāde sestdien, 24. aprīlī, pl. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcas zālē. Režiju vada M. Bērziņa, dekorācijas gatavo P. Kārkliņš. Lugas darbība norisinās mums labi pazīstamos nometnes apstākļos Vācijā, taisoties izceļot uz Ameriku. Pirmizrāde Anglijā guva lielus panākumus, luga piedzīvoja daudzas izrādes, un daudzi šo lugu skatījās vairākreiz. Cerams, ka tautieši, apmeklējot izrādi, ne tikai atbalstīs labu mērķi, bet būs arī apmierināti. Biļetes dabūjamas Lotos puķu veikalā, 802 Bathurst St.

● TLB Inženieru un techniķu kopa tuvākā nākotnē plāno ekskursiju uz St. Katarīnas kuģu būvētavu.

● Latviešu saimniecisko darbinieku apvienība sestdien, 24. aprīlī, 180 Simcoe St., Toronto, rīko vakaru, kurā aicināti pielalīties arī saimniecisko darbinieku piederīgie.

● Ar marta mēnesi Toronto iznāk Kanadas latviešu baptistu informācijas izdevums „Idejas un ideāli". Izdevuma mērķis informēt vispirms draudzes locekļus, kas atstatuma dēļ nevar apmeklēt dievkalpojumus. Izdevums sniedz informāciju par draudzes dzīvi, par notikumiem dimtenē un par reliģisko dzīvi pasaulē. 28. martā Toronto latviešu baptistu draudzei bija sadraudzības dievkalpojums ar Silvethornas angļu baptistu draudzi, kur latviešu baznīcas koris dziedāja divas dziesmas. Piedalījās arī baritons P. Geistauts. Ziņas no dzimtenes vēstī, ka uz vergu nometnēm aizvestais Latvijas baptistu draudžu savienības garīgā semināra ilggadējais direktors Jānis Rīss miris. Baptistu vispasaules apvienības kongress notiks 1955. gadā Londonā, Anglijā. Pasaulē ir vairāk par 18 miljonu baptistu, kas apvienoti 92.000 draudzēs, neieskaitot baptistus Krievijā. Polijā pieņemts likums, ka vārds Dievs jāraksta ar mazo burtu.

● [illegible] Stravera komēdiju Nebēdnieki bija pulcinājusi tuvu pie 300 apmeklētāju. Lugu bija iestudējis K. Spricenieks, kurš arī vienīgais pieradīja zinību skatuves rutīnu, kamēr pārējie ansambļa dalībnieki savas lomas nospēlēja apmēram pataļāka lauku pagasta teātra līmenī. Daudz šai ziņā vainojama arī lugas izvēle, kas sarakstīta stipri diletantiski. Izrāde tomēr deva ap 50 dol. atlikumu.

● Sv. Andreja baznīcas kārtējā padomes sēdē pieņēma gada pirmā ceturkšņa darbības pārskatu, kas uzrāda 1000 dolaru lielu atlikumu. Draudzes padome nolēma tuvākajā laikā izvedot veco ļaužu izstrādāšanas fondu pārvaldi un ievēlēja fondā noteikumus. Fonda pārvaldē paredzēti 5 locekļi.

● Sestdien, 10. aprīlī, sv. Trīsvienības baznīcā mācītājs A. Lūsis salaulāja Voldemāru Alaini ar Austru Rudziti.

● Latviešu sporta apvienība Kanadā savā pēdējā valdes sēdē, kuru vadīja priekšsēdis R. Plūme, bez sporta dzīves jautājumiem apsprieda bērnu vasaras nometnes Sidrabenes problēmas. Šķiet, ka ļoti svarīgo saimnieces jautājumu ir jau izdevies atrisināt pozitīvi. Maksa par uzturēšanos nometnē paliek tā pati, kas bija pagājušā gada vasarā: 8 dolari par bērnu nedēļā, bet ja ģimenē ir vairāki bērni, tad uztura nauda sākot ar otro bērnu ir 7 dolari nedēļā. Šai maksai vēl jāpieskaita 35c apdrošināšanas izdevumiem. Nometnes organizēšanas darbi rit sekmīgi un tuvākā laikā izsludinās, kur varēs pieteikt nometnotājus un saņemt informāciju.

Apvienība pārrunāja arī bērnu masku balles — karnevāla organizēšanu. Karnevāls, kā tas jau agrāk izziņots, notiks 30. maijā, un šim sarīkojumam sv. Andreja draudze nodevusi visas savas telpas. Paredzēti stendi, sacensības, rotaļas un labākiem tērpiem arī godalgas. Masku balli ievadīs poloneze, kuras laikā tiesnešu kollēģija izraudzīs godalgojamos kostīmus. Ieeja bērniem būs brīva. Būs arī atspirdzinājuma stendi. Karnevāla nosaukums izraudzīts — Pasaku valstī.

● Ziedojumu vākšana sv. Jāņa baznīcas Dāmu komitejas bazāram, kas notiks sv. Trīsvienības baznīcas telpās sestdien, 24. aprīlī, bijusi ļoti veiksmīga. Ziedotāji nav skopojušies un ziedojuši ļoti daudz tiešām vērtīgu mantu. Naudā saziedots apm. 600 dol.

LONDONA, ONT.

● Londonas latviešiem kopīgiem spēkiem jāveic vairāki uzdevumi. Lai vienotos par saskaņotu rīcību viņu organizāciju pārstāvji 9. aprīlī apspriedās un nolēma kopīgi rīkot Ģimenes dienu, pēc iepriekšējo gadu parauga kopīgi ar igauņiem un lietuviešiem atcerēties 14. jūnija notikušus kādā latviešu farmā kopīgi svinēt Jāņus, jūlija mēnesī dot iespēju bērniem papriecāties. Bērnu svētkos un rudenī veltīt lielāku uzmanību kopīgai Kultūras dienai. [illegible] Londonas latviešu nama [illegible] vi nolēma apspriesties 8. maijā, kad varēs arī 14. jūnijam izstrādāt noteiktu programmu pēc sarunām ar lietuviešiem un igauņiem. Apspriedes beigās organizāciju pārstāvji ziņoja par turpmākiem sarīkojumiem, lai tie neiekristu vienā dienā un arī nebūtu cits citam pārāk tuvu. Apspriede noritēja draudzīgās pārrunās un vienprātībā. Ps

ŠELBURNA

● Svētdien, 11. aprīlī mācītājs A. Lūsis Šelburnas baznīcā vadīja Pūpolu svētdienas dievkalpojumu. Dievkalpojums bija ļoti labi apmeklēts. Pie ērģelēm bija J. Mednis, kuram angļu draudze pēc dievkalpojuma piedāvāja ērģelnieka vietu ,kuru viņš nevarēja pieņemt. Nodibināja Šelburnas Sv. Jāņa draudzes dievkalpojumu kopu, tanī ir ap 60 locekļu. Kopa darbosies pie Sv. Jāņa draudzes un saņems draudzes atbalstu. Par kopas sakarnieku ar Sv. Jāņa draudzi ievēlēja Zvanītāju. Jau agrāk ievēlētie V. Goba, J. Tīcmanis un N. Seodors paliek savos amatos.

BRAMPTONĀ

● Bramptonā latviešu mājīpašnieku skaits atkal pieaudzis un sasniedz jau 20. Jau pirms dažiem mēnešiem māju iepirka A. Zeibots. Jaunākie māju ieguvēji ir A. Zariņš un K. Press.

Ir zināmi vēl divi Bramptonas latvieši, kas ieguvuši gruntsgabalus jaunu māju celšanai.

● 7. aprīlī Bramptonas latviešu b-bas koris diriģenta V. Rundāna vadībā dziedāja 3 latviešu dziesmas Bramptonā notiekošā kanadiešu sieviešu organizāciju kongresā. Dziedātājas bija tērpušās latviešu tautas tērpos, par kuriem kanadietes izrādīja dzīvu interesi. Dziesmas, sevišķi A. Kalniņa — Ūdeņrožu vainags — izpelnījās kongresa dalībnieču ilgus aplausus. Lai dziedātāju skaits būtu kuplāks, tad Bramptonas latviešu b-bas koris papildināts ar K.K.C. Toronto kora dalībniekiem.

J. R.

HAMILTONA

● Māc. A. Voitkus Hamiltonas draudzē kristījis Zigurdu Romānu Vītolu, Andri Jāni Lagzdiņu un Līgu Annu Puriņu.

VANKUVERA, B. C.

● Vankuveras latvieši dziesmas sāka skandināt 1951. g. diriģenta A. Pantelejeva vadībā, kurš arī bija pirmais kora dibinātājs.

Jau toreiz šīs zemes ļaudis iemīļoja mūsu dziesmas un aicināja kori vienu otru reiz dziedāt viņu sarīkojumos. Tā diesmas radīja interesi par dziedātājiem, viņu tautu un zemi.

Dziesmu draugi vēl pēc smagās darba dienas pulcējas vakaros uz kora mēģinājumiem. Liekas, šiem ļaudīm ir ne tikai mīlestība uz dziesmu, bet arī liela tēvzemes mīlestība.

Vēlāk uz īsu laiku kora vadību uzņēmās dziedonis R. Kamols, bet pēc viņa Arvīds Grants. Dziedātāju skaits pieauga, un koris jau ķērās pie lielākiem darbiem.

Tagad latviešu koris Vankuverā ir plaši pazīstams, mūsu dziesmas ieguvušas lielu piekrišanu un kori bieži aicina vietējo biedrību un draudžu sarīkojumos.

Pēdējā laikā izveidojies arī vīru kvartets, kas ceļ godā mūsu dziesmas.

4. aprīlī koris un kvartets kuplināja vietējās baptistu draudzes vakaru, kur bija aicināts arī mācītājs K. Avotiņš referēt par Latviju un latviešiem.

Referents iepazīstināja klausītājus ar mūsu zemi, tautu, tās baltām un nebaltām dienām un lielo postu. Beigās referents saņēma sirsnīgu pateicību no klausītājiem un daudzus draudzīgus ielūgumus ciemos. Kāds augstāks immigrācijas pārvaldes ierēdnis tanī pašā vakarā aizbrauca mājās pie referenta, lai redzētu Latviju uzņēmumos.

Tā bija liela un skaista propaganda, ko šai vakarā veica dziedātāji un referents. Bet ir arī vēl citi klusi darba darītāji.

Tā, piemēram, pianiste S. Pantelējeva audzina jaunus mūziķus, bet gleznotāja A. Avotiņa ar saviem darbiem piedalās vietējās mākslinieku biedrības rīkotajās izstādēs. -s.

JAUNATNES DIENAS ŠOVASAR

VISOS LIELĀKOS CENTROS

ALJAs sēde Ņujorkā

ALJA's valdes sēde 9. aprīlī iesākās ar ziņojumiem. Valdes priekšsēža vietnieks V. Klīve kopā ar valdes locekli V. Šmitu apmeklējuši Viduseiropas centra Baltijas lietu vadītāju Akeru, lai noskaidrotu iespējamības līdzekļu sagādē jaunatnes darbam. Cerības diezgan pesimistiskas, jo šajā darbības gadā Viduseiropas centrs savu darbību velti informācijas iegūšanai aiz dzelzs aizkara. Ja ALJA's darbība būtu vairāk veltīta pretkomūnistiskajai darbībai, tad naudas līdzekļu pabalsts ir iespējams. Akers uzaicināja arī jaunatnes apvienību piedalīties ar rakstiem pretkomūnistiskajos izdevumos.

Vicepriekšsēdis J. Pūliņš Čikāgā ar rakstu lūdz ALJA's valdi dot tuvākos norādījumus, lai varētu vairāk aktivizēt apvienības darbību ASV vidienē. Valdes sekretāres palīdze V. Muižniece no Čikāgas raksta, ka Amerikas latviešu jaunatnes apvienībai nevajadzētu iestāties ALA'ā, jo pret iestāšanos esot turienes un apkārtnes jaunieši. Šis fakts arī būtu jāievēro ALJA's valdei. Atbildot uz V. Šmita ierosinājumu izraudzīt saimniecības nozares pārstāvjus visos lielākajos latviešu centros, V. Muižniece rakstveidā izsakās, ka Čikāgas jaunieši ir pret līdzekļu vākšanu no ārpuses. Katram apvienības biedram būtu jāatbalsta jaunatnes apvienības darbs, un V. Muižniece ierosina paaugstināt biedru maksas. Valde šo jautājumu nevarēja izšķirt, jo šī gada biedru maksas noteica kongress.

Biedrzine B. Krūmiņa ziņo, ka apmeklējusi ALA's ģenerālsekretāru Albatu kongresa delegātu izraudzīšanas lietā. Noskaidrots, ka Kalamazū un Filadelfijas jaunatnes pulciņi paši sūtīs delegātus uz ALA's kongresu Klīvlandē. Bez tam vēl iespējama citu jaunatnes pulciņu līdzdalība. Daudzi ALJA's biedri vēl arī darbojas citās latviešu organizācijās. Tāpēc ALJA's individuālo biedru delegātu skaitu noteiks kongresa mandātu komisija Klīvlandē. Vēlēšanos iegūt delegātu mandāta tiesības ALA's kongresam izteicās Kr. Valters, J. Ūdris un V. Klīve. Valde par ceturto apvienības individuālo biedru delegāti izraudzīja B. Krūmiņu.

Sakarā ar turpmāko darbību V. Klīve ierosināja, ka apvienības darbībā zināma vieta būtu arī ierādāma tieši cīņai pret mūsu tautas apspiedējiem. Arī kollēdžu periodikā būtu jāievieto informācija par latviešu jaunatnes darbu trimdā. V. Klīve uzsver, ka lielāka vērība un uzsvars jāveltī jaunatnes dienām. Arī vicepriekšsēdis G. Šmits atzīst, ka jaunatnes pulcināšana visvairāk ietekmējama ar jaunatnes dienām, kas ir viens no lielākajiem apvienības uzdevumiem. G. Šmits uzsvēra, ka pagājušais gads bijis veltīts jaunatnes un apvienības organizēšanai, un šogad tas jāveltī tiešām jaunatnes darbam. Vislielākā nozīme šeit būtu tieši lokālie jaunatnes pulciņi, lokālās un apgabalu jaunatnes dienas un jauniešu saite — apvienības žurnāls.

Šogad jaunatnes dienas atklāj Vilimantikas pulciņš maija mēneša pēdējā nedēļas nogalē. Plašas jaunatnes dienas ar referātiem un pārrunām notiks Čikāgā jūlija sākumā. Čikāgā, 14. augustā notiks arī kristīgās jaunatnes sanāksme — kongress, uz kuru ir arī lūgti ALJA's pārstāvji. Aijovas jaunatnes pulciņa priekšnieks E. Ozoliņš ziņojis apvienības valdei, ka šovasar Aijovā paredzētas Vidējo rietumu jaunatnes dienas, veltītas kultūras jautājumiem un sportam. Tiešs laiks vēl nav noteikts, jo jānoskaidro pārējo jaunatnes dienu kalendārs. 3., 4. un 5. jūlijā notiks jaunatnes dienas Linkolnā.

Vicepriekšsēdis un apgāda nozares vadītājs G. Šmits ziņo, ka beidzot pārvarēti visi techniskie grūtumi un priekšdarbi apvienības žurnāla jaunajam, lētākajam iespiešanas veidam, un pirmais numurs iznāks maijā. Par žurnāla [illegible] dajas redaktrisi apstiprina Ausmu Matcatu.

(Nobeigums 10. lpp.)

Nodokļu maksātāju ievērībai

30. aprīlis ir pēdējā diena, līdz kurai nod. departamentam jāiesniedz attiecīgā deklarācija par izpeļņu un samaksātiem nodokļiem 1953. gadā, jo pēc minētā datuma jāmaksā soda nauda par nokavējumiem.

Ja kādam būtu neskaidrība sakarā ar formulāru aizpildīšanu, laikraksta Latvija Amerikā kantorī 123 Huron St., Toronto tel. EM 8-0792, iespēja saņemt bezmaksas paskaidrojumus.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

MONTREĀLĀ, P. Q.
KONSULS
VILIS TOMSONS
5210 VICTORIA AVE, APT. 16
Tel. AT 7798

LASĪTĀJU VĒSTULES

TIKAI VIENS JAUTĀJUMS

Kādreiz Latvijas Amerikā pirmsākumos laikraksta slejās parādījās kāds ķengu raksts, kurā tika apvainota Bostonas DV apvienība un izsmiets tās priekšnieks. Kā tas vēlāk noskaidrojās, minēto rakstu bija sacerējis kāds Batraks.

Tagad, kad Toronto cilāta doma par otras DV nodaļas dibināšanu, atkal bieži min Batraka vārdu. Šinī sakarā man būtu tikai viens jautājums: vai tā sauktais Jauntoronto DV apvienības pagaidu valdes priekšsēdis I. Batraks ir tā pati persona, kas savā laikā rakstīja minēto ķengu rakstu? Pozitīvas atbildes gadījumā komentāri lieki. Atklāts tad tikai paliktu jautājums, kas šoreiz ir režisors?

Vold. Granis, Milvokos, ASV

VĒL PAR „KURZEMES CIETOKSNI"

Paskaidrojumi pie Ž. Unāma raksta par O. Freivalda grāmatu.

Veselīga kritika ir laba lieta, bet Ž. Unāms ir pārcenties savos uzbrukumos O. Freivaldam par grāmatu „Kurzemes cietoksnis". Vispirms jau viņš nav apmierināts ar grāmatas nosaukumu, ko nelaimīgi izvēlējušies pat divi autori. Skaidrs, ka šim drūmajam laikam „jāpieiet ar ļoti lielu uzmanību un pēc nopietniem pētījumiem". Ka šāda grāmata iznākusi tikai tagad, liecina, ka Freivalds piegājis ar uzmanību un laika atstarpi, jo visu Kurzemes cietokšņa laiku (kā Unāms gribētu lai to nosauc?) viņš pats ir līdzi pārdzīvojis līdz pēdējai iespējamai stundai resp. 1945. g. 8. maija vakaram, darbodamies par Tautas Palīdzības faktisko vadītāju, pārējām vadītājām personām atrodoties Vācijā.

Autors pats grāmatas priekšvārdos atzīmē, ka attēlotā laika notikumu lielumu, ciešanas un varonību vārdos ir grūti izteikt, un lūdz piedot eventuālās kļūmes vai nepilnības. Tomēr Ž. Unāms, ja grāmatā attēlotie notikumi nesaskan ar viņa ieskatiem, izsmeļošu paskaidrojumu vietā uzbrūk autoram ar tendenci „iekost".

Es nepieskaršos O. Fr. grāmatas iztirzāšanai, jo mans nolūks ir tikoi atbildēt Unāma rakstam. Ž. U. jūtas personiski aizkarts, ka kādā vietā nav un kādā vietā nevietā ir minēts viņa vārds. Grāmatā esot rakstīts: „Kultūras un sabiedrisko lietu departamenta direktoram Ž. Unāmam pārsteidzīgi pametot Rīgu augusta pirmajās dienās . . ." Manuprāt „pārsteidzīga aizbraukšana" ir pavisam mērens apzīmējums. Departamentā mēs toreiz domājām, ka tā ir vienkārša aizbēgšana, un skaidri atceros, cik sašutuši mēs visi bijām. Ja Unāma rīcībā ir attaisnojoši dokumenti un fakti, tad lai viņš tos atklāj, kamēr visi vēl esam dzīvi. Šodien zinām tikai to, ka, briesmām tuvojoties, viņš pazuda no departamenta apm. mēnesi pirms iestādes likvidācijas. Atbildīgu amatu uzņemoties, atbildība jānes līdz galam. Tālāk U. uztraucas, ka Fr. nav minējis, ka viņš, Unāms, aizliedzis biedrību „Līdumnieki" reģistrēt, bet pierakstījis to sev. Savā grāmatā Fr. nekur neapšauba, ka tajā īsajā laikā, kamēr Unāms bija par direktoru, viņš nebūtu lēmis. Grāmatā gan ir teikts: „Tā kā jaunās organizācijas statūti nepavisam neatbilda spēkā esošajam mūsu agrākajam biedrību likumam, tad biedrību nodaļa, saziņā ar ģen. Dankeru, atteicās biedrību reģistrēt, iekāms statūti nav pieskaņoti biedrību likuma prasībām." Ja mana atmiņa nevīļ, biedrību statūtus parakstīja ģenerāldirektors un biedrību nodaļas vadītājs (O. Freivalds), kā faktiskais atbildētājs par statūtu pareizo formu. Pie ģen. Dankera viņš gāja, iepriekš pa tālruni sazinājies ar viņa sekretāru.

Ka Fr. savā grāmatā izlietojis izvilkumus no Ž. Unāma grāmatas, norāda, ka viņš tos atzinis nepieciešamus notikumu raksturošanai. Priekšvārdā Fr. atzīmē, ka izlietojis visus pieejamos materiālus. Viņa vaina, ja attiecīgā vietā viņš šo avotu nav atzīmējis. Šāda veida grāmatu nemaz nevar sarakstīt bez daudziem materiāliem. Tai tāpat kā iepriekšējai grāmatai Fr. „Lielā sāpju draudze" vajadzēja izlietot neskaitāmus materiālus.

Ja Ž. Unāms, kuru mēs pazīstam kā ilggadīgu kultūras darbinieku un vairāku grāmatu autoru, savu rakstu ar paskaidrojumiem būtu devis mērenākā formā, arī šis mans raksts nebūtu uzrakstīts. Bet pēc šāda uzbrukuma grāmatas autoram, es, kā šo notikumu līdzgaitniece, nespēju klusēt.

Milda Ozola.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem

Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putniņam 280 Wrigth Ave, Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās

ALA KĀRTOS IECEĻOŠANAS LIETAS

ALAs valdes sēde Vašingtonā

Augustdorfas latviešu ģimnazijas vadītājs Daģis piesūtījis ALA'i rakstu, kurā aizrāda, ka ģimnazijai nepieciešams materiāls pabalsts, lai tā varētu turpināt savu darbību. Pārrunās aizrādīja uz to, ka plkv. Janums savos priekšlasījumos ASV latviešiem apzīmēja ģimnazijas stāvokli par apmierinošu. Sakarā ar to nolēma pieprasīt no Augustdorfas ģimnazijas tuvākas ziņas, pēc kam varēs lemt par pabalstu summām.

P. Eglītis paziņoja, ka 29. un 30. maijā Čikāgā notiks latviešu ev. lut. mācītāju konference, un lūdza prof. P. Lejiņu piedalīties šinī konferencē.

Kalifornijā nodibinājusies Latvijas, Lietuvas un Igaunijas krievu tautības pilsoņu organizācija, kas uztur sakarus ar ALA'u. Šī organizācija nosūtījusi rakstu Kerstena komitejai, kurā uzsvērts, ka Baltijas valstīs valdījusi demokratiskā iekārta, un krievu mazākumtautība tur baudījusi brīvību un pretimnākšanu.

Kasieris G. Meierovics ziņoja, ka kasē uz 1. aprīli ir 8.301 dol. atlikums. Nākošajam darbības gadam budžets sastādīts 28.300 dol. apmērā.

A. Bērziņš pacēla jautājumu par tā sauc. „divdesmitpiecniekiem", t. i., organizācijām, kas neuzdod biedru vārdus, bet izpērk 25 biedru kartes, ar ko iegūst tiesības sūtīt delegātu uz kongresu. Šī jautājuma izlemšanu nodeva mandātu komisijai.

Prof. P. Starcs iesniedzis rakstu, kurā izsaka neapmierinātību ar sporta biroja nodibināšanu pie ALA's. Sporta un fiziskās audzināšanas biroja vadītājs V. Vuškalns ziņoja, ka viņš nodibinājis sakarus ar latviešu sporta organizācijām ASV. Ir paredzētas meistarsacīkstes 4., 5. un 6. septembrī Toronto. Valde nolēma grozīt līdzšinējo biroja nosaukumu, tā vietā liekot — „Fiziskās audzināšanas birojs".

Pēc Kultūras biroja vadītāja E. Freivalda priekšlikuma valde nolēma izteikt Č. Karolam pateicību par zemes gabala dāvinājumu Laureltonā, N. J. Dāvinājuma juridisko jautājumu kārtošanu nodeva komisijai, kurā ieiet E. Freivalds, A. Ūdris un A. Grantskalns. Lai izlemtu, kādā veidā šis dāvinājums izmantojams paredzētam nolūkam, izraudzīja īpašu komisiju, kurā ieiet 30 mākslas un saimniecības darbinieku pārstāvji no visām ASV. Kultūras birojs, sadarbībā ar citām latviešu organizācijām Kanadā, Anglijā, Vācijā un Zviedrijā izdos skolotāju žurnālu „Trimdas skola", kas iznāks trīs reizes gadā. Žurnālu iespiedīs Zviedrijā. No Kultūras biroja summām atvēlēja 400 dol. uzskates tabulu pagatavošanai. Tabulas izmantos latviešu skolās, lai iepazīstinātu bērnus ar lietām, kādas viņi trimdā nav redzējuši. Valde piekrita Kultūras biroja priekšlikumam rīkot ASV un Kanadas latviešu draudzības dienas 17. un 18. jūlijā pie Niagāras.

Aprūpes biroja vadītājs A. Klaupiks ziņoja par ieceļošanas akciju. Valde nolēma, ka ALA reģistrēsies ASV valsts departamentā kā organizācija, kas aktīvi un tieši kārtos ieceļošanas jautājumus. Sakarā ar to pēc noteikumiem vajadzīgs viens algots darbinieks ASV un otrs Eiropā. Sadarbojoties ar baznīcas organizācijām, būs iespējams iztikt bez algota darbinieka Eiropā, bet darbinieka algošanai ASV ir vajadzīgi 4.000 dol. Šo summu paredzēts savākt ziedojumu ceļā.

Valde nolēma svītrot no ALA's biedru saraksta 20 organizācijas, kas izbeigušas darbību. No jauna ALA's biedru skaitā uzņēma: Klīvlendas miera ev. lut. draudzi, Omahas latviešu ev. - lut. draudzi, Sv. Jāņa latviešu ev. - lut. draudzi Milvokijā, Latviešu profesionālo žurnālistu kopu, Lansingas latviešu ev. - lut. draudzi, Illinojas latviešu palīdzības biedrību un Latviešu katoļu studentu apvienību „Dzintars".

Statūtu komisija sniedza valdei savu ziņojumu, kurā tā atzīst, ka statūtu grozījumi nav vajadzīgi, bet trūkumus, kādi radušies, var novērst, mainot instrukcijas.

ALAs kongresa darba gaita

Amerikas Latviešu Apvienība pieņēma darba kārtību ALA's kongresam, kas notiks 23., 24. un 25. aprīlī Klīvlendā. Bohemian National Home, 4939 Broadway.

Piektdien, 23. aprīlī: pl. 9 rītā — Kultūras fonda valdes sēde. No pl. 2 līdz pl. 6 vakarā — kongresa pirmā darba sēde: Centrālās valdes priekšsēža prof. P. Lejiņa atklāšanas runa, svētbrīdis, ASV un Latvijas himnas, kongresa rīcības komisijas priekšsēža V. Eltermaņa apsveikums, Latvijas sūtniecības pagaidu vadītāja Dr. A. Dinberga apsveikums un starptautiskā stāvokļa raksturojums, KLB priekšsēža Dr. V. Māsēna apsveikums, pāreja pie sveicienu nolasīšanas. Pēc tam seko latviešu centrālo organizāciju pārstāvju un plkv. V. Janums), Kultūras fonda priekšsēža prof. P. Lejiņa paziņojums par fonda valdes lēmumu. Pēc īsa pārtraukuma sekos mandātu pagaidu komisijas ziņojums (centrālā valde izraudzījusi šinī komisijā A. Klaupiku, G. Meierovicu un A. Ūdri), kongresa prezidija, rezolūciju komisijas un nominācijas komisijas vēlēšanas, 1953. g. kongresa protokola pieņemšana, valdes priekšsēža P. Lejiņa ziņojums par ALA's darbību (ALA's biedru organizācijām un ALA's darbību pārskatus izsūtīs iepriekš ALA's biedriem), revīzijas komisijas ziņojums, debates par ALA's darbību. Kopīgas vakariņas.

Sestdien, 24. aprīlī: No pl. 8—12 debašu turpinājums, centrālās valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas, ierosinājumi par turpmāko darbību un ziņojumi no vietām. No pl. 2—6: ALA's informācijas biroja vadītāja Alfreda Bērziņa referāts par stāvokli okupētajā Latvijā, ierosinājumi un ziņojumi no vietām (turpinājums). Vakarā Klīvlendas Latviešu biedrības drāmatiskās kopas izrāde E. Skujenieka „Neskaties atpakaļ".

Svētdien, 25. aprīlī: pl. 7 dievkalpojums. Pēc tam priekšsēža P. Lejiņa referāts par Vispasaules latviešu apvienību, KLB priekšsēža Dr. V. Māsēna referāts „Kā citas tautas atrisinājušas globālās sadarbības jautājumu", dažādi jautājumi un kongresa noslēgums. Vakarā Baptistu draudzes rīkotie dziesmu svētki.

1945. g. aprīlī trimdas laikraksti vēstīja

...16. aprīlī pēc grūtas slimības Stokholmā miris Kārlis Skalbe.

...Skriešanos uz Berlīni uzvarējuši krievi, ielaužamies jau priekšpilsētās, un Berlīnes krišana var notikt pēc stundu jaunumiem.

...Miris ASV prezidents Rūzvelts.

TRIMDAS

SAULAINAS UN ĒNAS PUSES

JAUNI TALCINIEKI DENUNCIANTIEM

ASV komūnistu partijas vadība izplata mimeografētas instrukcijas par jauno partijas līniju ASV. Pirmā un galvenā direktīva ir, ka visi pretkomūnisti identificējami par fašistiem un apvainojumi jāvērš pret katru mēģinājumu atklāt komūnistu spiegus un kaitētājus, nosaucot tos visus par „mekartistiem" vai amerikāņu fašistiem.

ASV darbojas arī maza, bet neatlaidīga latviešu komūnistu sekcija, kas Bostonā pat izdod lapeli „Amerikas Latvietis". Jaunās komūnistu partijas instrukcijas, jādomā, tad attiecas arī uz latviešu komūnistiem. Tādēļ nu tiem mūsu pašu tautiešiem, kas arvien vēl turpina nometņu laikos pasāktās denunciācijas izlietot par ieroci savu politisko pretinieku apkarošanai, tagad radušies jauni talcinieki visādu pakāpju „fašistu" atklāšanai latviešu vidū. Velti cerēt, ka raganu dancis drīz beigsies.

SARKANĀ RULETE GRIEŽAS

Prezidents Eizenhauers savā pēdējā radio runā teica, ka ASV pagājušo gadu pavisam tikai 25.000 īstu komūnistu un tos uzmana FBI, tādēļ nav jākrīt histērijā par komūnistu briesmām šajā zemē. Kāds amerikāņu laikraksts otrā dienā visai asprātīgi uz to norādīja, ka arī cariskajā Krievijā nav bijuši daudzi komūnisti, bet revolūcijas iztaisīšanai ir pieticis tikai ar vienu vagonu īsto komūnistu, ko no Vācijas slepeni ieveda Krievijā.

Mēs nezinām, cik ir latviešu komūnistu Amerikā, bet tiem mēs vēlētos parādīt, kā griežas sarkanā rulete Maskavā. Būt par komūnistu ir bīstami Amerikā, kur pat sociālistus uzlūko ar nepatiku un aizdomām. Bet vēl bīstamāki būt par komūnistu un tieši par lielu komūnistu tur, kur tā ir pašā Padomju Savienībā, par kuru labu vien raksta „Amerikas Latvietis".

Kopš 1917. gada, neskaitot miljoniem nogalināto nevainīgu cilvēku un arī desmitiem tūkstošiem mazu un lielu komūnistu, nošauti lielākie komūnisti: deviņi no 11 kabineta ministriem (komisāriem), kas bija amatā 1936. g., 5 no 7 tās centrālās izpildu komitejas priekšsēdētājiem, to starpā visi latvieši, 43 no 53 komūnistu partijas centrālās izpildu komitejas sekretāriem, to starpā visi latvieši, 15 no 27 augstiem komūnistiem, kas sastādīja 1936. g. konstitūciju, to starpā visi latvieši, 70 no 80 padomju kara padomes locekļiem, to starpā visi latvieši, 3 no katriem 5 maršaliem un visi Ļeņina pēcrevolūcijas laika Politbiroja locekļi, izņemot J. Staļinu, par kuru gan apgalvo tomēr, ka nozāļots. Nošāva arī Beriju ar visu viņa svītu. Komūnisma valstī neviens pats nav drošs.

Amerikas latviešu komūnistiem par savām dzīvībām var būt droši tikai, kamēr te vēl negriežas sarkanā rulete.

NEDĒĻAS NOGALE V. JANUMA ZĪMĒ TORONTO

Pulkveža referāts ar sekojošu koncertu. — 60 g. dzimšanas dienas atcere. — DV Kanadas valdes sēde

Pēc ierašanās Toronto plkv. V. Janums paspējis piedalīties jau vairākās sēdēs un sarīkojumos, kas tika organizēti sakarā ar viņa viesošanos Kanadā. Piektdienas vakarā DV Toronto nodaļa un Kanadas valde bija rīkojuši pulkvedim intīmas vakariņas ar pārrunām DV namā, sestdien notika V. Januma referāts plašākai publikai ar sekojošu koncertu un tējas vakaru DV mītnē, bet svētdien pulkveža piedalīšanās DV KV sēdē un savas 60. dzimšanas dienas atceres svinībās, ko bija rīkojuši viņa pulka bijušie karavīri.

Referāta vakaru atklāja DV Toronto nodaļas pr. J. Fogels, pēc kam uzrunu teica DV KV pr. P. Balodis, apsveikdams plkv. V. Janumu Kanadā kā sen gaidītu viesi un uzsvērdams viņa darbu, ko viņš veicis gan kā karavīrs kauju laukos, gan tagad sabiedriskā dzīvē. Pasniegdams pulkvedim DV Toronto nod. dāvanu — Latvijas karoga standartu, kam sudraba plāksnītē iekalti vārdi — Vienoti cīņā par Latviju, — P. Balodis aicināja klātesošos kopīgi ar pulkvedi sekot šai devīzei, lai reiz atgūtu zaudēto dzimteni.

Sekoja V. Januma referāts par pasaules militāri politisko stāvokli, kurā pulkvedis diezgan plaši apskatīja spēka samērus Rietumu un Austrumu bloku starpā, uzsvērdams, ka militārie spēki par labu Padomju Savienībai iepretim Rietumiem ir kā 1:4. Ja tā tomēr kavējas vēl sākt atklātu uzbrukumu, tad galvenie iemesli tam ir 1) bailes no sacelšanās satelītu zemēs, 2) bailes no savas tautas un 3) rūpniecības nepietiekamā kapacitāte.

Stāvokli Rietumvācijā referents raksturoja kā pilnīgi nodrošinātu Adenauera vadībā, kas veicis arī attiecīgus grozījumus satversmē, lai varētu atjaunot Vācijas militāros spēkus. Noslēgumā pulkvedis konstatēja, ka atrisinājumu saspīlētajai situācijai pasaulē var nest tikai karš, kam jānāk agri vai vēlu. Pēc referāta sekoja Sv. Katarīnes un Niagāras vīru koŗa Viestura koncerts, diriģenta V. Lindes vadībā. Koris uzstājās ar pilnu koncerta programmu — 15 dziesmām — atestēdams sevi kā enerģijas un nākotnes nodomu pilnu vienību, kam netrūkst mīlestības latviešu dziesmai, kaut arī vēl daudz jāstrādā līdz pilnīgai mākslinieciskai gatavībai. Publika sumināja kori ar aplausiem un ziediem, prasot atkārtojumus un piedevas.

Koncerta starpbrīdī plkv. V. Janums redzams jautrās pārrunās ar konsulu R. N. Brašonu, DV KV pr. P. Balodi un Toronto nodaļas pr. J. Fogeli. H. Kliģera foto

Pēc referāta un koncerta V. Janums pakavējās DV namā, kur redzams pie tējas galda kopā ar (no kr.) LNAK valdes pr. A. Svenni, DV Niagāras nod. vīešņu A. Tīrumu un DV KV pr. P. Balodi. H.Kliģera foto

60 g. dzimš. dienas atceres svinībās bij. janumieši savam pulkvedim dāvināja adresi un kompasu. Uzņēmumā L. Harju pasniedz V. Janumam kompasu; blakus A. Kalupnieks. J. Kreija uzņ.

JUBILĀRU SVEIC KARAVĪRI UN SABIEDRISKO ORGANIZĀCIJU PĀRSTĀVJI

Svētdien, 11. aprīlī Kanadas Leģiona zālē bija pulcējušies daudz torontiešu latviešu, lai sumināt pulkvedi Villi Janumu sakarā ar viņa neseno 60 g. dzimšanas dienu.

Īsos atklāšanas vārdos B. Rubess atzīmēja, ka pulkvedis Vilis Janums ir simbols savam laikmetam un iemieso mūsu jaunatnes ideālus. Uzrunai sekoja pulkveža cīņu biedra A. Amerika referāts Pulkvedis Janums — cilvēks, karavīrs un sabiedrisks darbinieks, izceļot V. Januma karavadoņa dāvanas, prasmi iegūt savu karavīru uzticību, mīlestību un cieņu pret saviem karavīriem.

Jubilāru vispirms apsveica viņa pulka karavīri, pasniedzot zelta iesietu adresi un kompasu. LNAK valdes priekšsēdis A. Svenne garākā uzrunā apsveica pulkvedi un novēlēja viņam rast vienotību latviešu saimē. Veco kalpakiešu vārdā V. Janumu sveica J. Dreimanis. DV Kanadas valdes priekšsēdis P. Balodis novēlēja pulkvedim raženu darba cēlienu. Vēl sveicienus nodeva Latviešu sporta sekretāriāta trimdā prezidija priekšsēdis R. Plūme, Kanadas Latviešu preses kopas priekšsēdis Dr. H. Tichovskis, no skautu jendas J. Treimanis, no Hamiltonas Latviešu biedrības I. Andrejsons, Hamiltonas DV P Immurs un TLB Biruta Senkēviča. Sveicienus ar rakstu bija sūtījuši LNAK Padomes priekšsēdis prof. A. Dreimanis, māc. A. Voitkus un J. Puisēns.

Pateicoties apsveicējiem plkv. V. Janums, savā uzrunā pakavējās atmiņās un atzīmēja, ka karavīri jāsaista ar morāliskām saitēm, kas nav tik viegli saraujamas un paceļ vienības kaujas spējas. Tā saistīti bijuši viņa karavīri. Uzticība, teica pulkvedis, izveda pulku cauri visām grūtībām. Pieskaroties DV dibināšanai, V. Janums atzīmēja, ka nejūtoties tiesīgs uz viņam pierakstītiem nopelniem, jo DV idejas autori bijuši citi, bet viņš palīdzējis to iedzīvināt, izmantojot savu pieredzi sabiedriskā darbā. Nobeidzot savu uzrunu, jubilārs izteica vēlējumu un cerību, ka daudzie vēji, kas pūš Kanadā, norims, un turpmāk pūtīs tikai viens vējš — mūsu dzimtenes virzienā.

Noslēgumā B. Rubess atzīmēja dažas epizodes no V. Januma cīņu gaitām, kas raksturo pulkveža varonību un sirsnīgās attiecības ar karavīriem.

Vakars noslēdzās ar nelielu programmu, kurā ar deklamācijām piedalījās aktrise Alma Mača, Jānis Vilks, bet dziedāja Jānis Niedra. Pie klavierēm bija Malla Megi. Dubultkvartets Kalvis, sakarā ar dažu dziedoņu saslimšanu, programmas izpildīšanā nepiedalījās.

Pēc sarīkojuma V. Januma bijušie karavīri kopā ar pulkvedi pulcējās kādā privātā mājā kopīgās vakariņās.

Šachistu Jāni Tumu un Ludmillu Kušķi Čikāgā salaulājis māc. Straumanis.

DRAUGI OPERNIEKI UN OPERAS DRAUGI

Mūsu operas lielajai māksliniecei ADAI BENEFELDEI ir piepildījušies 70 mūža gadi. Aizmirsta un vientuļa viņa pavada savas vecuma dienas kādā Vācijas nomalē. Kas vēlētos piedalīties mūsu novēlotam dzimšanas dienas sveicienam mūsu lielajai māksliniecei, tiek laipni lūgti piesūtīt ar čeku vai Money Order savu sveiciena daļu —

Adelei Pulciņai - Karpai, 512 Pearl St. Watertown, Wisconsin, U.S.A.

Adolfam Kaktiņam, 20205 Arminta St., Canoga Park, Calif. U.S.A.

Marisam Vētram, 105 Kenwood Ave, Apt. 22, Toronto, Ont. Canada, vai

Latvijas Amerikā redakcijai, 123 Huron St..

Organizātori lūdz ar ziedojumu piesūtīšanu nevilcināties, bet izdarīt to jau tuvākās dienās.

Plkv. V. Janums DV KV sēdē aicina uz mieru un saprašanos

10. aprīļa svētdienā notika DV Kanadas valdes sēde, kurā piedalījās arī plkv. V. Janums. Uz sēdi bija ieradušies visi valdes locekļi, arī no provinces, un tā lietišķās pārrunās aizņēma vairāk kā 7 stundas, caurskatot visu nozaru darbību. Valde apstiprināja jaundibināto Edmontonas nodaļu un apsveica divu jaunu nodaļu organizēšanos — Halifaksā un arī latviešu „pagastā,' kur organizācijas darbu pasācis K. Purmals.

Sēdi atklāja valdes pr. P. Balodis, lūgdams CV pr. V. Janumu izteikt savus vēlējumus. Pulkvedis griezās pie visiem sēdes dalībniekiem ar īsu uzrunu, aicinādams pievērsties mērķtiecīgam darbam, izbeidzot visas ķildas un savstarpējo apkarošanos.

SADARBĪBU, BET NE PAR KATRU CENU

Darba kārtībā paredzētos ziņojumus sāka V. Mukts, sniegdams pārskatu par darbu aprūpes laukā. Kā pašreiz ļoti aktuālu V. Mukts uzsvēra palīdzības sniegšanu Indulim Līkumam, kam nepieciešama vairākkārtēja asiņu pārliešana, bet trūkst līdzekļu dārgās asins plazmas iegādei. Asins pārliešana tomēr nepieciešama, lai glābtu jaunekļa dzīvību, tādēļ valde nolēma lūgt ar rakstu laikrakstos steidzīgi pieteikties asins devējus, kā arī griezties pie Kanadas Sarkanā Krusta, lai lūgtu palīdzību šim gadījumam, jo ir zināms, ka daudzi latvieši jau agrāk pieteikušies brīvprātīgi par asins devējiem.

Pārrunājot jautājumu par aprūpes marku iespiešanu, valde atzina šo pasākumu par diezgan apšaubāmu rezultātu ziņā, īpaši vēl uzklausot V. Januma paskaidrojumu, ka šādas jau agrāk iespiestas markas ir vēl lielos krājumos Vācijas DV valdes ziņā. Šai sakarā nolēma sazināties ar DV Rietumvācijas valdi, lai noskaidrotu eventuālās šo marku izmantošanas iespējas un noteikumus.

V. Mukts lūdza plkv. V. Janumu griezties ar īpašu aicinājumu pie visiem tautiešiem, lai tie atbalstītu stundas algas ziedojuma ideju. Pievēršoties tuvāk aprūpes saskaņošanas plānam, par ko vairākas sēdes bijušas jau DV kopīgi ar draudzēm un LNAK, bet kur pagaidām nav panākta nekāda vienošanās, sēdes dalībnieki uzklausīja V. Januma domas, kurš ieteica iet droši savu ceļu, nedegradējoties cīņā ar pārējām organizācijām, ja tās negrib atzīt DV darbu. Šo jautājumu nolēma pārrunāt tuvāk delegātu pilnsapulcē, līdz tam laikam nekādus izšķirīgus lēmumus kopējās sēdēs nepieņemot, bet izsakot savu sadarbības vēlēšanos, kaut arī ne par katru cenu.

L. Līdums nāca ar ierosinājumu vienādot visu nodaļu kārtējās biedru mēnešmaksas, no tām ziedojot 75 proc., aprūpei. Par šo priekšlikumu bija garākas debates, bet vairuma uzskats bija, ka zināma summa no biedru naudām aprūpei būtu ziedojama, administratīviem un citiem izdevumiem, atstājot no sarīkojumiem iegūtos līdzekļus. Šo viedokli aizstāvēja arī V. Janums, uzsverot tā psīcholoģisko nozīmi. Pieņēma atzinumu, šo jautājumu pārrunāt nodaļās, lai delegātu pilnsapulcē varētu pieņemt noteiktu lēmumu.

PIEVĒRSĪS LIELĀKU VĒRĪBU BIEDRU VAKARIEM

E. Krūka ziņoja par kultūras daļas darbību, kur nākošais lielākais pasākums ir DV dienu rīkošana šai rudenī. Šais dienās notiks liels apvienoto vīru koŗu koncerts, ar J. Cīruli un V. Lindi kā virsdiriģentiem. Bez tam paredzēta arī teātra izrāde, mākslas skate, balle un kopīgs izbraukums zaļumos. Šais Vanagu svētkos aicināti piedalīties arī organizācijas biedri ASV, bet vēl nav no tiem pienākusi atbilde.

Tālāk E. Krūka ziņoja par DV teātra Kanadā darbību, nodibināto drāmatisko studiju un paredzamajiem jauniestudējumiem. Atzīstot tautiešu lielo interesi par teātri, E. Krūka lūdza pulkv. V. Janumu atbalstīt ierosinājumu pie DV CV nodibināt latviešu lugu kartotēku, lai tādā kārtā veicinātu lugu apmaiņu zemju un kontinentu starpā.

Lai neatkārtotos tādi gadījumi, kā ar Toronto nod. sporta kopu, kas bez sazināšanās ar nodaļu sarīkojusi Ņujorkas teātra viesizrādi, izjaucot pirmizrādi Kanadas DV teātrim, pieņēma lēmumu, ka nodaļu valdēm jākoordinē visi nozaru sarīkojumi.

L. Līdums uzsvēra biedru vakaru lielo nozīmi organizācijas dzīvē un izteica nožēlu, ka tie nav guvuši pagaidām vajadzīgo popularitāti Kanadā, tādēļ šī jautājuma pētīšanai ieteica pievērst īpašu vērību. Tā kā kultūras daļas vad. E. Krūka aizrādīja, ka lielās darba slodzes dēļ viņam vienam nav iespējams veikt visu organizātorisko darbu, valde nolēma paredzēt kultūras daļas vad. palīgu, lūdzot E. Krūkam pašam tādu izvēlēties. Par biedru vakaru lielo nozīmi izteicās arī pulkv. V. Janums, pastāstīdams par šādu vakaru rosību Vācijā.

P. Imurs lūdza pulkvedi rūpēties par to, lai presē vairāk tiktu ziņots par DV organizācijas darbu Vācijā, par aprūpējamo ģimeņu un invalīdu dzīvi un Bērzaines izveidošanu. V. Janums aizrādīja, ka par šiem jautājumiem daudz rakstīts DV Biļetenā, bez tam kapt. O. Caunītis pašreiz apstrādā leģiona vēstures materiālus, un top arī īsfilma par leģiona gaitām.

VEIKTI SAGATAVOŠANĀS DARBI 14. JŪNIJA ATCEREI

Informācijas daļas vad. L. Līdums ziņoja par informācijas tīkla veidošanas darbu un par labo sadarbību ar Informācijas centru. Valde pieņēma L. Līduma ierosinājumu sakarā ar 14. jūnija piemiņu visām nodaļām dāvināt attiecīgās pilsētas bibliotēkai E. Andersona rediģēto grāmatu Cross Road Country Latvia, pievienojot īsumā aprakstu par 14. jūnija notikumiem. Informācijas daļa sagatavojusi arī divus referātus angļu valodā: „Baltijas tautu baznīcu dzīve aiz dzelzs aizkara" un „Paša ļaunuma sekas" (Komūnisma un krievu imperiālisma salīdzinājums), bet sagatavošanā arī trešais referāts. Šie referāti, līdz ar uzņēmumu seriju par Latviju, pieprasāmi 14. jūnijā vai citos gadījumos nolasīšanai kanadiešu sabiedrībā. 14. jūnijā paredzēts izdot arī īpašas skrejlapas, bet Plaujas svētkos, ko plaši atzīmē arī kanadieši, noorganizēt latviešu piedalīšanos tradicionālajos gājienos ar īpašiem propogandas maketiem.

14. jūnijā paredzēts pie Latvijas Amerikā atkal izdot pielikumu angļu valodā, piesaistot šai darbā arī kādu karikatūristu.

Plkv. V. Janums ieteica informācijas darbā pievērst īpašu uzmanību lasītāju vēstulēm kanadiešu laikrakstos, kas dod labus rezultātus debatēm. L. Līdums apstiprināja, ka jau sagatavota šāda vēstuļu serija ar jau gatavām atbildēm, pavisam 8.

DARBS JAUNATNES LABĀ — NEUZARTS LAUKS

Par jaunatnes un sporta nodarbībām ziņoja daļas vad. P. Immurs, uzsverot, ka tikai nesen daudzās organizācijas aptvērušas, kādā nozmē ir jaunates piesaistīšanai sabiedriskajā darbā, un cik daudz jāpūlas, lai jaunatni ieinteresētu šai virzienā. Šai sakarā P. Immurs stājies sakaros ar LNAK Jaunatnes nozares vad. J. Mežaku un jaundibināto jauniešu pulciņu Lāpa, stājoties jau pie Jaunatnes dienu organizēšanas jūlija beigās un augusta sākumā. Šais svētkos veltīt rakstus latviešu jaunatnei svešumā P. Immurs aicinājis ģen. R. Bangerski, plkv. A. Plensneru un citus, kas kādreiz vadījuši jauniešus kaujās par dzimteni.

Sporta nozarē lielāku rosību uzstādījuši tikai Toronto un Hamiltonas nodaļu sportisti, pie kam pēdējie izcīnījuši savas pilsētas mērogā 1. vietu volejbolā un 2. v. basketbolā, tā gūstot daudz kanadiešu draugu.

(Nobeigums 4. lpp.)

CEĻA VĀRDI

Kamēr es vēl esmu, nāves nav. Kad tā ir atnākusi, nav vairs manis. Kāda daļa tātad var būt man par nāvi, Nekāda! Epikūrs.

Mūsdienu cilvēki, diemžēl, bīstas no patiesības un pielūdz melus. Rodēns

Nav neviena kapa, kas reiz nepārvērstos auglīgā zemē. Šillers

Piedzimšana ir bieži smags noziegums, kuru izpērk nāve. Voltērs

Caurmēra cilvēkam nāk par ļaunu nejauši, vienreizīgi spoži panākumi, kas pavedina viņu uz domām par savu ģenialitāti. Turpretim dažas kļūmes padara ģeniju cilvēcisku un laipnu. Adastra

SAVIENOTĀS VALSTIS

INDIĀNĀPOLĒ

Sestdien, 27. martā, ASV vidējo valstu lielākajā latviešu centrā Čikāgā (Ill.) koncertēja Indiānāpoles The Latvian Trio. Tai pašā laikā savas darbības atklāšanas koncertu baltiešu klausītājiem sniedza pirms vairākiem mēnešiem Indiānāpolē noorganizētais Baltiešu stīgu kvartets, kuŗa sastāvā, kā zināms, darbojas 3 latviešu un 1 igauņu mūziķis (Viktors Ziedonis — 1. vijole, Žanis Dumpis — 2. vijole, igaunis Endels Kalams — viola un Iņgus Nāruns — čello.

● Pie 1. amerikāņu ev. - lut. draudzes pastāvošās latviešu grupas (vadītājs — māc. Volrāts Isāks) pirmā jauniešu iesvētīšana paredzēta 4. jūlijā.

● Šejienes lielākais pēcpusdienas laikraksts „The Indianapolis News" pirms kāda laika bija ievietojis rakstu „Amerikāņi pēc pašu vēlēšanās", kurā uzzinām, ka ASV pavalstniecības zvērestu drīzumā nodošot latvietis Arturs Celmiņš ar sievu un meitu Intu, bet jaunākā meita Vija, kurai pašlaik vēl tikai 15 gadu, to darīšot pēc 18 gadu vecuma sasniegšanas.

Šeit jāpiezīmē, ka rakstā minētā Celmiņa ģimene, cik zināms, līdz šim — paldies Dievam — ir vienīgā no apm. 800 Indiānāpolē un tās tuvākajā apkārtnē dzīvojošiem tautiešiem, kas pagriezuši Latvijai muguru, pievēršoties dažiem šķietamiem amerikāņu dzīves labumiem un ērtībām.

G. Grīslītis

GUZENKO SEKOTĀJS AUSTRĀLIJĀ

KANADAS KARALISKĀ JĀTNIEKU POLICIJA PĀRTRAUC IGORA GUZENKO APSARDZĪBU. PADOMJU SAVIENĪBAS SŪTNIECĪBAS SEKRETĀRS LŪDZ AZILA TIESĪBAS AUSTRĀLIJĀ. ATKLĀTS JAUNS KOMŪNISTU SPIEGU TĪKLS

Otavā. — Kanadas karaliskā jātnieku policija pārtraukusi Igora Guzenko apsardzību. Policija paskaidro, ka Guzenko censānās pēc popularitātes un viņa biežā parādīšanās atklātībā, reklāmējot savas grāmatas, apsardzības darbu padarījusi pilnīgi neiespējamu. Protams, ja radīsies aizdomas, ka Guzenko dzīvība ir apdraudēta, policijas apsardzība tiks nekavējoties atjaunota. Tai pašā laikā Kanadas parlamentā paskaidrots, ka savās pēdējās sarunās ar Kanadas un Sav. Valstu valdību pārstāvjiem Guzenko nav varējis pateikt nekā jauna, nekā tāda, kas jau nebūtu ticis atklāts 1945. gadā, kad, dezertējot no padomju sūtniecības Otavā, Guzenko nodeva Kanadas valdības rokās vērtīgus materiālus komūnistu spiegu tīkla iznīcināšanai Kanadā un Sav. Valstīs.

Melburnā. — Austrālijas ministru prezidents Menzijs oficiāli ziņojis, ka Padomju Savienības sūtniecības trešais sekretārs un konsuls Vladimirs Petrovs lūdzis azila tiesības Austrālijā. Austrālijas valdība Petrovam azila tiesības arī piešķīrusi. Izbēgušais Padomju Savienības diplomāts devis valdībai vērtīgu informāciju sakarā ar pastāvošo komūnistu spiegu tīklu Austrālijā, kurā atrodami, ne vien komūnistu aģenti, bet arī Austrālijas pavalstnieki. (Angļu atomizmēģinājumi un eksperimenti ar jaunām raķetēm notiek Austrālijā).

Pad. Savienības sūtniecība Melburnā paskaidro, ka Petrovs pie austrāliešiem nav pārgājis labprātīgi, bet gan nolaupīts.

DALLESA PANĀKUMI EIROPĀ

Parīze ziņo, ka Francijas ārlietu ministrs Bido pieņēmis Sav. Valstu ārlietu ministra Dallesa priekšlikumu par militāras alianses dibināšanu, lai aizkavētu komūnistu agresijas izplešanos Āzijas dienvidaustrumos.

Pēc vairāku dienu ilgām sarunām Londonā, kur Dallesam tikai ar grūtībām izdevās panākt angļu piekrišanu, Sav. Valstu ārlietu ministrs ieradās Parīzē, lai pārrunās ar Francijas ārlietu ministru Bido iztirzātu stāvokli Indoķīnā un atrastu izeju, kā izvairīties no Ženēvas konferences izvēršanās „Orienta Minchenē."

Sarunu laikā Francijas ārlietu ministrs esot pateicies Dallesam par amerikāņu militāro palīdzību Indoķīnā uzsvērdams, ka franči vēloties Indoķīnas karu izbeigt pēc iespējas ātri, lai tad palīdzētu Indoķīnas valstīm viņu jaunuzbūvē. Bet tas panākams tikai tad, kad komūnisma briesmas būtu apturētas uz visiem laikiem.

SŪTNIS A. SPEKKE ATSTĀJIS ROMU

Latvijas sūtnis ASVprof. Arnolds Spekke 12. aprīlī atstājis Romu, lai dotos uz savu jauno darba vietu. Pa ceļam prof. Spekke kādu laiku uzturēsies Londonā un ieradīsies Amerikā aprīļa beigās vai maija sākumā.

Piešķirti līdzekļi Kerstena komitejai

ASV Tautas vietnieku nams piešķīris 150.000 dol. Kerstena komitejai, lai tā varētu turpināt savu darbu. Komitejas izmeklēšanas darba apjoms tagad paplašināts uz visām zemēm, kas nonākušas komūnisma varā. Sakarā ar to komitejas nosaukums grozīts un tā tagad saucas „Komūnistu agresijas komiteja" (Committee on Communist Aggression). Līdzšinējais komitejas nosaukums bija „Baltijas komiteja".

VILKS TAISĀS APĒST SARKANGALVĪTI

Toronto drāmatiskās studijas audzēkņi A. Mačas vadībā pašreiz veic pēlējos priekšdarbus, lai 1. Lieldienu svētkos iepriecinātu Toronto jauno audzi ar Sarkangalvītes izrādi. Režisore daudz strādājusi, lai mazos apmeklētājus aizburtu īstā pasakas gaisotnē, bet lielajiem ļautu priecāties par aktieru raito spēli. Sarkangalvīti tēlos I. Purva, bet vilku O. Zviedris, un, kā runā skatuves ļaudis, vilks patiesi „apēdīsot" kā Sarkangalvīti, tā vecmāmiņu . . .

Vēl uzvedumā piedalās M. Vanaga, I. Bencone, T. Kronbergs, R. Purvs un K. Namiķis, bet dekorācijas gatavo māksl. P. Kārkliņš, piepalīdzot R. Purvam. Kostīmus izrādes dalībniekiem piegriezusi un daļu arī šūdinājusi Z. Grekere, daudz strādājot līdz pašai rež. A. Mačai.

Pirmizrāde notiks 1. Lieldienās pl. 3 sv. Andreja bazn. zālē. Izrādes atkārtojums plkst. 6.

Piedalīdamies Bostonas DV apv. pilnsapulcē, V. Janums iztirzāja ar bostoniešiem strīdīgos jautājumus un panāca, ka V. Antiņš draudzīgi sadevās rokās ar A. Puķīti. No kr. ASV DV valdes pr. A. Puķīte, DV CV pr. V. Janums, Bostonas apv. pr. V. Antiņš un sapulces vad. J. Pu ēns.

KARŠ INDOĶĪNĀ

Franču vienību panākums Indoķīnas centrālā frontē. Dien Bien Phu ieleja gatavojas jaunam komūnistu lieluzbrukumam.

Saigonā. Nelielā Nafao ieleja, kas pirms četriem mēnešiem kalpoja komūnistiem kā trmplīns viņu negaidītajam iebrukumam pāri Laosai līdz pat Taizemes robežai, tagad mainījusi īpašniekus un vismaz Indoķīnas centrālā frontē franči pašreiz sevi var ieskatīt par situācijas kungiem.

Hanoja tai pašā laikā ziņo par stāvokļa nopietnību Dien Bien Phu ielejā, kur jau vairāk kā trīsdesmit dienu no vietas līst nepārtraukts komūnistu artilerijas lietus, kam līdz šim gan bez redzamiem panākumiem seko komūnistu kājnieku uzbrukumi.

Dien Bien Phu aistāvji ir nobažījušies par municijas lielo trūkumu. Artilerijas granātu palicis tik maz, ka komūnistu baterijām, kas vietām atrodas tikai 1500 metru no franču ierakumiem, pēdējie lielgabali municijas trūkuma dēļ nevar atļauties atbildēt, savus atlikušos spēkus taupot komūnistu kājnieku lieluzbrukumam, ko gaida kuru katru dienu.

Cik no komūnistiem izdevies uzzināt, viņu izkauto vienību vietā ieradušies svaigi papildspēki.

Bez amerikāņu B-26 vieglajiem bumbvedējiem, kas nesen ieradās Indoķīnā, tagad Turānas bazē Hanojas dienvidos pienākušas arī Sav. Valstu C-47 transportlidmašīnas, kas ievērojami atbalstīs ielenkto karavīru apgādi Dien Bien Phu ielejā.

Franču lidotāju vadīti, amerikāņu B-26 bumbvedēji jau ir izbau[illegible], uzlidojot komūnistu nocietinājumiem un karaspēka koncentrējumiem Dien Bien Phu ielejas apkārtnē. Ienaidniekam nodarīti ievērojami zaudējumi.

KAPRĀLIS ORGANIZĒ VĀCIJAS ARMIJU

No Bonnas Vācijā ziņo, ka, no dibināties sešu valstu Eiropas armijai, Vācijas 500.000 vīru lielā kontingenta uzticēta Teodoram Blankam, kas Otrā pasaules kara laikā bijis kaprālis Vācijas armijā.

Rietumvācija savas jaunās armijas dibināšanai gatavojas ar vislielāko rūpību un plānodama cer, ka apmācību laikam pienākot, arī vācu karavīri tiksot apmācīti atomieroču lietošanā. Runājot par savas jaunās armijas apbruņojumu, kaprālis Blanks gan bija spiests atzīt, ka Vācijai pašai ieroču nav un ka apbruņojuma apgāde balstīsies uz Sav. Valstu pleciem.

No paredzētā pusmiljona vīriem 400.000 izveidos 12 divīziju — četras tanku, divas motorizētās un 6 kājnieku divīzijas. 80.000 vīri paredzēti Rietumvācijas gaisa spēkiem, kamēr 20.000 apmācīs piekrastes apsardzībai.

AICINĀJUMS DZIEDĀTĀJIEM

Sakarā ar DV dienu koncertu, tiek organizēts vīru koris, kura apmācīšanai ir lūgti diriģenti J. Rundāns un V. Baruss.

Virsdiriģenti J. Cīrulis un V. Linde.

Mēģinājumiem telpas paredzētas DV namā, 123 Huron St., Toronto, otrdienās un svētdienās, sākot ar 20. aprīli plkst. 20.

Rīcības komiteja izsaka vēlēšanos šīni lielajā, tautas svētku koncertā uz skatuves redzēt ikvienu dziesmu draugu.

Rīcības komiteja.

ABONENTU IEVĒRĪBAI

Sakarā ar Lieldienu svētkiem „Latvijas Amerikā" nākošais numurs iznāks sestdien, 24. aprīlī.

Dr. iur. T. Sanders

Berlīnes konferences atskaņas un Ženēvas sanāksmi gaidot

Kaut gan Berlīnes „ceļojošās konference" cieta neveiksmi, ir tomēr valstsvīri un laikraksti, kas iztulko šo apspriedi sofistiski un paradoksāli kā kādu „ieguvumu." Un, proti: tā palīdzējusi noskaidrot boļševiku īstos nolūkus un to, ka pēc Staļina nāves Maskavas ārpolitikā nekas nav grozījies. Vai tādēļ bija jābrauc tālais ceļš, lai pārliecinātos par to, kas sen jau bija zināms? Par „ieguvumu" varētu runāt vienīgi tad, ja Berlīnes apspriede kļūtu par mācību — tukšus salmus ar boļševikiem vairs nekult, bet labas gribas pierādīšanai prasīt no viņiem darbus un ne vārdus.

Lai gan Berlīnes ārlietu ministru konference Vācijas un Austrijas jautājumos beigusies bez jebkādiem panākumiem un stāvoklis palicis joprojām tikpat drūms un ļauns kā līdz šim, tad tomēr daži rietumpasaules valstsvīri un laikraksti domā, ka kaut kas esot arī iegūts.

Par „ieguvumu" rietumu valstu diplomāti izceļ lielinieku ārējās politikas noskaidrošanu, atzīstot, ka kopš Staļina nāves nekas nav grozījies. To izdibināt bijis svarīgi. Ir savādi dzirdēt šādus komentārus, jo tad jāsecina, ka Dallesam, Bido un Idenam tas vēl pirms Berlīnes sanāksmes nebūtu bijis zināms, ja viņiem tādēļ vajadzēja mērot garos ceļus. Staļina mantinieki — Maļenkovs un Molotovs — lielinieku viedokli Vācijas apvienošanas un mierlīguma lietās izteikuši vairākreiz un nepārprotami skaidri. Tāpat Maskavas valdības uzskati deklarēti notās, ar kurām lielvalstis apmainījās, pirms par šo konferenci vienojās. Tikai dažreiz mainījušies priekšlikumi, to formulējumi un taktiskie paņēmieni, piekopta jauna viltība un lietoti citi krāpšanas veidi. Par visu to varēja pārliecināties pieminētajās runās un notās. Tādēļ uz Berlīni nevajadzēja braukt, un šajās notās izteiktos boļševiku uzskatus nedrīkstēja pieņemt par sarunu bazi.

Daudzi rietumpasaules žurnālisti, savās korespondencēs no Maskavas un intervijā ar boļševiku dižvīriem aizvien uzsver centību pēc miera un ka abu valstu sistēmas — komūnistiskā un kapitālistiskā — gluži labi varot sadzīvot. Bet ja sūtņi no Maskavas sabiedrotiem ziņojuši pretējo, ka Kremļa valdnieki ir tie paši vecie blēži, tad jādomā, ka paši valstsvīri ir bijuši „pārgudri" un nav ar savu padomdevēju sniegto informāciju rēķinājušies. Tā tas bija, piem., savā laikā ar Rūzveltu, kurš tikko ienācis Baltajā namā, tūlīt atzina Padomju Savienību un sūtņa Bulliša ieteikumus noraidīja. Trūmens neievēroja savas drošības iestādes ziņojumus par boļševiku spiegiem. Bet Čērčils? Tas pats par savām zināšanām un spējām ir pārliecināts, zina, ko dara un ir allaž centies ietekmēt un vadīt citus. Ar „pārgudrību," diemžēl, slimo ne tikai totālitāro valstu prezidenti un vadoņi. Dažkārt šī īpašība piemīt arī valstsvīriem demokratijās. Pēdējo kļūdas ir boļševiku panākumu cēlonis, un viņu uzkundzēšanās Eiropā un Āzijā, kas daudzām tautām maksājis patstāvību un brīvību.

Vašingtona vienmēr par to sanāksmi izteicās skeptiski un noraidīgi, bet to prasīja Londona un Parīze. Angļu parlaments Čērčilam uzgavilēja, kad tas ierosināja tikšanos ar Maļenkovu. Tad sākās „spiediens" uz Vašingtonu, kas līdz tam stingri un noteikti no boļševikiem prasīja iepriekš darbus, ne vārdus.

Londona nelikās mierā un turpināja pierunāt amerikāņus grozīt savu ieņemto stāju. Tam piebalsoja arī franči. Tā Vašingtona sabiedroto saskaņas dēļ piekāpās nevis par „četru lielo" sanāksmi, kas nozīmētu konferenci ar Maļenkovu, bet par tādu ar ārlietu ministriem. Anglija un Francija tagad var pateikties ASV, ka caurkrišanu nenācās piedzīvot pašiem sabiedrotie „lieliem," un tā vismaz saglābāts viņu prestižs.

KAS BIJA DOMĀTS TREŠAIS?

Tomēr šī ārlietu ministru konference vēl pirms savas sanākšanas prasīja atkāpšanos no agrāk ieņemtiem viedokļiem. Bija jāatmet ilgi uzturētā prasība pēc noteiktas darba kārtības vācu jautājumā. Pieņēma tomēr beidzot tā, kā to vēlējās boļševiki: sarunas nesaistīt ar iepriekš noteiktu darba kārtību, tomēr rezultātu nekādu. Nācās akceptēt arī vēl citas boļševiku prasības par konferences pilsētu un pat par sēžu telpām, tās paredzot katrā Berlīnes sektorā pēc kārtas. Tā radās „ceļojoša konference," kādu diplomātu vēsture līdz šim nepazina.

Rietumu valstu diplomāti vienīgi atteicās sēdēt un spriest boļševiku jaunizbūvētā sūtniecībā zem milzīga sovjetu sirpja — āmura zīmes.

Kā zināma atkāpšanās no principiem jāieskata tālejošā piekāpība Vācijas vēlēšanu jautājumā, ko ierosināja Bido. Līdz šim sabiedrotie vienoti prasīja „brīvas vēlēšanas starptautiskā kontrolē Bet Francija pēkšņi no šīs prasības atkāpās un paziņoja, ka vēlēšanās varētu uzraudzīt paši vācieši — no rietumiem un austrumiem — ar kādu neitrālo priekšgalā. Kas tas tāds trešais bija domāts, tas palika nenoskaidrots, jo boļševiki arī šo priekšlikumu, kā visus pārējos, atteicās diskutēt. Anglija un ASV šo franču ierosinājumu atbalstīja. Varbū šis trešais bija domāta Šveice un Zviedrija, bet nav izslēgts, ka tas varēja būt arī Indija. Solis šinī virzienā sperts, un tas nozīmē slidenu ceļu, jo franči bez tam vēl izteicās par proporcionālām vēlēšanām pēc Veimāras konstitūcijas parauga, kas kreisajiem dod lielākas izredzes. Lai ar no šīm kombinācijām nekas nesanāca, tas tomēr pierāda, cik tālu iet sabiedrotie bija gatavi. Kādrēiz citā jaunā konferencē no šīs bazes būs jāiziet un vairs nevarēs pie starptautiskās kontroles atgriezes. Par Berlīnes konferenci kā par kaut ko pozitīvu, kā bija izteikušies daži valstsvīri, varētu būt runa tikai tad, ja gūtie piedzīvojumi nu reiz noderētu šiem pašiem valstsvīriem par mācību, ka neproduktīvas sarunas ar boļševikiem jāizbeidz un ka sabiedrotiem turpmāk būtu jārīkojas apmēram šā:

1) Neierosināt pašiem un arī nepiedalīties, ja tos aicinātu, sanāksmēs ar boļševikiem Vācijas jautājumā, iekāms tie ar darbiem nepierāda, ka radikāli mainījuši savu līdzšinējo izturēšanos. Tas ir, tieši to, ko ASV prezidents Eizenhauers prasīja, bet no kā franču un angļu dēļ atkāpās.

2) Ja franči no visa piedzīvotā atjēgtos un ratificētu Eiropas armijas līgumu.

3) Ja sabiedrotie nāktu pie atziņas, ka ar pašaizstāvēšanos un pašaizsardzības organizēšanu vien nepietiek, bet ka ir jādomā, kā tikt galā ar agresoriem, kas sēž dalītās valstīs — Vācijā, Austrijā un Korejā nu jau deviņi gadi.

Bet vai pastāv kādas izredzes, ka nupat sacīto kārtos pozitīvi? Liekas gan, ka ne. Par pirmā punktā minēto runāšanas pārtraukšanu pašreizējos apstākļos nav ko domāt. Pavisam otrādi: pastāv tendence šādas neproduktīvas konferences turpināt un jau ar sarkaniem ķīniešiem, par ko izteikšos šī raksta otrā daļā, kā par šīs Berlīnes konferences negātīvām sekām. Darba kārtībā nāk arī vēl citas sarunas, kur domāts kārtot atombumbu jautājumu un saimnieciskas lietas. Grib sākt tirgoties ar agresoriem un pārdot tiem pat stratēģiskus materiālus. Tādēļ iznāk, ka valstsvīri domā, kā varētu labāk sadzīvot ar boļševikiem, nevis par jautājumu, kā ar tiem tikt galā. Tā atkrīt viss trešais punkts kā nevajadzīgs. Ap otro noteikumu pašlaik iet nikna cīņa — nepielaist vācu armiju, kas varētu kļūt par atslēgu durvju atvēršanai uz austrumiem. Boļševikiem izdevies ratificēšanu aizkavēt jau par diviem gadiem. Ar Ženēvas konferenci aizturēs atkal. Boļševiki vēl nav nākuši klajā, ar visiem saviem „trikiem," kā francūs ievilināt savos tīklos par „neitrālu Vāciju."

V. Akacis

NEITRĀLIE PASAULES CIŅU FORUMĀ

III

VĀCIEŠI SAKOŽ ZOBUS

Lai gan demokratijas un zvēresta brālības zeme Šveice neatrodas tik tiešā komūnistiskās ekspansijas apdraudējumā kā Zviedrija, tomēr arī Šveices patstāvīgā militārā gatavība sakarā ar tās ģeografisko novietojumu un priekšrocībām pārspēj ne vien Zviedriju, bet arī visas savas kaimiņzemes — lielvalstis. Ja iznāk kaut cik dziļāka saruna ar kādu zvēresta brāli (Eidgenosse), kā šveicieši paši sevi mēdz apzīmēt, tad viņš ar neslēptu lepnumu katrā ziņā apgalvo, ka mazā Šveice savu neitrālitāti un ādu pēdējā karā paglābusi tikai savas militārās gatavības dēļ. Katrs Hitlera armijas iebrukums, pēc šveiciešu domām, tam būtu maksājis ne vien ļoti smagus cilvēku un materiālos zaudējumus, bet arī no uzvaras vācieši nekā liela nebūtu ieguvuši, jo ienaidnieka pārspēka priekšā zvēresta brāļi paši būtu uzspridzinājuši ne vien visus ceļus, spēkstacijas un tiltus, bet arī visus rūpniecības uzņēmumus, kādēļ Vācijas diktātors bijis spiests Šveici paciest, lai no tās tomēr ko iegūtu tirdzniecībā.

Liekas, ka šim lepnajam šveiciešu apgalvojumam ir arī savs pamats, jo no Šveices 4,5 miljoniem iedzīvotāju pēdējā karā 500.000 vīru apbruņoti, neskaitot zibenīgi mobilizējamās rezerves. Bez tam katra taciņa, katrs tilts, katrs rūpniecības uzņēmums un katra lielākā celtne, arī vēsturiskās vai citādi vērtīgās, bijušas sagatavotas uzspridzināšanai ar iebūvētajām spridzekļu kamerām. Kā zināms, līdzīgus soļus pēdējos gados vāciešiem par lielu nepatiku, baidoties no pārsteidzoša krievu iebrukuma Rietumvācijā, spēruši arī amerikāņi un franči. Ieroču brāļi bijuši apņēmušies ne tikai savu zemi pārspēka priekšā uzspridzināt, bet to aizstāvēt visiem līdzekļiem.

Ja kāds ceļo Šveicē kaut tikai vienu svētdienu vaļējām acīm un ausīm, tam iespējams saskatīt ne vien neskaitāmus redutus un bunkurus, kas izbūvēti Alpu masīvajās klintīs un citās vietās, bet var dzirdēt arī ieroču sprakstoņu, jo sakarā ar Šveices armijas jeb milicijas īpatnējo uzbūvi pie katra lielāka ciema ierīkoti šaujamlauki, kur zvēresta brāļi arī tagadējos miera laikos gandrīz katru svētdienu vingrinās ieroču lietošanā. Kas attiecas uz Šveices nocietinājumiem, speciālisti tos atzīst par lielākajiem un labākajiem pasaulē, jo tie nav izbūvēti kā atsevišķas nocietinājumu līnijas, bet visas Šveices territorijas dziļumā. Tā kā priekšzīmīgi gaisa aizsardzības bunkuri ir arī visā zemē, tad šveicieši lielā pārākuma apziņā mēdz sacīt, —

ŠVEICĒ NAV NOCIETINĀJUMU, BET VISA ŠVEICE IR CIETOKSNIS

Ka šai cietokšņa stāvokļa uzturēšanai un apbruņošanai Šveice netaupa līdzekļus, norāda arī tās budžets, jo 16 proc. no valsts izdevumiem zvēresta brāļi izlieto valsts aizsardzības stiprināšanai un caurmērā šim nolūkam katrai šveiciešu ģimenei iznāk nodokļos samaksāt apmēram 1000 Šv. franku gadā. Katru gadu Šveicē militārajām apmācībām iesauc apmēram 25.000 jaunekļu 20 gadu vecumā, jo viens no Šveices svarīgajiem likumiem skan īsi un lakoniski: Katrs šveicietis ir pakļauts zemes aizsardzībai. Dienesta laiks zvēresta brāļiem — Šveices vāciešiem, francūžiem un italiešiem — nav ilgs. Tikai četri mēneši, bet ar apmācībām un „nodienēšanu" zvēresta brāļu pienākums zemes aizsardzībai vien nav veikts, jo katrs atvaļinājumā aizejošais karavīrs saņem līdz savu formas tērpu (tas bieži, īpaši alpīnistu vienībām, atgādina pamatīgu kalnos kāpēju tērpu), šauteni, 24 kaujas patronas un citus kara piederumus, un tādēļ nav brīnums, ja kādā Šveices mājā pie sienas karājas vairākas, labi koptas kaujas šautenes, kas norāda mājas iedzīvotāju skaitu, kuri arī civīlajā dzīvē pakļauti zemes aizsardzības likumiem. Tā kā Šveices iedzīvotāji izprot pilsoņu tiesības un pienākumus, nav liels to šveiciešu skaits, kas no kara dienesta un pēc tam sekojošajiem pienākumiem mēģinātu izvairīties, un tā 1950. gadā tādu „gudreļu" bijis tikai 36. Nav tādēļ arī jābrīnās, ka zvēresta brāļi ar mazu lielības pieskaņu balsī īsi saka:

ŠVEICEI NAV ARMIJAS — ŠVEICE IR ARMIJA

Šveices armija, kura varbūt varētu būt par paraugu militārā ziņā tagadējiem liktenа brāļiem — leišiem, latviešiem un igauņiem — nākotnes Baltijas Savienotajās Valstīs, sastādās galvenokārt no defensīviem kājnieku spēkiem un iedalās trīs klasēs. Pirmajā klasē — aktīvistos (Auszug) ir visi Šveices vīrieši no 20.—36. dzīvības gadam. Aktīvistiem 16 gadu laikā jāpiedalās vismaz astoņos, katru reizi 20 dienu garos militāros kursos un katru gadu no sava ieroča jāizšauj vismaz 24 šāvieni, ar kuriem jāsasniedz noteikts punktu skaits. Kā prakse pierādījusi, zvēresta brāļi šaušanā nedara kaunu Vilhelmam Tellam. Otrai klasei — rezervistiem (Landwehr) pieder visi Šveices vīrieši no 37.—48. dzīvības gadam, un šajā rezervistu laikā tiem jāpiedalās militārās apmācības kursos pavisam 40 dienu. Trešai klasei — zemes sargiem (Landsturm) pieder visi ieročus nest spējīgie vīrieši no 48. līdz 60. dzīvības gadam; viņiem apmācībās nav jāpiedalās, bet tomēr katru gadu, lai šautenes neierūsētu, jāizšauj savas 24 patronas, nesūtot lodes „pēc piena", kaut gan viņiem ar saviem ieročiem jāsteidzas pie karogiem tikai vispārējās mobilizācijas gadījumā.

Ievērības cienīgs ir arī apstāklis, ka zvērestu brāļiem nav īpašas militāristu kastas un virsnieku, kā arī instruktoru dienesta pakāpju iegūšanai zvēresta brāļiem jānes tādi personiskās dzīves upuri, kādi parasti nav jānes citu armiju karakungiem. Lai iegūtu instruktora dienesta pakāpi un tad ar šauteni plecā aizietu atvaļinājumā, armijā jākalpo veseli divi gadi. Leitnanta dienesta pakāpes iegūšanai jākalpo turpat trīs gadi, bet ar zvēresta brāļu pilsonisko pienākumu apziņu reti kāds šveicietis, ja vien viņš atrasts par piemērotu tālākai militārajai izglītībai, atsakās no garāka dienesta laika. Varbūt šo pienākuma apziņu pret valsti palīdz uzturēt arī Šveices armijas labais atalgojums. Diezgan interesants ir arī fakts, ka zvērestu brāļu zemē „neškaidās" ar augstākajām dienesta pakāpēm, un par pulkvedi augstāku karakungu Šveicē gandrīz nevar atrast. Ar speciālu likumu kā vienīgo pēdējā laikā ģenerāļa dienesta pakāpē paaugstināja bijušo armijas virspavēlnieku Gizānu par viņa lielajiem nopelniem neitrālitātes sargāšanā pagājušajā karā. Šveicieši vienmēr pratuši iztikt ar armijas komandieriem vienīgi pulkvežu pakāpēs, un, liekas, vienīgā vieta, kur šveiciešiem mazās „čīnas" sagādājušas nepatikšanas, ir Korejas neitr. kom., kuru no Šveices puses vadīja pulkvedis Rīners. Rīneram bija padoti vienīgi kapteiņi un citi sirmi zemāku pakāpju virsnieki, kuriem tad nu Korejā bijis jādod visādas priekšrocības poļu un citu austrumzemju 20 gadīgajiem pulkvežiem un ģenerāļiem. Tas pulkvedi Rīneru tā sakaitinājis, ka viņš turpat uz vietas savus delegācijas locekļus paaugstināja pulkvežu pakāpēs, gan tikai Korejas vajadzībām. Tas, protams, Šveicē radīja vielu zobgalīgiem laikrakstiem, un par patvaļīgu rīcību Rīneram draud arī juridiskas nepatikšanas, met tas, protams, nenozīmē, ka ieroču brāļi būtu vērtējami vienīgi pēc to dienesta pakāpēm.

Tā kā Šveices bruņotie spēki vienmēr gatavojušies vienīgi pasīvai rīcībai, tad šim nolūkam pieskaņoti ir arī zvēresta brāļu ieroči. Šveice blakus pašu zemes ražojumiem iegādājas no ārzemēm tikai pašus labākos un modernākos ieročus. To, ka šveiciešu ieroči nav zemē metami, norāda apstāklis, ka pat vācieši, izvēloties a[illegible]ijās policijas [illegible] priekšroku Šveices ražojumiem, lai gan daudz lētākus lielgabalus piedāvājuši kā amerikāņi, tā franči. Atkarā no iedzīvotāju augstās intelliģences zvēresta brāļiem nav grūti iemācīties rīkoties ar modernāko artileriju, radaru, tankiem un strūklu dzinēju iznīcinātājiem, kurus šveicieši būvē paši pēc angļu licencēm. Arī lielāko daļu tanku un citu kara rīku ražošanu šveicieši veic savās precīzitātes fabrikās, un pēdējā laikā sevišķi nopūlas ar armijas motorizēšanu. Motorizēto līdzekļu skaits no sešiem simtiem 1939. gadā pieaudzis līdz 12.000 pagājušajā gadā. Blakus citiem kara līdzekļiem šveicieši pēdējos gados modernizējuši arī savu iekšējo ūdeņu flotili, bet kāda izskatīsies pārkārtotā un pilnīgi modernizētā ieroču un zvērestu brāļu armija, to rādīs nākošie gadi, kad 1955. gadā nobeigsies Šveices apbruņošanās piecgades plāns, kura reālizēšana prasa valsts kasei 1464 miljonu franku.

Tā redzams, ka Šveice seko vecajai parunai — ja gribi mieru, tad gatavojies karam, kaut gan liela daļa šveiciešu arvien vēl cer, ka trompetēm, kas karājas blakus atvaļināto zvēresta brāļu kaujas šautenēm, nebūs jāvaimanā Šveices kalnos, saucot karavīrus īstam karam.

PULKV. V. JANUMA DV KV SĒDĒ . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

KANADĀ 1062 VANAGI

Biedrzinis O. Kļavenieks vēstīja, ka biedru skaits Kanadā visumā pieaudzis un pašreiz sasniedzis 1062. No Toronto nodaļas 330 biedriem 20 izstājušies, bet kā Toronto, tā citās nodaļās daudzi biedri nekārtīgi maksā biedru naudas, un tos izslēdzot iespējama arī biedru skaita samazināšanās. Kā DV Biļetena red. pārstāvis Kanadā O. Kļavenieks aicināja griezties pie visām nodaļām, lai veicinātu Biļetena abonentu skaita palielināšanos, jo tam pa visu Kanadu ir tikai 49 abonenti. A. Ancāns izteica neapmierinātību ar biļtena saturu, kas vairākos rakstos vērsies pret DV Kanadā, un ar to izskaidro arī niecīgo abonentu skaitu.

Beigās O. Kļavenieks ziņoja, ka ir neapmierināts ar valdes darbību un par viņa pietiekamu neresepktēšanu, tādēļ izteica vēlēšanos pēc delegātu pilnsapulces atteikties no amata. V. Janums aizrādīja, ka šādu aiziešanu no posteņa neakceptē un ieteica O. Kļaveniekam palikt. Uz valdes pr. P. Baloža jautājuma, ar ko īsti O. Kļavenieks būtu neapmierināts, pēdējais atbildēja, ka neesot protokolēts viņa iesniegums, atgādināt dažu nod. biedriņiem ziņot par biedru kustību nodaļā. A. Ancāns tomēr nolasīja ne tikai protokolu, kur minētais priekšlikums ierakstīts, bet arī apkārtrakstu, kas īpaši izsūtīts visām nodaļām šai jautājumā, un tās visas arī savas lietas nokārtojušas.

Atteikties no saviem pienākumiem rev. kom. piedraud arī I. Jankovskis, jo, tā kā esot bijis klāt pie DV organizācijas dzimšanas Kanadā, negribot būt klāt pie tās sairšanas. Pašreiz esot tāds stāvoklis, ka DV org. biedri viens otru uzrunājot tikai „sveiks, bērziņieti" vai „sveiks, valdmanieti."

BŪS DV NODAĻA LATVIEŠU „PAGASTĀ"

Tālāk valde apstiprina DV nodaļas nodibināšanos Edmontonā, kā arī nolemj apstiprināt Halifaksas nodaļu ar pulkv. Silgaili kā priekšnieku, tiklīdz tai būs vajadzīgais biedru skaits — 15. Valde piekrīt arī K. Purmaļa ierosinājumam, organizēt DV nodaļu latviešu „pagastā." Tālāk v. pr. P. Balodis nolasa „Jauntoronto nod." piesūtīto rakstu, kurā nodaļas valde paziņo lēmumu „ignorēt DVKV sekr. patvaļīgo pavēli" pārtraukt nodaļas darbību līdz delegātu pilnsapulcei, jo KV nav šo nodaļu apstiprinājusi. Nolasot protokolus izrādās, ka tāds tomēr bijis valdes lēmums un Jauntoronto nodaļa nav tiesīga nest pagaidām DV vārdu. V. Janums ieteic nodaļu nenoraidīt un atrast kādu kompromisa ceļu, ko ierosina arī A. Ameriks, nākot ar priekšlikumu nobalsot par DV Jauntoronto nodaļas atzīšanu. Liekot šo jautājumu uz balsošanu par atzīšanu ir tikai viena — A. Amerika balss.

Tālāk P. Balodis iepazīstas ar dažām nelielām pārgrozībām Kanadas valdības apstiprinātajos DV org. statūtos, kas negroza šo statūtu garu, bet ir tīri formālas dabas. Arī CV loceklis K. Purmals, kas vadījis inkorporācijas lietu, aizrāda, ka grozījumi izdarīti tikai tur, kur to nepieciešami prasījušas attiecīgās iestādes. Arī plkv. V. Janums atzīst, ka šiem grozījumiem ir tikai ārēji formāla nozīme, bet ieteic tomēr nākošajā delegātu sapulcē vēlreiz caurskatīt un pārspriest pārstrādātos un vienādātos DV globālos statūtus, kas pagājušā DV pilnsapulcē noraidīti.

Sēdes noslēgumā valdes pr. P. Balodis griezās pie klātesošajiem ar jautājumu, vai kādam būtu iebildumi pret sēdes vadību, bet tā kā iebildumus neviens necēla, lūdza to protokolēt.

Sēde visumā ritēja lietišķu pārrunu garā, atskaitot asākas debates par Jauntoronto nodaļu un dažiem O. Kļavenieka nepamatotajiem apvainojumiem par valdes darbību.

Valentīns Pelēcis

LIELDIENU APVĀRSNĪ

Kas to zina, varbūt mūsu laiks jau sen pagājis un mēs esam kā debesu pamalē izlijis padebesis, kurā saulriets vēl īsu brīdi ļauj rotāties tālam varavīksnas atspulgam. Tikai maz ir tādu, kam vajadzības vairs turpu lūkoties.

Ar to negribu sacīt, ka cilvēkiem un tautām, kam mūžu paņem mašīnas un dažādas mechaniskas dzīvošanas ierīces — zemē un debesīs it nekā cita vairs nebūtu. Viņu dienas gan saistītas neizrežģījamā un niepieliedāmā atkarībā no naudas, bet laikraksti viņiem tomēr pasaka, kad sākas kalendāra pavasaris, radio brīdina no vētrām, un baznīcas atgādina Lieldienas un citus kristīgus svētkus. Tāpat tie pērk un sagatavo barību un, labi paēduši, mīl un nīst. Rodas arī pēcnācēji kaut gan pēdējiem ir vairāk blakus nozīme, salīdzinot ar spožā Holivūdas un skaistumkaralieņu dzimumkultā tiešajiem nolūkiem. Pieminētās lietas aizstāj smadzeņu dīkas brīžus, kad nav jādarbojas ar maizes pelnīšanu, satiksmes zīmju izsekošanu, vai dzīves standarta celšanu. Tā ir šo cilvēku zeme un debesis, kurā mēs, nīcēji, nespējam ne saknes iedurt, ne jaunus pumpurus riest. Mēs raugāmies no rieta saules pret aizgājušā un neatsaucamā rīta apvārsni. Tur varam vēl saredzēt notikumus, kas cēlušies reizē ar mums un nu vairs dzīvo tikai mūsu dvēseļu tālajās atmiņu dzelmēs.

Varbūt tas ir Lieldienu rīts, kurā redzu savu vectēvu. Pie dārza sētas vēl gul zilganas sērsņa garozu pārvilktas kupeņu paliekas, bet gaiss dreb ūdeņu meniera un putnu pavasara balsu tāli dziedamajā skanīgumā. Vectēvs stāv dārza stūrī un augstā augstumos. Mužu melnajās rijās viņa mati ir tapuši kā lāsainu linu šķiedras, un ausmas spozmē tie apsītušies ar vieglu sārtumu. Viņš gaida saullēktu. Vectēva sienas pulkstenis, kas stāv viņa ziņā un kopšanā, pa ziemas tumsu un puteņiem ir nomaldījies par brangu sprīdi, un, sākoties jaunam pavasarim, vectēvs to atkal grib pielīdzināt saules ceļam.

Kas zin' — cik pareizi tas izdodas? Saule kāpj iz biezām gāršām un varbūt nokavējās savu pusstundu, klausīdamās rubeņu rubināšanu vai mērcēdama starus kādā viņpusmeža bērza sulu traukā, bet nevienam te vēl nav jāskaita minūtes. Pietiek, ja zina rīta, pusdienu vai vakara tuvošanos. Var jau arī būt, ka vectēvs to mazāk dara pulksteņa pēc, bet viņš savā mūžā ir tik daudzus rītus sagaidījis sauli un tā arī nu Lieldienu rītā sirds kāro redzēt, kā viņa mūža uticīgākā pavadone sāk savu gadskārtām ierasto ceļu.

Tāpat dzirdu vēl sava tēva balsi, kas pie balti noberzta priežu koka galda lasa Kristus augšāmcelšanās vēsti. Zaļām sūnām izklātā šķīvī gul sīpolu mizām un siena zālītēm apkrāsojušās olas, vecajā māla krūzē alkšņa zari ar brūnām ziedu bārkstīm un sudrabaini balti pūpoli. Pats esmu tik maz un bikls, vecāku mīlestība ar pavasara sauli tik liela un nebeidzama, ka nespēju ticēt briesmīgajai pasakai par ļaundariem, kas dzīvās cilvēka plaukstās ir varējuši iedzīt dzelzs naglas! Bet tomēr viņš ir uzvarējis jaunumu un nāvi, un — augšāmcēlies... Tikai Viņam vajadzēja palikt zemes virsū līdz saules un pasaules galam. Te ir tik daudz trauslā skaistuma, ko redzēt, iemīlēt un sargāt! Un ar vārdiem vien un cerību apsolījumiem nevar pat sīku skabargu no bērna pirksta izvilkt...

Bet toreiz ticēju, ka kaut kas liels un vārdā nenosaucams ir pāri zemei un debesīm. Ticēju, ne tāpēc, ka kāds sludinātājs ar stipriem un grezni izpušķotiem vārdiem to man būtu iestāstījis, bet redzēju pats savām acīm. Redzēju, ka pat koki spēj smaidīt! Jā, tas bija bērzs, kas auga turpat aiz dārza starp līganām priedēm un svinīgiem egļu torņiem, un kādā pavasara rītā, kad vēl pavisam maz biju pasaulē skatījies, pa istabas logu ieraudzīju bērzu smaidām... Es aiztecēju pie tā, lai pārbaudītu, vai acis nevīl. Nē, tā zīžaini baltajā tāsī kāds brīnumdarītājs ar tumšu svītriņu un kroku palīdzību bija radījis tik maigu un lēnprātīgu smaida atspulgu, kādu es cilvēku sejās neesmu redzējis!

Varbūt Kristus dvēsele jau toreiz bija iegājusi šinī kokā, jo viņa nāve cilvēkiem atnesusi daudz vairāk svētulīgas liekulības ne kā ticības... Koki vēl šodien aug ar saknēm zemē un ar galotnēm meklē sauli un debesis. Cilvēkiem nav vairs ne sakņu, ne galotņu. Viņu zeme un debesis ir dzīves standarts, un šīs lietas dēļ Kristum nevajadzēja ne nu mirt, ne augšāmcelties, bet viņš mierīgi varēja palikt pie naudas mijējiem — dievnamā. Mums būtu tad vieglāk nodzīvot atlikušo mūžu tiesu, jo nekādi apvārsņi vairs neliktu sāpēt un atskatīties mūsu sirdīm.

ATRASTS KRISTUS LĪKAUTS

Turīnā kā sevišķi ievērojama relikvija uzglabājas kāds auts ar seniem asins nospiedumiem, kuru miljoni kristīgo cilvēku cauri gadu simteņiem uzskata un godina par Kristus līkautu, kurā bijušas ietītas tā Kunga miesas pēc noņemšanas no krusta kapā guldīšanai.

Līkauta slava sevišķi vairojusies kops 1898. gada, kad šo relikviju pirmo reizi atļāva fotografēt un negatīvs pēc attīstīšanas visiem par lielu pārsteigumu uzrādīja nevien tumšus, kādreiz asiņu nokrāsotus laukumus, bet arī noteiktas cilvēka ķermeņa kontūras. Foto aparāta lēcas bija konstatējušas un fiksējušas foto platē to, ko cilvēku acis nebija spējušas ieraudzīt gadu simtos. Līdz ar to leģenda ieguva daļēju materializāciju. Pēdējos gados itāliešu mākslinieks, restaurators un profesors Lorenco Ferri, lietojot modernākās zinātnes metodes, instrumentus un līdzekļus, pūlējies plašāk uzminēt Turīnā uzglabātā līkauta mīklu un līdz ar to Kristus ķermeņa izmērus un izskatu. Tas viņam beidzot arī esot izdevies.

Profesors konstatējis, ka Kristus kreisā roka ietīšanas laikā bijusi par četriem centimetriem īsāka kā labā roka, un esot pamats pieņemt, ka Kristus kreisās rokas pleca locītavas kauls bijis izmežģīts. Tas noticis vai nu romiešu kaŗavīru spīdzināšanu dēļ, no smagā krusta nešanas vai arī pēc noņemšanas no krusta ar varu atliecot nāves sastindzinātās rokas. Ietīšanas laikā Kristus deguna kauls bijis lauzts un viņa labais vaigs sapampis — ļoti iespējams no romiešu kaŗavīru vai žīdu sitieniem. Stingri pieturoties pie Turīnas līkautā redzamā saliektā ķermeņa kontūrām un izmēriem, profesors rekonstruējis dabiskā lielumā pareizo Kristus ķermeņa attēlu, kurš uzrāda pārsteidzošu harmoniju. Kristus pēc rūpīgiem aprēķiniem bijis 185 cm gaŗš, un viņa galvas attiecība pret ķermeni kā 23:185 atbilst antīkā cilvēka skaistuma ideālam. Pārsteidzošākais ir tas, ka Kristus matu un bārdas veidojums pēc profesora pētījumiem atbilstot daudzu labu gleznotāju iekšējās vīzijās skatīto un pēc tam gleznoto Kristus galvu attēliem. Cēlas, slaikas un gaiši pārlaicīgi skaistas, kā Kristus kājas. Pēc Turīnas līkauta, bijušas Kristus rokas, kuras neesot bijušas pienaglotas krustam delnās, kā to rāda lielā daļa gleznu, bet naglas iedzītas virs roku locītavām. Pretēji dažiem līdzšinējiem pieņēmumiem, ka Kristus pienaglošanai krustā lietotas četras naglas — divas rokām un divas kājām, Turīnas līkauts noteikti norādot, ka Kristus kājas bijušas saliktas viena pāri otrai un pienaglotas ar vienu naglu.

Līdz ar šiem pētījumiem, kuri vēl tiek turpināti, Turīnas līkauts un viņa leģenda iegūst jaunu relikvijas mirdzumu arī racionālās domāšanas laikmetā.

V. A.

Edmunds Zirnītis

LIELDIENAS

Pakārsim bērzzaros Lieldienu šūpoli —
Vītolos sabērti sidrabo pūpoli.
Jūtīgi jauzdami lietiņa lāsītī,
Pūpoli gavilē, siltvēju glāsīti,
Gavilē saulei, kas silusi silumā,
Kāpdama augstāki debesu zilumā.
Upes un strauti vēl straumēm plūst ledainām —
Bites dūc pūpolos kājām jau medainām.
Priekā un gavilēs draiskuļi manīgi
Strazdiem velk dziesmu līdz jautri un skanīgi.
Debesīs augstu nes daļu no līksmības
Cīrulis, dziedādams skaļi, pilns tīksmības.
Pūkaini pakalni, ieleju ielejas
Saulaina siltuma palaini pielejas.
Dievišķo jausmu ar cilvēki jauzdami,
Samtaino zaru pie vaiga sev glauzdami,
Gavilē gaiši, kaut būdami niecīgi,
Lielajam Dēlam kā glābējam priecīgi.
Saule dod prieku un gaviles — cerību
Mūžīgi noslēgt ar mūžīgo derību.
Pasaule skanīgi ieročus kaldina,
Naksnīgos ceļos vēl cilvēkus maldina,
Smagākās verdzības važas kas nesdami,
Ilgojas Lieldienu, nopūtās dvesdami.
Lieldienu dievišķo brīnumu sveikdami,
Saulei kā labdarei labdienu teikdami,
Vectēvi mazbērniem bērzos kaŗ šūpoli —
Lieldienās sidrabo samtaini pūpoli.

Jānis Jaunsudrabiņš

LIELDIENU OLAS

Bieži nejūtos vesels un tad nāk naktīs sapņi, kas dažkārt moca, bet pa reizai arī ieceļ zelta krēslā. Tas notiek, kad sastopos ar sen nomirušiem veciem ļaudīm. Tad es, protams, esmu atkal bērns, jo citādi šī tikšanās nebūtu ticama. Brīnšķīgā kārtā visbiežāk sapņos mani apciemo mana vecāmāte no mātes puses. Savu māti redzu tikai retu reizi, tēvu un vecotēvu nemaz.

Tā arī šoreiz mēs abi ar vecomāti sēdam Krivicku istabiņas priekšā uz soliņa saulītē. Ir tā kā Zaļā ceurtdiena, kā Lielā piektdiena. Man tāda sajūta, it kā es būtu bērns, bet redzu, ka esmu pilnīgi pieaudzis. Vecāsmātes galva atrodas labi zem mana pleca. Lai būtu ko runāt, es saku:

„Tev, vecāmāt, šogad agri uzziedējušas jurģīnes."

Patiešām, pāri sētiņai sveras dažas jurģīņu galvas, treknas, lāsainas, lillā ar baltu, kādas jau tās kādreiz tur patiešām ziedēja, un vecāmāte atbild:

„Kas par agrumu? Ir jau augusts!"

„Tu brīnums! Es taču atbraucu uz Lieldienām. — Vai tu vēl atceries, kā mēs, kad Riekstiņos dzīvojām, taisni Lieldienas rītā gājām uz zirgu dārzu pīļu olas meklēt? Es biju novērojis, ka tur šad un tad viena pīle laidelējās un mums visiem smagi gribējās pontāga. Mēs gājām. — Bet ko tu tur skribini?"

„Es neskribinu. Es vīlēju," vecāmāte atbild, rādīdama man vīlīti, ar kādu vecaistēvs vīlēja zāģi. „Man nolūza te zobam viena mala un asums bendē mēli. — Stāsti vien tālāk. Es nekā vairs neatgādāju. Zinu tikai, ka saimniece mums neļāva vistiņu turēt."

„Es tad atgādāju kā šodien: Tu apvilki zaļš ar melnu strīpainos lindrakus, uzsēji baltu priekšautu un tīru lakatiņu. Mēs gājām tieši uz zirgu dārzu. Tur uzkalniņā bija piegulnieku būda, bet lejā, celītes malā ,grīšļa pieaugusi dobe un pie dobes liels kārklu krūms. Un kā mēs pienākam pie kārklu krūma, tā es redzu, — aizmaun pa grīsli liela, aprūsējusi pīle, un, tikusi viņā malā, paceļas spārnos. Tu aizgāji pārmeklēt dobes viņu malu. Es ielīdu kārklu krūmā un pērkli atradu. Pīle to bija aizsegusi, ka ne redzēt, bet mana kāja juta vienā vietā siltumu, tad es cisas pavēru vaļā, un tur gulēja vienpadsmit zaļganas olas..."

„Rē," vecāmāte uzķeŗ valodu. „Kad tu izstāsti, es sāku atcerēties. Es olas sakrāvu priekšautā. Tās nebija aizperētas un iznāca varens pontāgs."

„Jā. Tas bija gardākais ēdiens, kādu es līdz tam laikam biju dabūjis ēst. Bet saimniekiem par to tu aizliedzi teikt kaut pušplēstu vārdiņu. Jo tas bija viņu kārklu krūms, ne mūsu, viņu zirgu dārzs, ne mūsu. Bet mūsu laime gan. Un es ar savu vērību pērkli uzgāju.

„Tu domā?" vecāmāte paceļ galvu un nu viņa ir gandrīz vai lielāka par mani. „Tu esi skolā gājis, es ne. Bet vai tu esi pats ko izdomājis. Es gan! Tu domā, ka nieka pontāgs, kas Lieldienā uz brīdi tavu vēderu sasildīja, un mute juta gardumu, bija laime? Pagaidi, kad nāksi manos gados, tu runāsi citu valodu. Tad tu teiksi, — neceļ roku ne pret vienu dzīvu radību. Neradi no cita nelaimes sev laimi! Iedomājies tikai: Pīlīte atskrēja uz savu pērkli, kas bija mīkstināts ar pašas pūkām, un atrada to tukšu. Viņa būtu izperējusi astoņus, varbūt savus desmit pīlēniņus. Būtu tos vedusi pa grāvi uz upīti. Būtu mācījusi ūdenī uz galvas stāvēt un ar pekiņām glīši irties. Būtu beidzot kopā ar tiem laidusies pa gaisu. Būtu uzaudzējusi, kā tava māte tevi uzaudzēja..."

Vecaimātei sāk birt asaras. Viņa aizsedzas ar priekšautu un pamazām ieslīgst kā miglā, kā saules staru vainagā.

Es uzmostos.

LIELDIENAS BAZNĪCU KALENDĀROS

Nāc nākdama, liela diena
Visi bērni tevi gaida,
Visi bērni tevi gaida
Aiz vārtiem sasēduši.
(32288)

Lieldienas ar daudzajām skaistajām izdarībām tiešām dažreiz iznāk gaidīt ilgāk ne vien bērniem, bet arī pacietīgajiem pieaugušiem, jo šie svētki, kuŗu tradicijas cēlušās no tālākajiem cilvēces un arī indoeiropiešu kultūras pirmsākumiem, jau daudzus gadu simtus ir kustīgi, staigājoši svētki, gandrīz katru gadu citā datumā.

Pirmie kristīgie, turpat pirms diviem gadu tūkstošiem, vēl tā sauktajos Apustuļu laikos, Lieldienas svinējuši kā Kristus augšāmcelšanās svētkus vienlaicīgi ar senajiem jūdu Passā svētkiem. Laikam tādēļ jau 2. gs. izcēlās dažādi ilgstoši baznīcu strīdi. Lai tos izbeigtu un novērstu arī kristīgo Lieldienu un žīdu svētku vienlaicīgo svinēšanu, 325. gadā baznīcas koncils nokārto Lieldienu terminus pēc tā sauktās Lieldienu formulas, kuŗa ir derīga ar vēl mūsu laikos. Šī formula nosaka, ka Lieldienas svināmas svētdienā, kuŗa seko pirmajai pavasaŗa pilnmēneša naktij, un tā kā zināms, var būt ne ātrāk kā 21. martā un ne vēlāk kā 18. aprīlī. Ja pavasaŗa pilnmēnesis ir svētdienā, tad Lieldienas svināmas sekojošā svētdienā. Neskatoties uz šo rūpīgi aprēķināto Lieldienu formulu, kuŗai bijis jānovērš kristīgo un žīdu svētku svinēšana vienlaicīgi, dažos gados tas tomēr ir noticis, piemēram 1805., 1825., 1903., 1923. un 1927 gadā. Ja Lieldienu terminus aprēķinot nekādas pārmaiņas nākotnē nenotiks, tad kristīgie un žīdi šos svētkus šinī gadu simtenī kopīgā termiņā svinēs arī 1981 gadā.

Visagrākās Lieldienas — 22. martā — pēdējos gadu simteņos svinētas 1761. gadā un 1818. gadā, bet mūsu gadu simtenī tik agras Lieldienas pēc aprēķiniem nav paredzamas. Visvēlākās Lieldienas — 25. aprīlī — pēdējos gadu simtos svinētas 1886. un 1943. gadā. Vēlajās 1943. gadā Lieldienās Latvijā, vismaz Zemgalē gar Mēmeles un Iecavas krastiem, bija jau uzplaukuši bērzi...

Lai gan ir gluži loģiski, ka visi Rietumzemju kristīgie — Romas katoļi un protestanti — Lieldienas svin vienā laikā, tad gadu simtu tecējumā arī šinī ziņā ir sagadījušās dīvainības. Pēc Gregorija kalendāra pieņemšanas protestantiem, paturot gan veco Lieldienu aprēķināšanas formulu, bet lietojot citu aprēķināšanas metodi, ir iznākuši citādi Lieldienu termiņi kā katoļiem, un tā arī Rietumzemju kristīgie Lieldienas ir svinējuši dažādos laikos.

(Nobeigums 7. lpp.)

Ella Andersone

GAŖAUSIS CEĻ ŠŪPOLES

Gaŗausim šogad neveicas. Ap Ziemsvētkiem lija, no sniega nebija ne vēsts. Īstais sals sākās janvāŗa vidū, bet tagad, pavasarī, Lieldienu padurvē, kupenas kā siena kaudzes. Sals ir nedomā atlaisties. Tik iet pa mežu, iecērt vienā kokā, otrā, ka noskan vien viss mežs. Kādreiz paņem palīgos vēju un tad dzenā sniega vālus pāri klajumiem un laukiem. Jā. Tagad sniegs Gaŗausim dara liela galvassāpes. Olu sagādāts kalniem. Kaut auksts, vistas dējušas, ka žēloties nevar. Arī krāsu podi stāv kaktā gatavi un tik gaida, kad Gaŗauša ģimene mērks tanīs otas. Viss būtu labi, bet — kā izvadāt bērniem olas? Kādreiz, savā agrā jaunībā, Gaŗausis atceras pa Lieldienām tādus pašus sniegus kā tagad. Tad viņš vēl dzīvoja pie tēva. Un Gaŗausim ataust gaisma. Darīs tāpat kā toreiz tēvs darījis. No bērziņiem izlieks slieces, izdrāzīs, un būs labi. Nevar jau prasīt, lai zaķa ķepas satur nazi tikpat stingri, kā cilvēka rokas, bet iztikt var. Drāziens gan neiznāk tik gluds un līdzens, bet tas nekas. Uzliks uz sliecēm un priežu saknēm piestiprinās dēlīšus, ragaviņas gatavas. Tādas pašas, kā apkārtējo māju bērniem, kad tie ziemu no kalniņa līdinās. Krauj tik' olu grozus virsū un brauc. Tomēr ir vieglāka uz priekšu tikšana. Ar rateļiem pa kupenām neko domāt pabrist. Jau pēc pāris soļiem tiem riteņu spieķi būs sniega pilni un tad — nekust. Tā Gaŗausis izlemj gatavot ragaviņas un jau otrā dienā līst dziļāk krūmos un meklēt piemērotus bērziņus. Šoreiz Gaŗausiene vīra nodomam piekrīt bez kurnēšanas. Viņa paradusi katru gadu apgādāt bērnus olām, tāpēc dziļie sniegi nav ļāvuši pat naktīs gulēt. Tagad viņa atkal priecīga. Maisa krāsu katlus, pārskata darba skoteles. Tās visas jau sakārtas turpat pa rokai dažādos lielumos, jo olu krāsošanā piedalās visi ģimenes locekļi, pat mazās meitenītes. Nosmērējas jau gan bērni, ka acis vien no krāsu raibumiem tīras, bet lai, citādi maziem nav nekādu Lieldeinu prieku. Cilvēku bērni priecājas Lieldienās par raibajām olām, zaķēni — pirms Lieldienām olas krāsojot. Tā norunāts, rītā ies un cirtīs ragaviņām slieces. Vēl viss Lielās priedes kalns krēslas pilns, kad jau Gaŗausis ar abiem lielākiem puikām ielien sīkajos bērziņos. No vakardienas sala vairs ne vēsts. Bērzi līdzi dienvidus vējiem mīksti, loka zarus. Saule, uzkāpusi tuvu koku galotnēm, nosviež mākoņu lakatus un tik sprauž starus, kā sakarsētus iesmus, kupenās. Un kur tik kāds stars iespraužas, kupena saplok. Slieces Gaŗausis gan izmeklē un pārnes mājās, bet vakarā sēd atkal domīgs un velk pīpi.

„Slieces nelieksi?" Gaŗausiene apjautājas.

„Nu reiz var iznākt pavisam dumji," dūmu mākoņiem līdzi no Gaŗauša mutes izveļas vārdi.

„Murgo vai?" Gaŗausiene jau ieples acis, un ķepas pašas no sevis iespraucas sānos.

„Nu tā, pavisam dumji. Šodien jau dienvidnieks spārnus vicināja, Saule acis mirkšķināja. Un ja vēl pāris dienas pieturas tāds pats, dubļi vien juks. Ap mūsu māju jau vēl atradīsi pa sniega pikai, ledus cietumam, bet klajumā, bērnu tuvumā, uz priekšu nekulsies ne ratos, ne ragavās."

Gaŗausis velk dūmu pēc dūma. Kā viens pīpes pilnums tabakas dūmos izkūpējis, bāž jaunu un velk atkal. Gaŗausiene nolaidusi ķepas gar sāniem, un līdzi ķepām nošļukušas ausis. Tādi paši sadrūmuši, kā lietus mākoņi, abi ielien migā. No rīta Gaŗausiene buknī vīru un smaida pāri visai sejai.

„Vecais," viņa priecīgi runā, „nebēdā neko. Padoms rokā."

Apmetusi ap gurniem brunčus, viņa aizlien aiz mazo bērnu migas, un, kad atkal paceļ galvu, ķepās viņa tur koku, ne gluži taisnu, tādu pusloka izskatā. Kokam katrā galā pa stipram, pāris sprīžu gaŗumā valgam un valgu galos pakārti kāši, itin dūšīgi kāši.

„Redzi," viņa rāda. „Ar šiem, kad es vēl tēva mājā dzīvoju, mans tēvs un māte reiz visas olas iznēsāja."

„Nēši? — Kā tad, nēši!" Gaŗausis brīnās un nevar attapties, kā pats par nēšiem nav iedomājies. Ar tiem nēsā olas, lai ārā sniegs vai lietus. Uzliec plecos, pakar katrā galā pa grozam un ej. Jāiet gan būs vairākas reizes, olu daudz, nevarēs visas vienā reizē aizraut.

Gaŗauša bažas ir veltas. Olas plecos nesot, viņam tomēr jāiet tikai vienu reizi, jo palīgos nāk Gaŗausiene. Pati viņa palīdz Gaŗausim no atnestā slieču bērziņa pagatavot nēšus. No pērnā siena novij stipras auklas, piestiprina tās jauno nēšu galiem, piekaŗ kāšus, un gatavs ir. Nēši ne sliktāki kā Gaŗausienes tēva gatavotie.

Laimīgs par savu izdomu, pirmo svētku rītā Gaŗaušu pāris jau agri — pirms saules dodas ceļā. Viņi ir laimīgi, ka var veikt Dieva uzlikto pienākumu, apgādāt Lieldienās bērnus ar olām. Iešana nav vieglā. Grozi pilni, kā tik pacilpo, olas ripo zemē. Var vēl saplīst un saplīsušas bērniem nedrīkst nest. Tā godīgi zaķi nedara.

Lielkāju tuvumā Gaŗauši neiet. Noliek olas dārza tālākā stūrī zem eglītes. Bērniem gan liela meklēšana, bet tuvāk mājai iet nedrīkst ne Gaŗausis, ne Gaŗausiene. Viņiem žēl savu goda brunču un bikšu. Un ne tikai apģērbus žēlo. Dukša asie zobi vienā mutes vērienā var izdzēst zaķa dzīvības sveci. Kalnirbēnos zaķi olas noliek zem ceriņu krūma, tuvu māju logiem. Šeit suņi, kā parasts, važās sieti. Ļaudis tik agrā rīta stundā vēl guļ... No Kalnirbēniem zaķu pāris dodas cauri birzij uz Strazdiņiem un no turienes uz Pūcēm u.t.t., u.t.t. Tikko saules mala parādās virs meža, Gaŗauši sāk ceļu mājup. Tagad iešana daudz vieglāka, kur pirmīt lika divus soļus, tagad viens lēciens. Nēšu galos tukšie grozi gan lēkā, bet tas netraucē labsajūtu par padarīto darbu. Uz māju taisnākais ceļš caur Kalnirbēna birzi. Jau pie pirmiem bērziem zaķu pāris saceļ ausis un klausās.

„Tā kā balsis ..." Gaŗausis čukst.

Gaŗausiene paceļas uz pakaļējām ķepām un, acis ieplētusi, skatās. Tad veikli pieplok zemei un saka:

„Jā, Kalnirbēnu puiši un meitas."

Nekur sprukt. Abi pievelkas tuvāk koka stumbram, pieplok zemei, gaida, kamēr ļaudis aizies. Citu balsis nedzird tik skaidri, bet Mārtiņš, kā vienmēr, runā pilnā mutē. Viņš saka:

„Ģirt, izšūpo labi, tad vasarā odi nekodīs."

Kaut kur kas čīkst, kā koks pret koku rīvētos, kaut kas kā nošņācas, kā vējš pa koku zariem izskrietu. Gaŗausis nenociešas, pieceļas un skatās. Un ko viņš redz. Kalnirbēnu puiši un meitas sakāpuši uz dēļa, tupstas un ceļas, tupstas un ceļas un dēlis skrien arvien augstāk un augstāk, līdz sievieši neiztur un sāk spiegt. Puiši neatlaižas, lai solot olu. Laikam jau apsolījušas, jo dēlis sviežas uz augšu arvien lēnāk un lēnāk, līdz apstājas pavisam. Katrs puisis paņem savu meitu pie rokas, un visi skrien uz māju.

Gaŗausiene jau rausta vīru, lai tak nākot, metīšot birzij apkārt līkumu un cilpošot uz māju. Bet Gaŗausis nekust. Savā gaŗajā mūžā šodien pirmoreiz esot redzējis šūpoles, bet tikai no tālienes. Tagad jāejot tuvāk, pamatīgi jāapskatot un kā mājā, tā ķeršoties pie darba. Kamēr bērni celšoties un bērnu bērni atnākšot, viņš jau būšot veceni izšūpojis. Uzmanīgi apkārt lūkodamies, Gaŗausis lec uz birzs lielākiem bērziem, uz šūpolēm. Gaŗausiene gan mēģina vīru atrunāt, bet, kad tas neizdodas, pati citu ceļu uz māju neiet. Pāris soļu aiz Gaŗauša lec arī viņa uz šūpolēm. Šūpoles apskata abi itin pamatīgi. Nav jau nekas liels — no viena bērza stakles uz otru pārlikts itin resns bomis. Ap bomi aplikti no klūgām sagriezti „gredzeni". Un nu Gaŗausis zina, kas pirmīt čīkstējis: „gredzeni" rīvējušies gar bomi. Pie gredzeniem piestiprinātas virves. Virvju galos piestiprināts dēlis, plakaniski, ne pārāk augstu, tā, lai cilvēkiem viegli uz tā uzkāpt. Tas tad arī ir viss. Gaŗausis neapmierinās ar šūpoļu apskatīšanu vien. Viņš uzlec uz dēļa un aicina Gaŗausieni ar'. Bet sievietei šoreiz galvā vairāk prāta un sirdī vairāk baiļu. Uz pārgalvībām viņa nav pierunājama. Gaŗausim vienam dēli iekustināt neizdodas. Tāpēc uz māju viņš skrien nadzīgi un tūliņ meklē vietu, kur šūpoles kārt. Tādu atrast nav nemaz tik viegli. Šūpolēm vajadzīgi divi ne pārāk tuvu, bet arī ne pārāk tālu augoši bērzi. Tie nedrīkst būt arī pārāk augsti, jo tad zaķi tanīs šūpolēs kāpt nevar. Priedītes jau būtu, bet tās par trauslām, un to zari neizveido tik labas stakles. Beidzot tomēr derīgus kokus atrod, bet — labi patālu no mājām. Gaŗausis samierinas. Bērni vairs neesot zīdaiņi, un mazbērni, ja tie varot atnāk līdz viņu mājai, aiziešot arī līdz šūpolēm.

Bomis Gaŗausim ir. Nēšu gatavošanai izlietota tikai viena mazākā sliece. Resnākā un sīkstākā stāv neaiztikta. To Gaŗausis stieps uz šūpoļu vietu. Vienam tā kā par smagu. Sauc Gaŗausieni palīgos, bet tai vīra pastāvīgās izdomas un jaunie dzīves veidi nekad nav patikuši. Mājas durvīs stāvēdama, viņa tīra rītā sabristās kurpes un atsakās palīdzēt.

„Ne jau sevis dēļ censos," Gaŗausis skaidro. „Gribas bērniem drusku Lieldienu prieka sagādāt. Un tas te būtu kaut kas tāds, ko viņi vēl nekad nav redzējuši, kas nevienam visā plašajā zaķu saimē nav iekritis prātā."

Gaŗausiene kļūst domīga. Jā, varbūt gan. Ziemsvētku eglīti viņa ar negribēja, bet beigās viss iznāca tik skaisti, ka pat mēness debess vidū apstājās un skatījās.

Lēni Gaŗausiene ceļas un ņem bomi pie otra gala, bet turpat tam ļauj krist zemē, Gaŗausis tīri vai sadusmojās. Kas tā esot par ākstīšanos? Vai viņa plecs veca sieksta vai?

„Vai ..." Gaŗausiene ķer ķepu pie mutes. „Neiedomājos. Tu jau zini manu straujumu. Iedomājos, kur „gredzeni", ko šorīt no klūgām griezi? Un par virvēm neesi padomājis nemaz."

Gaŗausis gan vēl šad tad pieliek ķepu satriektajam plecam, bet valgs jau smaidīgs, un balss skan tīri laipni.

„Večiņ, par ko tu mani turi?" viņš jautā. „Vai neredzi?"

Gaŗausis rāda uz elkoņa uzvērtos „gredzenus". Gaŗausiene tikai tagad tos ierauga. Tad Gaŗausis izvelk no kabatas valgu. Tie ir, tāpat kā nēšiem, vīti no pērnā siena. Darbs ir pamatīgs, bet Gaŗausiene domīgi groza galvu: vai izturēs?

„Kalnirbēnu ļaužu smagumiem mūsu šūpoles vispār par vieglām, bet mums, zaķiem ,labas gana," Gaŗausis saka, šūpoļu bomi ceļot plecos.

Nešana nav viegla. Ceļš nelīdzens: te cinis, te sakaltis žagars. Bet bomi zaķu pāris pie nodomātiem bērziem aiznes. Vispirms uzveŗ bomim „gredzenus", tiem katram piestiprina pa valgam. Kā „gredzenu", tā valgu stiprumu pārbauda abi zaķi. Tad kopējiem spēkiem pieslien bomi pie viena, šūpolēm izraudzītā, bērza. Otru galu celt un vajadzīgā zaru starpā iedabūt ir jau daudz grūtāk. Bērzi gan nav gaŗie, zaķi slienas uz pakaļējām ķepām, cik var, bet nekā. Diezgan izmocījušies, jau piekusuši, atsēstas.

„Būtu kur pakāpties," Gaŗausis domā.

To pašu domā Gaŗausiene un skatās apkārt. Abi redz tikai vienu otru sīku celmiņu, bet no tiem labuma nekāda. Tie atrodas par tālu no šūpoļu bērziem. Zaķu pārim vajadzīgs pakāpjamais, kuŗu varētu pārvietot pie šūpolēm. Gaŗausis iet to meklēt. Pēc neilga laika viņš ir atpakaļ un saka:

„Siev, nāc palīgā! Atrast atradu, bet bez tavas palīdzības šurpu dabūt nevaru."

„Tu jau nekā nevari, tikai plānot, to gan," Gaŗausiene pukojas, vilcinādamās pieceļas, iet Gaŗauša pēdās un redz, akmens liels gan. Vienam to nekustināt. Kopīgiem spēkiem zaķi veļ akmeni pie šūpolēm. Jā. Nu tā lieta iet. Papriekš uzceļ bomja galu uz akmens, tad uzlec abi turpat un ceļ atkal. Tagad nav ne pirkstu galos jāceļas, kad bomis jau pacelts vajadzīgā augstumā un iegulдīts nodomāto zaru starpā.

Tā. Darīts. Gaŗausis apmierināts parausta vienu valgu, otru. Apmet valga galus ap dēli un pirmais kāpj šūpolēs. Pietupstas, ceļas, tupstās atkal, bet šūpoles nekust, neskrien augšā un zemē kā šorīt Kalnirbēnu birzī. Laikam „gredzeni" esot par zaļiem, labi neslīdot. Tā domā Gaŗausis. Gaŗausiene pieliek savu roku, pastumj veco pāris reižu, un nu tā lieta iet ,nu tik ir ko redzēt Ar katru pietupienu šūpoles sviežas augstāk un augstāk, Gaŗausim vai elpa aizraujās. Šūpojoties viņš skata pasauli no augšas, līdz šim viņš to redzējis tikai pa krūmu pazarēm lodājot. Šūpoles izmēģināt Gaŗausis aicina sievu arī. Sākumā tā atrunājas ar nevaļu, ar galvas reibšanu, bet šūpolēs tomēr iekāpj. Kopējiem spēkiem stumtās šūpoles skrien vēl augstāk. Gaŗausienei, lai nepaspruktu kliedziens, jāiekož lūpā.

Kā jauni bērni ķepās saķērušies, zaķu pāris cilpo uz māju. Līdzi brokastīm māte galdā ceļ ziņu par šūpolēm. Kas vairs ēdīs? To ēdienu dabū katru dienu, pat vairākas reizes dienā, bet šūpoles zaķēniem būs pirmoreiz mūžā. Šūpoles, kaut kas līdz šim nedzirdēts. Ne kumosu nenorījuši, visi skrien uz tām, un nu iet augšā un zemē visu dienu. Šūpoties grib visi reizē, un, lai neizņāktu strīdi, Gaŗausis noteic, kuŗam kuŗo reiz jāšūpojas.

Vēsts par Gaŗauša šūpolēm apskrien zaķu saimi ātri, kā zibens. Ap pusdienas laiku visas plašās apkārtnes zaķi ar bērniem un bērnu bērniem ierodas pie Gaŗauša un atkal, tāpat kā par Ziemsvētku eglīti, visi slavē Gaŗausi.

Raits Ritums

LIELDIENU MAKŠĶERNIEKS

Kā Pumpuriņa Lieldienās brauca pie vīra

Pavasaros, tiklīdz Ogre atbrīvojas no ledus skavām, to ielenc nepacietīgie makšķernieki, lai izvēdinātu pa ziemu pieputējušās makšķeres, atpūtinātu darbā nogurušos nervus. Makšķernieki sarodas ne vien no tuvējās apkārtnes, bet arī no attālākām vietām, jo Ogre, kas pavasaros uzplūdusi, strauji veļ savus ūdeņus plašajā Daugavā, ir makšķernieku iecienīta vieta. Sevišķi daudz makšķernieku nāk no tuvējās Rīgas. Sestdienu pēcpusdienās, kad ierēdņi ātrāk beidz darbu, Rīgas stacija mudžēt mudž no makšķerkātiem. Dīvaini vīri garos ūdens zābakos, īpatās darba drēbēs, mugursomām nokrāvušies, drūzmējas ap biļešu lodziņiem.

Visi pilsētnieki, kam vien bija sakari ar laukiem, devās no pilsētām ārā, lai brīvās svētku dienas pavadītu svaigā gaisā un baudītu svētku maltīti, kas Latvijas ziedu gados katrā saimniecībā bija izmeklēti bagāta. Kam nebija paziņu laukos, tie izbrauca uz tuvākām kūrvietām atpūsties, bet makšķernieki uzmeklēja tuvākās upes un ezerus, lai nodotos makšķerēšanas priekam. Tāpēc „priekšsvētku sestdienā izbraucēju bija sevišķi daudz un rindas pie biļešu kasēm ārkārtīgi garas.

Rīdziniece Pumpuriņa kundze, kuras vīrs dienēja Daugavpilī, ilgi nebija ar vīru tikusies, ar satrauktu nepacietību gatavojās uz dārgā ciemiņa ierašanos tieši Lieldienu svētkos. Bet svētku sestdienas rītā viņa saņēma vīra telegrammu, ka dienesta dēļ nekādā ziņā nevar no Daugavpils izbraukt. Tas Pumpuriņas kundzi ļoti apbēdināja. Visa lielā gatavošanās svētkiem, cepšana un vārīšana bija veltīga. Svētku prieks sabojāts. Bet tad Pumpuriņas kundzei nejauši iešāvās prātā laba doma — pašai aizbraukt uz Daugavpili pie vīra un viņu pārsteigt jau svētku priekšvakarā. Ilgi nedomādama, viņa ātri apkopās, apvilka svētku drānas, iesaiņoja koferī cepumus un citas ēdamlietas un, priecādamās par savu asprātīgo izdomu, devās uz staciju.

Pie visām biļešu kasēm bija garu garās ļaužu rindas, un līdz vilciena noiešanai nebija vairs cerību biļeti dabūt. Tāpēc viņa uz labu laimi griezās pie kādā rindā stāvētāja ar lūgumu nopirkt viņai biļeti līdz Daugavpilij. Nostājusies malā, viņa sāka novērot braucēju rindas, bet sevišķi to kungu, kuram bija lūgusi biļeti nopirkt. Šis kungs tiešām bija interesants: stalta auguma, atklātu, smaidošu seju, gludi skūts, smalkām, baltām rokām, tikai apģērbs gluži nepiemērots. Garie ūdens zābaki, apvalkātais pusmētelis un nolietotā platmale pavisam nepiedienēja viņa sejai. Bet tūliņ jau ar nāca viņa kārta pie biļešu lodziņa.

Nopircis biļetes sev un Pumpuriņa kundzei, svešais kungs paņēma pie sola pieslietos makšķerkātus un vēlīgi aicināja Pumpuriņa kundzi viņam sekot. Ar savu plecīgo augumu viegli pašķirdams ceļu ļaužu drūzmā, viņš ērti izvadīja savu dāmu cauri pūlim un novietoja kupejā. Pasniegdams savai ceļa biedrei nopirkto biļeti, viņš pieklājīgi stādījās priekšā par Jāni Līdaku, atbildīgu valsts ierēdni. Vēl pirms vilciena noiešanas runīgais Līdaka paspēja jau noskaidrot Pumpuriņa kundzes ceļa mērķi un ar savu atjautīgo valodu ieinteresēja un intriģēja savu ceļa biedreni. Pastāstījis dažas makšķernieku anekdotes, Līdaka gluži nopietni jautāja Pumpuriņa kundzei: „Vai jūsu vīrs zina, ka jūs šovakar ieradīsaties pie viņa?"

„Nē, par to viņš nebūs ne sapņojis, un droši vien mani negaida, bet es gribu viņu pārsteigt."

„Tas nav labi. Pārsteigumi dažreiz slikti beidzas. Sagādādama vīram pārsteigumu, pati varat tādu piedzīvot. Jūs labi zināt, kādi mēs, vīrieši, esam. Svētku reizēs mēs nevaram vientulībā rimties. Vajadzīga sabiedrība, izklaidība, draugi, draudzenes..." Un Līdaka sāka atstāstīt dažus gadījumus, kur labi domātie pārsteigumi slikti beigušies, pat ar laulības šķiršanu.

„Nē, mans vīrs gan nav no tādiem. Viņš noteikti priecāsies par manu negaidīto ierašanos..."

„Neesiet nemaz tik droša šinīs laikos un labāk neriskējiet, ka nesabojajat vīram un pati sev Lieldienu svētkus. Man ir cits priekšlikums. Redziet, ja jūs ar šo vilcienu braucat līdz Daugavpilij, tad jūs tur nonāksat vēlā vakarā. Loti iespējams, ka jūsu vīrs nebūs nemaz mājās, un kur tad jūs naktī tur paliksat? Tāpēc brauciet labāk rīt ar rīta vilcienu, kas pienāks Daugavpilī dienā, tad droši vien vīrs būs mājās, vai vismaz labāk varēsat viņu sameklēt."

„Bet es jau esmu ceļā un biļete pirkta līdz Daugavpilij."

„Tas ir sīkums. Ogres stacijas priekšnieks ir man labi pazīstams. Tas jūsu biļeti pārzīmogos rītdienas vilcienam un jūs bez riska varēsat ceļu turpināt līdz galam. Bet šodien izkāpsim Ogres stacijā. Kā redzat, pavasara pēcpusdiena ir ļoti jauka, arī vakars būs brīnišķīgs. Es jums parādīšu plaukstošo kūrortu Ogres skaistajos krastos. Būsim bez aizspriedumiem un atklāti, — uzticieties man un palieciet Ogrē līdz rītam."

To teicis, Līdaka saņēma Pumpuriņa kundzes rociņu savā gleznajā plaukstā un cieši ielūkojās Pumpuriņa kundzes sapņainajās acīs.

„Nē, nē! Pēc kā tas izskatīsies? Tas man nepieklājas."

„Kas par niekiem! Pret ko jūs gribat šeit pieklājību spēlēt? Un kas tad galu galā te ir nepieklājīgs? Kā redzat, esmu atklāts ceļa biedrs, kas piedāvā jums savu pavadonību. Nenoraidiet, bet pārdomājiet. Drīzi jau ar būs Ogre klāt, sāksim salasīt savas mantiņas un kāpsim tik ārā."

Pumpuriņa kundze tiešām kļuva domīga. Viņu baidīja vēlā ierašanās Daugavpilī. Tomēr viņa vilcinādamās atbildēja: „Paldies jums par laipnību un piedāvāto pavadonību, bet ārā kāpt gan es nevaru."

„Nu tad vismaz palīdziet man izkāpt un izvadiet mani uz perona."

Vilciens smagi nošņācās un apstājās. Līdaciņš lūdza Pumpuriņa kundzi palīdzēt viņam iznest dažus piederumus un, virzīdams savu ceļa biedreni pa priekšu, spraucās pats ar Pumpuriņas koferi uz izeju. Tikai ar lielām pūlēm viņi izkļuva no pārpildītā vagona uz perona. Pumpuriņa kundze steidzās pateikties savam pavadonim par biļetes izpirkšanu ārpus rindas, kā arī par interesanto sabiedrību un sniedza roku, lai atvadītos. Bet Līdaka ar nolūku vilcinājās un pasniegto rociņu mazliet ilgāk saturēja, līdz vilciens smagi šņākdams sāka ripot. Pumpuriņa kundze sākumā uztraucās, bet, redzot turpat blakus noliktu savu koferi, pamazām apmierinājās.

„Liktenis," teica Līdaka, un, bez sevišķām ceremonijām Pumpuriņas kundzi zem rokas, sāka soļot pa ļaužu pārpildīto peronu. Visvairāk redzami bija makšķernieki ar savām „bada pātagām", kas novirzījās pa Brīvības ielu uz augšu, dzirnavu virzienā. Pārējie izklīda uz visām pusēm. Līdaka ar savu dāmu nogriezās uz Daugavas pusi. Nonākot pie Ausbiķa viesnīcas, abi iesoļoja restorānā.

Restorāns un viesnīca bija ļaužu pārpildīta. Apjautājoties pēc atsevišķas istabas, Līdaka saņēma apkalpotājas noraidīgu atbildi. Līdaka lūdza pasaukt pašu īpašnieku, kas pazina vecpuisi Līdaku kā atbildīgu ierēdni kādā iestādē, ar kuru var iznākt veikala darīšanas, un tūdaļ atbrīvoja glītu un klusu istabiņu ēkas otrajā stāvā, ar jauku skatu uz apkārtni.

Līdaka gan bija nodomājis vēl līdz saulrietam izvēdināt savus makšķerkātus, bet nevarēdams dāmu pamest vienu, atlika makšķerēšanu uz rītu.

Pumpuriņa kundze sākumā jutās neērti un drusku nervozēja, bet tad pamazām nomierinājās un pat atzina, ka tiešām būs labāk, ja savu vīru apsveiks tieši pirmajos svētkos. Pēc bagātīgām vakariņām, par kurām bija parūpējies vecais viesnīcnieks, Pumpuriņa kundze jutās gluži omulīgi un jautri, tā kā pavasara nakts abiem pagāja nemanot...

Otrā rītā jau ar mazu gaismiņu Līdaka bija kājās un, pametis nogurušo ceļa biedreni saldi sapņojot, klusi izslīdēja ar visām makšķerēm no istabas.

Ogres krasti, sākot no dzirnavu aizsprosta līdz pat ietekai Daugavā, bija no vienas vietas makšķernieku apsēsti. Daži Līdakas paziņas, ieraugot kollēgu, saņēma to zobgalīgām piezīmēm. Bet makšķernieki ir pieradušī zobgalībām un asprātībām un savstarpēju āzēšanos uzskata par parastu parādību, par ko nav jāapvainojas. Pēc vairāku stundu mēģinājumiem Līdakam bija jāatzīst, ka šinī virzienā viņam nav laimes. Saule jau griezās uz pusdienas pusi, bet tarba arvien vēl bija tukša. Tomēr Līdaka nenoskuma, jo savu „lomu" arī viņš bija jau guvis. Rūpīgi satinis savas makšķerauklas, Līdaka gluži pacilāts soļoja atpakaļ uz viesnīcu.

Pumpuriņa kundze tikko bija piecēlusies un uzkopusies. Viņa uztraukta soļoja pa istabu, jo nupat bija pa logu redzējusi, ka rīta vilciens aizripo Daugavpils virzienā. Ar humoru un siltu smaidu Līdaka drīzi vien prata viņu nomierināt.

„Kur tie ātrie tikuši? Šodien tikai pirmie svētki, un braucot ar nākošo vilcienu, jūs vēl pirmajos svētkos paspēsiet savu dārgumiņu Daugavpilī apsveikt. Bet tagad padomāsim par svētku brokastīm." To sacīdams, viņš paspieda zvana podziņu. Ieradās pats šefs, lai pieņemtu pasūtinājumu.

Brokasta galds bija tik bagātīgs ēdamiem un dzeramiem, ka brokastošana ieilga līdz pēcpusdienai. Un kad Pumpuriņa kundzei pienāca laiks gatavoties uz vilcienu, viņa klusībā gaidīja, vai Līdaka atkal viņu neatrunās no tālākā brauciena. Tomēr tas nenotika. Līdaka arī pats gatavojās atgriezties Rīgā, lai atpūstos un svētku otro dienu varētu pavadīt savu veco draugu un draudzeņu sabiedrībā.

Pumpuriņa kundze čakli sāka rīkoties ar saviem kosmētikas piederumiem, un nepagāja ne pusstunda, kad tā atjaunota un svaiga varēja doties ceļā pie sava vīra. Uz staciju Līdaka viņu pavadīja. Pa ceļam sarunas vairs neveicās. Pumpuriņa kundze visu laiku domāja tikai par to, kā viņa ar vīru sastapsies, ko viņš teiks un kā to saņems? Paredzamā sastapšanās nelikās vairs tik jauka, kā to vēl vakar viņa bija iecerējusi. Kāda pelēka ēna aizklāja saulainās pavasara debesis...

VĒRTĪGAS ZIVIS

Pagājušā gada februārī kādā Siamas aizsprostā eksperimentējot ar zivju audzēšanu, ielaida 200 pāru Tilapia pasugas zivju. Gada laikā zivis bija ārkārtīgi savairojušās un to skaits pārsniedza 130.000. Lielāko daļu no tām izvietoja dažādās vietās zivju audzētājiem.

Aprēķinot iegūstamo peļņu no šīs sugas audzēšanas, zivju departaments atzinis, ka tā pārsniedz 100 proc. no kapitāla, darba spēka un proc. ieguldījuma. Zivīm liela nozīme zemes apgādei ar proteinu.

Kapitālisti Padomju Savienībā

Krievietes brauc uz Rīgu šūdināt tērpus

„Readers Digest's aprīļa numurā ievietots plašs raksts par kapitālistu rašanos Padomju Savienībā. Tos visus var nosaukt par kriminālisiem kapitālistiem, kas parasti agri vai vēlu nonāk čekas rokās, bet kamēr tie nav notverti, tie apgroza lielas summas:

Tā Roza Martinova, redzama komsomole, esot iemānījusies būt pirmā pie valsts veikalu durvīm, kad veikals saņēmis jaunu partiju trūkstošo preču. Preču trūkums SSSR'ā ir parasta lieta, kāpēc, tikusi veikalā iekšā, R. M. nopirkusi lielu daudzumu preču un kad preces veikalā bijušas izpirktas, savējās laidusi apgrozībā par paaugstinātām cenām tiem, kas nav varējuši tās iegūt legālā ceļā. Veikals zēlis, līdz viņa nokļuvusi policijas vai čekas rokās un saņēmusi spriedumu: pieci gadi aiz restēm par spekulāciju.

Biedrs M. Kogans pratis iepirkt dažus tūkstošus pulksteņu no valsts noliktavām un, laižot tos privātā tirgū, nopelnījis miljonu rubļu ($250.000), iekāms viņš kritis policijas nagos.

SSSR tirgū nonākuši 100.000 televīzijas aparāti, bet pieprasījumi šo skaitu desmitkārtīgi pārsniedzot. Veikli ļaudis tos iepērk par 1275 rbļ. gabalā no valsts un pārdod par 1800 rbļ., pelnot uz katra 525 rbļ.

Dažas tirdzniecības un nodarbošanās nozares nav noliegtas. Tā ārstniecība, matu griešana, grāmatu siešana, māju remontēšana un dažas citas ir atļautas, bet uzliekamie nodokļi šādu nodarbībai, kas sasniedz 50 un 75 proc. no atalgojuma, padara šo nodarbošanos par neiespējamu.

Atļauta ir arī asins dēļu piegāde. Brāļi Mamedovi no Kaukaza Lenikana ciema nolīguši pat līgumu par dēļu piegādi par 1,20 rbļ. gabalā, un šīs dēles lietojis pat Staļins. Bet veiklie brāļi Mamedovi paši neķēruši dēles, bet šim darbam salīguši strādniekus, kas tiem piegādājuši dēles par 10 kap. gabalā. Kad uzraudzības iestādes šo operāciju uztvērušas, veiklie brāļi bijuši nopelnījuši $100.000.

Amatnieki, kas nodarbināti valsts iestādēs un uzņēmumos, pa brīvlaiku izdara remonta un citus darbus. Bet materiālu remontiem vai priekšmetu pagatavošanai brīvā tirgū nav. Tie ir tikai valsts noliktavās. Veiklie ļaudis prot tos no noliktavām izdabūt un pelna lielu naudu, līdz tie iekrīt.

Biedrs Kobeņevs pārzinājis valsts noliktavas. Tas pratis ap 10 proc. noliktavu saturu izlaist privātā tirgū. Simti tonnu naglu, apkalumu un dažādu citādu mantu aizgājuši privātā tirgū, līdz Kobeņevs iekritis.

Medicīniskās palīdzības trūkumu raksturo homeopatu prakses izplatīšanās. Kāds no redzamākiem homeopatiem pelnot $4.000 mēnesī.

Maskavas „aristokratu" sievas braucot uz Rīgu, uz Latvijas galvaspilsētu, tur šūdināt sev jaunus tērpus. Tie iznākot divreiz lētāki kā Maskavā šūdinātie un pie tam esot daudz glītāki. Brīvā Latvija bija uzaudzinājusi amatniekus, kas vēl desmit gadu pēc boļševiku okupēšanas spēj pārsniegt 37 gadus SSSR'ā audzināto amatniekus.

Kā redzams, „kapitālisms" SSSR valsts ietvaros plaukst, bet tas, pēc SSSR definīcijas, ir lielāko daļu noziedzīgs.

Atliek tikai biedram Maļenkovam un Višinskim gādāt par Rietumu kapitālistu un strādnieku palīdzību, lai varētu daudz maz celt SSSR dzīves standartu. Un ja arī ne pacelt, tad, propagandas dēļ, lai varētu rādīt savām tautām, ka viņi pūlas pacelt dzīves standartu.

Pašreiz Višinskis nopūlas AN darba kārtībā dabūt jautājumu par tirdzniecības paplašināšanu starp kapitālistiskām valstīm un SSSR. Tādā ceļā viņš uzreiz nošautu divus zaķus: nobīdītu no darba kārtības jautājumus par vergu darbu un vergu nometnēm un par informācijas brīvību, kā arī, paplašinot tirdzniecību ar Rietumiem, viņš panāktu SSSR bruņošanās un savu tautu noskaņojuma uzlabošanu, atbīdītu arī iespējamo lielo konfliktu starp Rietumiem un Austrumiem uz to laiku, kad SSSR būtu labāk sagatavota. Par pirktām precēm viņi maksātu tikai ar vergu darbu, jo citas metodes tie nepazīst. Izņemot zeltu, izrakteņus un kokmateriālus, kas nāk tikai no vergu darba, tiem nav citu materiālu. Rietumu tirgotājiem būtu jāapzinās, ka tie par boļševikiem pārdotām precēm saņems atalgojumu ar mantām, no kurām vergu asinis vēl nebūs apžuvušas un ka tās būs izdarījuši vergi ar asiņojošām rokām.

G. B.

Arī aristokrati tiesājas

Austrijas ercherogs Francis Jozefs nonācis pavisam kļūmīgā stāvoklī, prāvodamies ar savu brāli ercherçogu Antonu un princi Juliānu. Pret abiem viņš bija cēlis apmēram miljons dolāru prasību par to, ka, tie pārdevuši 1/3 no ģimenes mantojuma, neprasot viņa piekrišanu. Tiesā negaidot parādījās vēstule, kuru pats sūdzētājs bija rakstījis savam brālim Karlosam, kurš nemīt Spānijā. Vēstulē viņš bija devis Karlosam instrukcijas, kā ar mantojumu rīkoties. Tā kā Francis Jozefs nevarēja tiesā noliegt savu paša rokrakstu, tad arī viņa sūdzība izrādījās par ļaunprātīgu un nepamatotu.

Kādas šai prāvai būs sekas augstākās aristokratijas aprindās vēl grūti paredzēt, bet Austrijas kroni tā stipri sašķiebs uz Franča Jozefa galvas.

ESKIMOSU GREBUMI IR VIENREIZĪGS KANADAS MĀKSLAS VEIDS

Daudzi prominenti mākslas kritiķi ir pārliecināti, ka eskimosu kaula un akmens grebumi reprezentē Kanadas jaukāko mūslaiku mākslu.

Valda arī pārliecība, ka eskimosu māksla ir tikpat veca kā paši eskimosi, bet neviens nevar pateikt, vai izdaiļotie veidojumi sākumā bija domāti kā spēļu lietas vai kā priekšmeti, ko apraka kopā ar mirušiem pēc seno ēģiptiešu paražas.

Veidojumi akmeņos, roņu kaulā un ragā ir izstrādāti visos sīkumos un no visām pusēm. Figūrās ir zināms uzbudinājums un dinamika, jo īsts eskimosu mākslinieks izgrebj tikai to, ko tas redz — roņa trekno glumumu, lāci, kas medī stirnu, mednieku medībās, jo ziemeļos viss ir atkarīgs no medībām — pārtika, drānas, gaisma un siltums.

Skulptūras ir vēl pārsteidzošākas, ja ievēro rupjos darba rīkus, ar kādiem mākslinieki strādā. Pulēšanu izdara ar akmeņu puteķļu palīdzību, veicot visu darbu ar rokām.

Eskimosi ir atklājuši, kā izcelt akmeņu krāšņo zaļumu, tumšo sarkanumu vai zilgano melnumu, ja tos dažas dienas mērcē roņu eļļā.

Visi eskimoši, jauni un veci, sievietes un vīrieši, nodarbojas ar grebšanu. Dažas sievietes pagatavo arī lelles ar ziloņkaula sejām, kas apģērbtas brieža ādās; dažas auž.

Atzinība pienākās Vinipegas māksliniekam Džemsam A. Haustonam par eskimosu mākslas ievadīšanu pasaulē.

Pa kara laiku viņš arktiskos apgabalos bija savācis lielāku skaitu eskimosu ražoto priekšmetu un atvedis uz civilizētiem apgabaliem. Tos apbrīnoja, un katrs vēlējās tos iegūt.

Haustons sabiedrojās ar Canadian Handicraft Guild un pirmos pirkumus izdarīja 1949. gadā.

Kopš tā laika viņš ir vairākkārtīgi devies uz arktiskiem apgabaliem. Arī Hadsona līča tirdzniecības sabiedrība pērk apmaiņā pret savām precēm eskimosu daiļamatniecības ražojumus un nodod tos Haustonam. Haustons tirgojas arī ar eskimosiem tieši. Tagad eskimosu skulptūras pārdod visā pasaulē. Lielāks skaits šo mākslas priekšmetu kollekcionāru ir Kanadā, Sav. Valstīs un Lielbritanijā. Pateicoties intensīviem pieprasījumiem, ir izredzes attīstīt eskmosu mākslas priekšmetu rūpniecību. Zemē, kur vāja medību sezona nozīmē bada nāvi, eskimosiem māksla var būt jauns līdzeklis, kā iedzimtiem palīdzēt pārciest trūcīgos laika sprīžus.

Alfreds Ābers.

NOTIKUMS AR EŽU DZIMTU

STĀSTS BĒRNIEM

Ciršņu saimnieks pārbūvē dzīvojamo māju. Tagadējā jau nu vēl stipra un laba, bet viņš grib vairāk istabu — tā, lai sava istaba būtu vecamtēvam ar vecomāti, sava viņam pašam ar saimnieci, sava dēliem, sava meitām un sava arī katram algotās saimes loceklim, bet bez tam vēl arī viesiem, un istaba, kur visi kopā var ieturēt maltītes un kopā pavadīt brīvos brītiņus un novakares.

Aiz klēts, dārza malā, pie jaukās birzītes, jau ziemu savesti mājās un nokrauti visādi kokmateriāli un dēļi. Tagad tos tikai paņem un vāc projām pie būves. Amatnieki strādā, strādā arī pats saimnieks, vecaistēvs un mazais Imants, saimnieka vecākais dēlēns, arī. Strādā visi un ir priecīgi.

Kaut kur augstu gaisos trallina cīrulītis, uz būrīšu laipiņām, pie kokiem svilpo strazdi, birzītē kūko dzeguze. Zied ceriņi, zied ievas, raisās jasmīni. Gaiss skaņu un smaržu pilns!

„Va re, pagāni," rājas vecais tēvs, „ziemu, dēļus vezdami, starp dēļu grēdām nometuši un atstājuši tādu brangi veselu siena maišeli un vēl vai pusē ar sienu pilnu. — Imantiņ, dēls, palien nu tu aiz dēļiem, izvelc maisiņu, noliksim saulē, lai pažūst, izvēdinās, ka zi, nebūs sapuvis, varēs vēl lietot."

Imants palien, parauj maišeli, pamet uz dēļu kaudzes.

„Kas tas!? Vecotēv'!" iesaucas zēns. „Vai tie te nav mazi ezīši?"

Zēns paraušas laukā no dēļu krāvuma spraugas. Vecaistēvs pārliecas pāri dēļu krāvumam un skatās.

„Kaut tu izčibēj's!" viņš saka. Patiesi, tā ežu ligzda. Jau brangi paauguši, apvēlušies. Ko nu?"

Vecaistēvs dod maisiņu Imantam un saka, lai aizlien un noliek to virs maziem ezīšiem apmēram kā bijis. Tad abi pārdomāšot, ko darīt tālāk. Imants tā izdara un ir ne mazumu satraukts par atradumu. Viņam tas šķiet vēl vērtīgāks par uzietu putniņu ligzdu.

Brauc rati, nāk vīri. Dēli tiek aizvesti. Vezumu pēc vezuma.

Vecaistēvs brīdināja dēļu ņēmējus un vedējus. Imants palicis par sargu, lai ežu ligzdu neviens neizpostītu. Līdz pavakarei dēļi ir projām. Palicis tikai maisiņš, un zem tā ezīši.

Vecaistēvs uzmanīgi pavelk maisiņu, un abi ar Imantu paveras apakšā.

„Tā," viņš saka. „Redz, mēs abi te visu laiku bijām, tu teicies pat pa diendusas laiku ezīšus sargājis, bet no rīta, kad viņus atradām, te nebija viņu mātes. Nu arī viņa te! Kad pielīdusi, ka nemanījām?"

Maisiņu vecamtēvam paceļot, ežu māte zīda mazuļus. Nu viņa iepīkstas. Mazuļi uz vietas saraujas kamoliņos. Māte pārveļas tiem pāri un izriež arī savas adatas

„Māte sargā savus bērniņus," saka vecaistēvs. „Nebaidies, mēs nedarīsim tev ļauna. — Cik tad tev viņu tur ir?"

Ar cepuri saujā vecaistēvs paveļ ežu māti sāņš, tā uztraucas, pīkst, bērni vēl vairāk savelkas un izriež savas vājās, vēl niecīgās adatas.

„Viens, divi, trīs, četri, ar pirkstu kamolīšus mazliet paveldams, skaita vecaistēvs. „Deviņi! Pavisam deviņi. — Nu, audziet, mīlie dzīvnieciņi, audziet. Mēs ar Imantu jūs sargāsim, gādāsim jums drošību."

Imants redz, ka ežu māte, savas adatas izriezusi, nemanot jau pratusi pievirzīties bērniem. Ar pīkstošu klusu skaņu viņa bērnus atkal sapulcinājusi vienā kamolā.

Vecaistēvs pārliek maisiņu. Ar Imantu viņiem jau sarunāts. Imants uzvāž pāri ligzdai vecu, jau iepriekš šurp pagādātu sili, kam viens gals vaļā. Katrpus silei vecaistēvs piemet vēl pa prāvam spāres galam, virs siles noliek plakanu akmeni slogam.

„Netraucēsim nu viņus," saka vecaistēvs. „Sava mājiņa viņiem nu droša, lai aug un dzīvo Dieva radība. — Eži ir labi un nekaitīgi dzīvnieki."

*

Otrā un trešā dienā Imants šad un tad aiziet paskatīties, kā stāv ežu mājiņa. Viss kārtībā. Imantam gribas paskatīties dzīvnieciņus, pacelt sili, bet viņš to nedara. Vecaistēvs sacījis, ka ežu dzimtai tas nepatiks, un Imants savaldās un neskatās.

Taču Imanta un vectēva atradumu zina arī Imanta brālis un māšele. To zina arī kalpa Pēterītis un viņa māsa. Drīz zina arī draugi kaimiņos. Bet Imants tur savu atradumu un visus tā zinātājus zem acīm. Nē, neviens nedrīkst pacelt sili un skatīties.

Taču svētdien ir atnākuši jaunbūvē pavērties arī daži kaimiņi. Viņiem līdz arī bērni. Pie savas ežu mājiņas Imantam nu jāsēd klāt un tīri vai ar milnu rokā. — Visi grib redzēt, paskatīties. Pat daži pieaugušie.

„Taisīsim izņēmumu šodien," saka vecaistēvs, „parādīsim savu ežu saimi."

„Bet tad visiem, kas grib redzēt, jānāk un jāskatās reizē," stingri saka Imants.

Ziņkārīgie apstājas aplokā. Vecaistēvs noņem no siles slogu, paveļ spāru galus sāņus. Imants noceļ sili, pavelk nost maisiņu.

„Kur ezīši? Kur viņi palikuši!?" iesaucas zēns.

„Vei, vei, ir! Viens, divi, trīs!"

„Kādi maziņi!"

„Kā savilkušies kamoliņos"

„Bet tikai trīs! Kur citi?"

„Arī mātes nava."

Imantam acīs sariest asaras.

„Nebēdā, puis'," saka vecaistēvs. „Būs izgājuši mātei līdzi mācīties barību meklēt."

„Eži to dienā nedara," saka tēvs. Visi domīgi. Sevišķa prieka nevienam. Kur viņi palikuši? Viens runā to, otrs spriež citu. Imants uztraucies, vecaistēvs kluss.

Ežu ligzdu sakārto, kāda bijusi.

Kad visi viesi paklīduši un atnākusi pavakare, vecaistēvs pavelk Imantu pie piedurknes.

„Aiziesim aiz klēts, birzītes malā," viņš saka.

Tur aizgājuši, viņi abi apsēstas labu gabalu no ežu ligdas uz liela ozolu celma.

„Pavērosim."

Labi pēc saules rieta, mudīgi, mudīgi līzdama, no ābeļdārza puses nāk ežu māte! Pa vaļējo siles galu viņa ielien pie bērniem. Ne kāda troksnīša.

Vecaistēvs un Imants sēd. Gaida, vēro un sēd. Kļūst jau tīri tumšs, Beidzot tomēr ežu māte izlien no siles apakšas. Tūlīt viņa nadzīgi metas uz ābeļdārza pusi.

Vecaistēvs pieceļas. Imants arī. Klusītēm un uzmanīgi, labu gabaliņu iepakaļš, viņi abi seko ežu mātei. — Gar ābeļdārza žogu taisni vien uz priekšu, gandrīz līdz dārza otrajam galam. Tad pa spraudziņu zedeņu pinumā, viņa ielien dārzā. Vecaistēvs piepalīdz. Imants pārmetas zedeņiem. Gar bišu stropiem, tad sāņus, apkārt upeņu stādījumam, gar lecektīm, atkal pie zedeņiem, tiem cauri, gandrīz atpakaļ, un tad pāri sakņu dārzam uz vecā pelavnieka pusi. — Imants ar vecotēvu abi seko. Pēdējais čukst, ka viņš gan vairs neko nesaredzot. Un nevarot saprast, kāpēc viņa tā līkumojot, ko īsti meklējot.

Pie pelavnieka sienas puspiegāztas, pusnogāzušās gar zemi, vecas durvis. Ežu māte pazūd zem tām. Tā kā iepīkstas. Paliek. Laukā nenāk. — Satumsis. Labu laiciņu nogaidījuši, vecaistēvs ar Imantu iet uz istabu.

„Es kādureiz, atminos, esmu manijis ežus čakli rāpojam īsi pirms saules lēkta," saka vecaistēvs. „Vai tev būtu patika rītā tik agri uzcelties, Imant?"

„Nav jārunā. Saprotams. Pie-celšos!"

Caurmiegā pasnaudis, Imants jau pāris stundas pēc pusnakts ir augšā un modina vecotēvu. Viņam liekas, ka vecamtēvam vismaz ar pīpes iekurināšanu nevajadzētu kavēties. Taču vectēvs to dara.

„Vēl jau galīgi tumšs, puis," viņš saka. „Tāpat neredzēsim vēl ne nieka."

Kad viņi abi iziet pagalmā, Imants apgalvo, ka esot tomēr gaišāks kā bijis vakarā, kad savu pētniecību beiguši.

Viņi aiziet aiz klēts. Tur nekādu pārmaiņu. No ežu mājiņas līdz pelavnieka sānam, taisni ejot, labs akmens metiena atstatums. Viņi pavirzās uz to pusi.

„Ve vei!" tīri paskaņi iesaucas Imants. Tad pats, par savu skaņu un satrūcies, viņš klusu čukst.

„Es skaidri redzu, ežu māte nupat izlien no padurves un aiziet."

Arī vectēvs paveras un redz.

Kad ežu māte labā gabaliņā, vectēvs pieiet pelavnieka sānam, paveļ piegāztās durvis sāņus un paveras aiz tām.

„E... ezīši!" mulst Imants „Viens, divi... septiņi!"

Pārsteigts arī vectēvs. „Septiņi?" viņš brīnās. „Pavisam viņu bija deviņi. Taču zem siles trīs!"

Taču spriest nav daudz laika. Viņi sāk sekot atkal ežu mātei. Tā jau tepat pāri sakņu dārzam. — Gar zedeņiem, tiem čauri, uz lecektīm, bišu stropiem, atkal uz zedeņiem. — Taisni pa vakar vakara pēdām prom atpakaļ, mudīgi, mudīgi uz apgāzto sili.

Vai nu patiesi svīst gaismiņa, vai apradušas vērotāju acis, vai abas šīs lietas kopā, bet Imants ar vecotēvu tagad visu redz labi.

Tikko palīdusi zem apgāztās siles, drīz ežu māte iznāk atpakaļ. Taču aiz viņas viens mazais ezītis!

Ne jau tikai Imants, arī vecais tēvs paver muti, ieplēš acis:

Ežu māte uzceļas pilnīgi stāvus uz pakaļkājām, arī mazais ezītis tāpat. Tad viņi abi sāk soļot. Stāvus, uz divām kājām! Māte pa priekšu, tūlīt aiz viņas mazais. Izskatās, it kā ietu maza, čakla sieviņa apmetusi sagšu un ka viņai sekotu tāda pati meitenīte.

„Ezis iet uz divām kājām?! Es to ne tikai kā nekad neesmu redzējis, bet arī dzirdējis neesmu," runā vecaistēvs. „Sirms vecis, man septiņdesmit pieci, visu mūžu nodzīvojis uz laukiem, mežos, meža malā, bet to es nezināju, ka ezis iet arī uz divām kājām! Gluži kā cilvēks."

„Un atkal taisni pa vecām pēdām atpakaļ!" čukst Imants.

Aizvedusi bērnus pelavnieka sānā aiz durvīm, ežu māte, atkal pa vecajām pēdām, bet nu līzdama, dodas atpakaļ. Mudīgi, mudīgi.

Vecaistēvs ar Imantu nelīkumo viņai vairs līdzi. Viņi, taisni iedami, ir pie apgāztās siles daudz agrāk par ežu māti. Viņi paceļ sili. — Zem siena maišeļa lizdā viens vienīgs ezītis. Viņš iepīkstas un mudīgi savelkas kamoliņā. Draudoši izvērš adatiņas.

Viņi atliek sili un paiet sāņus. Abi apsēstas uz ozola celma. Vecaistēvs uztaisa pīpi.

Atnāk ežu māte. Paņem atlikušo bērnu un gluži kā ar iepriekšējo, uz divām pakaļējām kājām sacēlusies pati un bērns, līkloču pa jau zināmajām pēdām cilpodama, aizved arī to un paslēpj pelavnieka sānā aiz piegāztajām durvīm. Tagad jau tik gaišs, ka to visu var redzēt pat turpat no celma birzītes malā.

„Mīļā ežu māmiņ," galvu pašūpodams un pīpi rokā turēdams, runā vecaistēvs. „Mazā dumiķīte... Imant, puis, va zini, kas te notiek? — Ežu mātei nav paticis, ka viņas zem dēļiem iekārtotā lizda atklāta, tā sakot izpostīta, pārveidota, ka viņu un viņas bērnus te traucē, pēc viņas domām varbūt pat apdraud; tāpēc viņa izraudzījusi jaunu mitekli un pamazām, pa nakti, pa tumsu vien pārvietojusies un uz jaunu mitekli. Un, otrs: viņa, nabadzīte, nepārzina ģeografiju! Jauno mītni meklēdama viņa to atradusi, iedama pa raibiem blakus un apkārtceļiem. Viņa nezina, kā no vecās mītnes uz jauno, taisni ejot, ir pa visam tuvu. Viņa domā, ka pārvietojusies nu tālu, tālu prom un drošībā."

„Bet, vecaistēvs," saka Imants „nu gan nevienam, nevienam pašam nestāstīsim, kur palika mūsu atradums. Arī paši viņus tur netraucēsim. Lai dzīvo laimīgi."

„Tas mīļi dēls," piekrīt vecaistēvs, pieceļas un noglauda mazdēlam galvu.

Viņi sakārto veco, pamesto ežu lizdu, kāda tā bijusi un iet klusu uz istabu.

Imants mudīgi izģērbjas un palien savā gultiņā zem segas. Viņš tūlīt aizmieg un guļ saldi, saldi. Vecaistēvs aiziet uz stalli pie zirgiem un padod tiem rīta barību.

*

Mans stāstāmais tā kā būtu galā. Taču tomēr nav. —

Cits pēc cita saceļas Ciršņu ļaudis. Pošas jaunas dienas darbiem.

Iznākdama no istabas, Imanta māmiņa paveras savā dēlā, kas guļ tik saldi un cieši. Viņa nevar nociesties, pieiet zēna gultiņai, pieliecas, pieskaras ar lūpām viņa pierei, paglauda segu virs zēna krūtīm, un aiziet laimīgi smaidīdama.

PAVASARA GARAIŅI

„POSTA PUĶES" OTRĀS DAĻAS FRAGMENTS

M. Kovaļevska

Putnu mammai iekrācoties, Marija, brīvāki atraisījās savās domās un tēlos. Viņa apsēdās uz lādes, pina matus un acīm slīdēja loga aizkaru spraugā.

Ārā pamazām dzisa Zaļās Ceturtdienas gaužām parastā ikvakara gaisma. Nerēja suņi, vistas bija aizgājušas gulēt, valdīja klusums. Un Marija pamāja galvu: — Ar labu nakti, Zaļā Ceturtdiena, tu šodien biji man laba. —

Jā, Marijai laimējās pēc vairāku dienu starplaika atkal redzēt Gaurus. Abi brāļi, plecu pie pleca, sēdēja ratos starp tukšām piena kannām,krusa kapāja viņu muguras, skandināja kannu vākus, un zirgs auļoja vēja spārniem. Marija tajā brīdī tupēja mājas ceļa gala vītola dobumā kā milzīgā dūrē, un kaut lielceļu varēja labi pārskatīt, pati tomēr bija brāļu acīm slēpta. Tikai viņu ratu riteņa tālu sviesta dubļu pika trāpīja vaigu. Viņi aizdrāza ar auriem un smiekliem uz pusēm, aizrāva sev līdzi arī krusas mākoņi — un pēc tam spīdēja saule. Spīdēja stariem kā laimē izplestām rokām. Marija izbāza galvu no dobuma un sauca: „Saki, saule, kurš tev mīļāks? Jukāns? Varbūt Edmunds?"

Un cik valdonīgi dārdīgas viņu balsis! Cik platas viņu mutes, neskūtās bārdas — melnas naktis! Kaut viņi mani aprītu...

Marija mazliet pašķielēja uz krāsns pusi — labi, ka domas ir mēmas, neviens nekā nezina un nedzird.

Bet šajā brīdī Putnu mamma nokrekstējās un teica: „Panāc šurpu! Izstāsti man, ko tavas domas velk cilpā, kas tavas acis rauj cauri logu stikliem. Ārā jau stipri sakrēšļojis, nav nekā skatāma."

Marija gan iztrūkās, bet klusēja.

„Es gribu zināt, kur tavas domas ložņā!"

„Tepat, istabās."

„Tā tā. Istabās. Panāc šurpu! Skaties, šeit ir viena svētku karte, pirmā pēc daudziem gadiem. Es viņu ilgi pētīju. Te skaidri rakstīts: Priecīgas Lieldienas, un mācieties smaidīt. Paraksts ar gudru ziņu nav salasāms. Kas to sūtījis"

„Nezinu."

„Bet es zinu! Kāds, kam patīk glūnēt pāri žogam, suņa dabā ošņāt gaisu, plēsīga vanaga acīm vērot dzīvu ēsmu. Vīrietis tas ir! Kāds pilsētas dīkdienis. Ar tādiem kundziņiem svētku laikā pilni lauki. Bet varbūt kāds garāmbraucējs, izputējis memmes dēls, kas dzirdējis tavu bagātību, vārgumu, varbūt pat tavu drīzo galu. Luncina asti — lai aprītu treknumu! Kaulus ieraks zemē. Vai kur dzirdēts: mācieties smaidīt! Kam tu nemācēji smaidīt?"

„Es nezinu."

„Smaidīt! Padauzes smaida Sargies tu man! Es tev uzlikšu mutei plāksteri. Maisu uzmaukšu galvai!" —

Tie gan bija tukši draudi, bet nekad par daudz stipri Marijai, kas visu ziemu nakts miegos locīja mēnessērdzīgas dziesmas par jasmīnu ziediem un Ziemassvētku rozēm. Nekad par daudz atkārtots bieds meitenei, kas, tāpat kā šovakar, groza diendienā acis mākoņos, nekad lopu bagātās kūtīs, klēts pilnajos apcirkņos.

Putnu mamma nopūtās.

Un nekad par daudz teikts... jā, vai viņa kādreiz iedomāja paņemt rokās smagi nobarotu zosi, pačamdīt un novērtēt tās svaru? Nē. Viņa mutējas ar zosīm! Kā kurlā Žene. Viņa dūdo baloža balsī: „manas mīlules" — un raud, kad Mārtiņos liek galdā brūnu cepeti. Neēd! Un šovakar viņa noslauka lādei putekli un uzsēstas vērpt sapņus — ne dziju. Zeķu adīklis — kā peļu mātei midzenis!

Nupat — vai viņa neredz tīšu prātu zemē noripinātu sudraba latu? Pat mēness nespīd spožāki! Nē — viņa pieliecas un vārīgu roku paceļ dubļu piku. Latam uzkāpj virsū.

„Pacel taču naudu! Vai akla?"

Vai kādreiz viņas acīs iemirdzas prieks, cilājot dvieļu dučus, margainās svītru segas? Vai ietrīcējies pirksts, taustot gredzenu? Nē. Viņa pati staigā apkārt kā dārgumu lāde. Pati ir stīpa, gredzens un sakta. Zem šaurā ribu kurvja glabā sirdi kā burvestības pogu. Apkārt satinusi noslēpumus. Mute — atslēga.

Kaut varētu iekļūt viņas ziepju burbuļu pilīs! Kaut varētu sagūstīt viņas vējā vērptos sapņus un sagūstīt sirdi, ar visu tās siltumu un pukstiem. Bet nē — daries kā gribi, nelīdz ne zīda lakati, ne gardi kumāsi, nelīdz laipni vārdi, plecam uzlikta roka. Viss, ko kārtoja nelaiķa Kristaps, nu tiku tikām Marijai apkārt un pāri bērts. Bet nē, viņai tas kā pīlei ūdens. Un kādā dienā, augsti vai zemi žogi, atnāks kāds... un — jā — „mācieties smaidīt..."

Pats pēdējais laiks savilkt ciešāki grožus. Jāsargā."

Jā, kas pateiks, kā sargāt? Kas patieks, ar kādu saiti piesienama aste?

Ar draudiem! Ar biediem!

„Vai tu esi dzirdējusi par spitālīgajiem? Tie ir liela posta piemeklēti, sapūšanai nolemti cilvēki. Tādus ieslēdz nošķirtos namos, kā cietumos, kā trako mājās. Viņu miesas klāj pūžņainas vātis. Izkrīt ar gabaliem. Smirdoņa kā maitām. Nav nelaimīgajiem savu dārzu un plašuma lauku, nav putnu ne kokā ne sētā, nav arī kūtī lopu. Nekā viņiem nava! Tuvinieki uzgriezuši muguras... pat nevienas sveicienam atsūtītas kartes! Spitālīgais ir dzīvs mironis. Viņš sēd, skatās logā un pūst. Bet pieliecies tuvāki — kas tev uz smakra? Apsarkusi pūte. Kas tā par pūti, kāpēc tev nobāl vaigs? Uzmanies! Tavu seju ložņā apzīmogotās ēna."

Zaļā Ceturtdiena izdzisa pavisam. Vairs tikai melns stikls laistījās loga aizkara spraugā. Varēja dzirdēt Naudieni aizbultējam ārdurvis un Ženi, gari žāvājot miegu, aizejam uz kūts pieticīgo migu.

Putnu mammas vārdu izšausmināta, tirpuļiem pār visu miesu, Marija ieslīga gultas segās. Viņa aptaustīja savus locekļus, pielika plaukstu sirds vietai. Kaut varētu šajā vakarā izvilkt no pagalvja Zālamana augsto dziesmu: „Tu esi skaista, maņa draudzene, tu esi skaista —— Tavi mati ir kā kazu pulks, kas gul uz Ģilead kalna — Tavs kakls ir kā Dāvida tornis..." Un atsviestām rokām kā cauri griestiem iekritušai gultā laimīgi, laimīgi staipīties — bez viena sūrstiena krūtīs. Jā, un acīm atdevīgi rakstīt sienās viņu vārdus, zīmēt viņu sejas. Tikai nekā šausmīga!

Taču Putnu mamma iestāja durvīs un vēlreiz teica: „Kad spitālīgajam nokrīt miesa, zem atsegtām, kā badīgu suņu apgrauztām ribām, visiem redzama un aptaustāma šūpojas sirds. Bet, kas gan ir tāds asiņu kunkulis, garaiņu sapņi, ja nav veselības, nav miesas glītuma. Vai tu cirstu kārus zobus sapuvušā ābolā, kaut serdē sēkla ar rītdienas skaistuma ziedu? Tāpēc klausi mani, pārdomā. Pats pēdējais laiks. Izmet garās bezjēgu domas. Rītā iesim pa abām staigāt dārzu. Apskatīsim, varbūt ziemcietēm jau asnu snuķi, narcisēm baltas zvaigznes. Varbūt izsalis kāds rožu krūms, kaķis nograuzis ābeli. Un nopūt sveci! Guli saldu lāča miegu."

Marija nopūta sveci, kā allaž radusi klausīt pavēles, bet miegs nenāca.

Bija sācis līt. Rūtīs sprāga lāses. Pavisam retas un smagas, it kā kāds mestu akmeņus. Aiz sienas Naudiene svinīgu balsi lasīja Jauno Derību. Bet nē, varbūt, lakatā ietinusies, viņa sēdēja starp Jēzus mācekļiem un skaitīja drupatas. Tāpat kā tajās retajās reizēs pie Putnu mammas galda — „Viens, divi... Un, kumosu iemērcis, viņš to ņēma un deva Jūdam Sīmaņa dēlam Iskariotam.. un pēc šī kumosa tanī iegāja sātans..."

Blakus istabā no pulksteņa izlēca dzeguze, iekūkojās, atlēcā atpakaļ. Tūlīt aiz dzeguzes iečarkstējās un zvanīja citi pulksteņi. Dobji un svešādi, kā vēstīdami ko nelāgu.

„Viens, divi — klau'? Jūda steigšus izgāja ārā, un bija nakts — viens, divi..."

Aiz loga skaitīja arī lietus piles. Tad kaut kur, pavisam tālu, bet varbūt tepat Putnu vai Gauru kūts siltuma apslāpēts iedziedājās gailis, senlaicīgi, sēri, meldiņu greizi ielocīdams tumsā.

„Patiesi, patiesi," locījās arī Naudienes balss, „es tev saku, vēl gailis nebūs dziedājis, kad tu jau mani trīskārt būsi aizliedzis."

Otrpus sienai grūti vilka krācienus Putnu mamma.

Marija juta, kā krūtīs ar gandrīz aizmirstām žēlabām saviļņojas bērnības dienās tēlotie grēku plūdi. Uznira māte, peldēja Balds, Leksis. Šūpodamās zuda žurku pilnā Zābu māja, Līnes skumjā lakstīgala. Nogrima arī saule. Pāri ūdeņiem vairs klīda tikai vientulība un bailes. Kā tas toreiz bija — — vai ūdeņu bezgalībai vidū kā milzīgs zemes puns neiznira kāds kalns? Ararata kalns. Vai kāda meitene nerāpās kalnā ar cepures rozi rokā?

„... tad nu Jūda paņēma kareivju nodaļu un augstu priesteru un varizeju sulaiņus, ieradās tur ar lāpām, lākturiem un ieročiem, viens, divi... tūkstoši sātanu!"

Marija atsviedās ar seju pret logu. Dārzā dunēja zeme. Lietus pieņēmās spēkā. Kā toreiz bija? Cik gadi jau aiztecējuši un krīt vēl tagad kā milzīgas piles, krīt un krīt. Cik pavasaru nav līdu- ši no zemes jauni asni un asniņi? Marija augusi un stīgojusi līdzi.

„Dievs, kāpēc tu mani esi sodījis ar tik negantu slimību, kas mani izvērtusi pretīgā stādā? Kādēļ citām puķēm daiļums? Ap mani šodien žņaugi un nievas. Nāk vasara — es jūtu to visā augumā, pret tevi pagriezīsies lapu zaļās plaukstas, un visi, kam acis pierē, gavilēs priekā. Un kad Tava viskrāšņākā diena reibs puķu smaržās, aicinās mežos un pļavās, Gauru māsas un citas plūks ziedus, greznosies vainagiem — es, kā pērn, aizpērn, slapstīšos koku ēnās, plakšu zālē pie gliemežiem un sliekām. Un kad Tava īsākā nakts no katra pauguru un uzkalna kūpinās Jāņuguņis, mute ar muti līksmi sadziedāsies, es... tad es būšu ieslēgta istabā. Kā kapā! Man grūti tā dzīvot. Es nīkstu. Gribu mirt — Dievs — mirt!"

Marija piecēlās sēdus.

„Nē, manos vārdos nav patiesības un pateicības. Es sūdzos, ne lūdzu. Mana mute saka: „es gribu," bet tā saka kad pavēl. Es esmu kā uzrakta dobe, mani spīlē un dursta spītīgi asni. Manās domās nav vairs ne kripatas slapstīga laimes zagles prieka. Manas ilgas aug augumā — ar tām kā lēpu lapām varētu pārklāt visus dīķus un jūras, vieglām kājām pārstaigāt visu pasauli. Man vairs netīk sērdienes paražā pieklauties ābelei vai skabargu žogam. Un tā nav taisnība, ka gribu mirt! Dievs, nav, nav taisnība! No galvas līdz kājām, ar visiem sirds pukstiem, es gribu dzīvot!!"

„Dievs," viņa tina matus ap rokām un kaklu kā čūskas, „Dievs, reiz senos, aizviņos laikos Tev pie kājām plētās paradīzes dārzs. Bija Ādams un Ieva. Debesīs slīdēja mākoņi kā lieli pasaku gulbji, un viņu spārnu vēdās neglabājās sniega pūkas vai krusas akmeņi, bet smaržu lāses... rožu, liliju. Jā, toreiz Tu izdzini no paradīzes Ādamu ar Ievu. Bet kas vainas Taviem šīsdienas zemes dārziem? Kas vainas Rīgas torņu Zentām, Marēnām? Tāļu Annas tuklās meitas ir kā plūmes Tavos kokos.

Un tu redzēji Gauru brāļus, viņu bārdu pusmēnešu apņemtās sejas tad, kad tās līksmodamas pacēlās pret Taviem krusas mākoņiem, un viņu mutes nesmādēja ledus graudus. Tik ļoti viņiem patīk Tavi brīvie ceļi, dubļu šļakatas! Tik laimīgi Tava lielā dārza torņu pilsētās — un lauku mājās!

Un Tu redzēji mani vītola dobumā, ledus graudu neskartu, ar saldu sukreni mutē, ak — pilnām kabatām sukreņu, cukura kriņģeļu, bet skaudīgu un bailīgu. Mana mute nemāk skaļi smieties, nemāk jautri smaidīt. Es nezinu, kas tas ir — priekā sasist plaukstas tā, ka visi to drīkst redzēt, kam Tavi dāvātie prieki un bēdas uz plata vēlības galda."

Viņa atkal ieklausījās sevī. Jā, jā! Nu krustojās rokas, asaras brīvi plūda pāri vaigiem:

„Tu taču redzi manu sirdi ar visiem sapņu garaiņiem, Tu redzi arī manas domas un visu, kas manī notiek. Lūdzu, drusku palutini mani — ne ar Putnu mammas sniegtiem gardumiem, ne ar viņas vizuļiem. Lūdzu, dodi man dienišķu maizi, apziestu ar mīlestību.

Man domās iepinušies abi brāļi Gauri, tik līdzīgi viņi augumos un sejās, balsu dārdos. Divas melnu matu galvas, četras pelēkas acis tur, pāri žogam — Tavā dārzā. Lūdzu, dāvini man vienu galvu un divas acis. Es nemāku sagūstīt savu daļu. Bet rādi man to — ar kāda putna balsi, kas dzied uz viņa pusi — ne abu. Vai ar saules staru uzspied gaismas zīmi viņa pierei. Ne abu pierēm! Ļauji vējam ar lietus pilītes valgumu piespraust viņa krūtīm ziedlapiņu. Ar varavīksnes septiņām krāsām apvelc tam platu loku, nomet trizuļu cīruli viņa kājas mītā zemes pēdā. Ak, jā, jā! Tad es zināšu, kurš Tava prāta un žēlastības man izraudzīts.

Tev šovasar būs tik daudz atkausētu, lietus noskalotu, pļavu zaļumā puškotu ceļu un taku. Takas un skudru taciņas. Šķērso ceļus, krusto takas, lai viņa soļi vienmēr nāk man pretim un nenomaldās sānis. — Un kaut mans neglītums un posts būtu viņa prieks un laime — un viņa rokās es kļūtu skaista! Es mācīšos priecāties par visu to, ko sniegsi Tu — un viņš!"

Marija lūdza visu nakti. Viņa lēca pāri Putnu mammas biediem, rāpās pāri žogam, kāpa Ararata kalnā, lidoja bez spārniem debesīs, krita atpakaļ tumsā, Putnu mammas valstībā — un atkal un atkal rāpās pāri atšķirtības žogam. Viņa aizmiga, kad rūtīs jau plētās gaisma.

Nākamā diena bija Lielā Piektdiena. Debesīs kā ērkšķu vainags staroja saule, un naktī kritušās lietus piles līdz ar koku lipīgiem pumpuriem rādījās skatam krustā sistā Mocekļa sviedru un asins lāses.

Atvērusies zeme garoja un smaržoja pēc Svētā Vakarēdiena maizes un vīna, pāri tīrumiem viļņoja tālas baznīcas zvanu skaņas.

Neviens nestrādāja.

Mātes stāstīja bērniem par ērkšķiem durstīto Dieva Dēlu, un Tāļu Anna zināja bēdīgas dziesmas par Ģetzamenes dārzu un Golgātu...

„... no Tavām dārgām brūcēm, dziļi urbtām asins brūcēm, mīlestība ārā kvēlo, grēciniekus aizstāv, žēlo..."

Un tie, kas brauca mājās no baznīcas, šai dienā bija gājuši pie Dievgalda, viņu sejas bija nopietnas, mutes aizvērtas, neviens negribēja runāt vai pasaulīgi smaidīt.

Taču Putnos aiz loga aizkara stāvēja Marija un, pie spraišļu krusta piespiedusies, cauri stiklam mācījās pavisam platu smaidu. Viņa smaidīja pūpolu pelēkam mākonītim virs Gauru jumta, Gauru skursteņiem, Gauru gailim, vārnai, kas lidinājās Gauru laukos un saulei, kas gaismoja Gauru ceļus, varbūt šajā brīdī arī abu brāļu bezvainu sejas.

Viņa smaidīja visām Dieva radītām, saules gaismas pārlietām un loga krusta četrās daļās sadalītām Lielās Piektdienas krāsām. Ne gaiļa sekste bija par spilgtu, ne debess par zilu. Naudienes melno galvas drānu auguma greizo ķeksi Dievs bija glīti ieaudis ābeļu dārza zaru režģī, pāri žogam izklājis ņirbīgus gaismas un ēnu tīklus. Kūts durvīs iestājusi, Žene auklēja vārgo cālīti, pie viņas kājām, asti luncinādams, gulēja Putnu māju niknākais suns.

„Varbūt Dievs aicina mani ārā, rāda ka es tomēr iederos viņa krāsu un mīlestības dārzā. Es iešu, es staigāšu — es pacelšu seju pret debesīm — es iešu!"

Imants sapnī redz, ka ežu māte zīda savus deviņus bērnus. Viņam gribas pasaukt brāļuku, māšeli, parādīt, kā tas notiek, bet viņš to nedara, baidās iztraucēt viņu dzīvi.

Vecaistēvs sācis savus dienas darbus. Viņš nolēmis savu palīgu, Imantu, modināt tikai pēc brokastīm.

Brokastu laikā kādā vajadzībā atbrauc kaimiņš. Savu ķēvi viņš piesien pie šķūņa durvīm. Pats atnāk uz istabu. Mazais kumeļš, kas līdzi kaimiņa ķēvei, dauzas šur tur apkārt. Tas, aizgājis pelavnieka sānā, kaut kā paberzējas pieslietajām durvīm, zem kurām ežu saime. Gadās ka durvis slīd un krīt. Kumeļš satrūkstas un aizskrej.

Šinī brīdī Imants jau piecēlies un virtuves lievenī skalo acis. Viņš dzird nelielu troksni pelavnieka virzienā. Tūlīt izmetas aiz ceriņu krūma un paveras. No zirgu stalļa puses uz pelavnieka sānu metas arī vecaistēvs.

Durvis guļ plakaniski. Uztraukts vecaistēvs tās paceļ. Imants paveras pirmais.

„Asinis!" viņš iekliedzas.

Vecamtēvam trīc rokas.

Pieci mazie ezīši ir sašķaidīti. Viens liekas sadauzīts. Noteikti ievainota arī ežu māte.

Zēns raud balsī. Arī vecamtēvam pāri sirmajai bārdai noveļas pa asarai. Viņš nevar parunāt

„Imantiņ, puis, aizmeties pēc lāpstas. Apraksim mironīšus."

Viņi to izdara.

Vecaistēvs pieslien durvis atpakaļ, nodrošina tās pret krišanu un slīdēšanu. Apskata palicējus. Domā, ka slimie izturēs, jo ežu māte pīkst, uztraukta pabāž savu snuķīti pie slimā bērna, apošņā, ošņā atkal, meklē mirušos.

„Droši vien, viņa, nabadzīte, atkal meklēs citu mājokli... Kaut tev un Dieviņš palīdzētu!" runā vecaistēvs, bet Imants raud un nevar nomierināties.

Pēc trijām dienām vecaistēvs atrod birzītē pie žagaru gubiņas, mirušu ežu māti. Viņš ir tobrīd viens. Viņš apsēstas uz nosūnojuša akmens, aizdedz pīpi un skumji domā: atklāt jauno nelaimi mazdēlam vai slēpt? Beidzot viņš iet pēc lāpstas. Pelavnieka sānos viņš paveras padurvē. Mazuļu tur nav. Dzīvu nav. Viens mirušais gan. — Slimie nav izturējuši, vecaistēvs spriež.

Kur bijis, kur ne, klāt arī Imants, Aprakuši mazuli, viņi iet uz birzīti.

Apkārt žagaru čupai tekā trīs žirgti ezēni. Viņi cits pēc cita pietek mirušai mātei, piegrūž savus deguntiņus un, nācējus sajutuši, iemūk žagaros.

Vecaistēvs apstājas un domā.

„Imantiņ dēls," viņš saka. „Mudīgi aizmeties uz istabu un palūdz mātei zemu šķīvīti un krūzīti svaiga, paremdena piena."

Nav pagājušas desmit minūtes, kad Imants ar prasīto ir atpakaļ.

Vecaistēvs noliek šķīvīti blakus mirušai ežu mātei, uzlej uz tā pienu. Tad abi ar Imantu aiziet un apsēstas uz apsūnojnušā akmens. Pēc labi gaŗa laika no žagaru čupas izlien mazulis, tekā apkārt, atrod māti. Tad otrs un trešs. Glaužoties gar māti viņi atrod šķīvītī pienu. Osta. Iebāž snuķīšus. Laizas, Osta atkal.

Pusdienas laikā un pavakarē Imants atkal atnes svaigu pienu. Atnāk arī vecais tēvs. Lai cik ezēni tomēr drusku uzņem barību.

Otrā dienā vecaistēvs mirušo tomēr aprok. Ezēni Imanta atnesto piena šķīvīti prot atrast jau tāpat.

Pēc nedēļas bārenīši jau Imantu pazīst un gaida. Vēl pēc nedēļas viņi jau tik lieli, ka paši naktīs meklē barību. Tomēr Imants vēl vienmēr turpina uz birzīti nest arī pienu. — Bārenīši izaug.

LIELDIENAS LATVIEŠU SĒTĀ

Kad saule jau pakāpusies debesu kalnā un diena sāk pārspēt nakts garumu, pienākušas Lieldienas, gaisma un dzīvība atkal atgriezušās. Tādēļ arī viss, kas saistās ar Lieldienām, ir saules apmirdzēts un prieka caurstrāvots, vienalga, vai tā būtu dziesma, rotaļas vai Lieldienu izdarības. Aiziesim kaut mirkli dzimtā latvju sētā, kur ir vēl dzīvs latvju gars.

Ir sestdienas vakars. Jau visi mājas darbi nodarīti. Vēl meitas steidz uzpost istabas ar pavasara zariņiem un pūpoliem.

Ap vecomāti pulcējas mazbērni un izprašņā, kādas izdarības gaidāmas pa Lieldienām, un vecāmāte stāsta...

Saulei lēcot, mūsu senči gāja avotā mazgāties, lai noskalotu ziemas smagumu. Meitas, kas palikušas mājās, mazgājās olu ūdenī, lai būtu ilgi jaunas un skaistas, jo olas ir dzīvības un saules simbols.

Saimniecei jau Lieldienu sestdienas vakarā jānovāra olas, ja viņa grib satikt ar saimi un kaimiņiem. Jo vairāk saimniecei olu Lieldienās bijušas, jo lielākas izredzes, ka nākošā gadā būs liels ganāmpulks un līdz ar to daudz piena. Kad meitas uzklājušas galdu brokastīm, saimniece aicina visus ar dziesmu:

Nāc, māsiņa, mielotiesi
Lielas dienas rītiņā;
Būs oliņas, būs zirnīši,
Būs ziedains plācenītis.

Kad saime sasēdusies, dzied teicēja:

Kālabadi galdiņam
Līkas kājas nolīkušas?
No maizītes nolīkušas,
Ne no zelta, sudrabiņa.

Tad visi sāk mieloties. Ieradušies arī agrie ciemiņi un aiz durvīm dzied:

Vēriet vārtus, vēriet vārtus,
Iekšā laidiet olu šaušus:
Lai ienāca svētībiņa,
Ar ciemiņu istabā!

Olu šaušana bija ļoti parasta. Sapulcējušies zināmā vietā, puiši izvēlējās teicēju. Tas paņēma olu vāceli, kāds cits maizes kuli un, teicējam pa priekšu ejot, puišu bars dziedādams gāja apkārt pa mājām, apdziedot mājas saimnieku un pārējos mājas ļaudis. Dziesmu teicējs ar vāceli rokā griezās 3 reizes uz labo pusi, dziedādams: „Ai, Tu, Dievi', visi labi veseli." Tad saimniece piecēlusies ar dziesmu aicina olšaušus pie galda.

Pie galda olšauši aicināti ar piemērotiem Lieldienu ēdieniem: krāsotām olām, ziedaiņiem plāceņiem, zirņu pikām un kamiem (saules simbols), kā arī ar miežu alu un pienu. Jauki padzīvojušies un saņēmuši olas un maizi, viss bars devies uz nākošajām mājām, kur atkārtojas tā pati izdarība.

Pēdējās mājās puiši savāktās olas izvārījuši un savā starpā sadalījuši. Šai gājienā puiši labi varēja izmeklēties līgaviņu, ko rudenī vest sētiņā.

Pati ievērojamākā Lieldienu izdarība bija šūpošanās. Bet tā nebija vienkārša lieta, jo ne visur drīkstēja šūpoles kārt. Laikus bija jāsagatavo vajadzīgais materiāls, jo ne visi koki derīgi. Piemēram, egles kārtis nederīgas, jo tās „čīkstāt čīkst".

Šūpoles nedrīkstēja kārt aramā zemē, jo tad tur neaugs 3 gadus lāga ne mieži, ne rudzi, tik balandes vien. Vislabāk šūpoles kārt augstā kalna galiņā.

Lieldienīte man vaicā,
Kur tie kāra šūpolītes?
Augsta kalna galiņā,
Ozoliņa zariņā.

Par šūpuļu kāršanu un meitu izšūpošanu darītāji saņēma algu — izrakstītas olas, cimdus, zeķes un citas lietas.

Pati šūpošanās simbolizē dzīvības ritmu dabā un prieku par dzīvības atmodu. Šūpoties vajadzēja visiem, jo tad ne tikai aug lini un kaņepītes, bet arī odi nekodīs vasarā.

Bet ar šūpošanos vien Lieldienu prieki nebija galā. Kā citos gada laikos iet budēļos, tā arī Lieldienās ļaudis lielos baros tikai bez maskām dziedādami un spēlēdami dodas putnus dzīt. Katrs putnu dzinējs nes sev līdzi īpaši 1—2 pēdas garu šautni, jau pirms svētkiem sagatavotu un izrakstītu. Putnu dzinēji, uzkāpuši kalnā, dzied un no kalna augšas tad sviež tās mežā, saukdami:

„Tiš, mežā, prom mežā..."

Ar aizdzenamiem putniem domātas nelaimes, skauģi un citas klizmas.

Kad puiši beiguši sacensības šautru mešanā tālumā un mērķī, uzvarētājus meitas apbalvo ar olām, cimdiem un zeķēm. Ceļā uz mājām putnu dzinēji salauzuši zarus un ar tiem pēruši mājiniekus, lai tiem būtu svētība un ražība

Labi iecienīta arī bijusi ripas dzīšana. Dalībnieki izdalījušies divi pulkos un ar koka bozi dzina ripu, kuras pretiniekam jāaizstāvas. Zaudē tie, kas ielaiž ripu savā daļā, vai kas to apgāž.

Pievakarē ap saules rietu meitu pulciņš sarodas pie rijas, izvēl divi teicējas, un sāk rotāt — gavilēt.

Uz kalniņa dziedāt gāju,
Uz akmeņa gavilēt;
Lai dzird mans arājiņš,
Lai zviedz viņa kumeliņš.

Teicēja pakāpjas uz augstākas vietas — akmens vai cintiņas, lai balss dzidrajā gaisā tālāk skanētu. No visas apkārtnes sanāca puiši, sadziedājās un izlocīja kājas tautas deju ritmā.

Lieldienas tad arī uzskatāmas par rotāšanas sākumu. z

Kad ir vēla vakara stunda un visi no sirds izpriecājušies, saimniece saka:

Pavadu Lieldienu,
Pār augstu kalnu,
Pār augstu kalnu,
Caur zaļu birzi,
Caur zaļu birzi,
Upītes malā.

Tad dzied visi kopā:

Gausi nāca, drīz aizgāja,
Tā bagātā Liela diena,
Trīs dieniņas, trīs naksniņas,
Iet pār kalnu kūpēdama.

A. Balduma

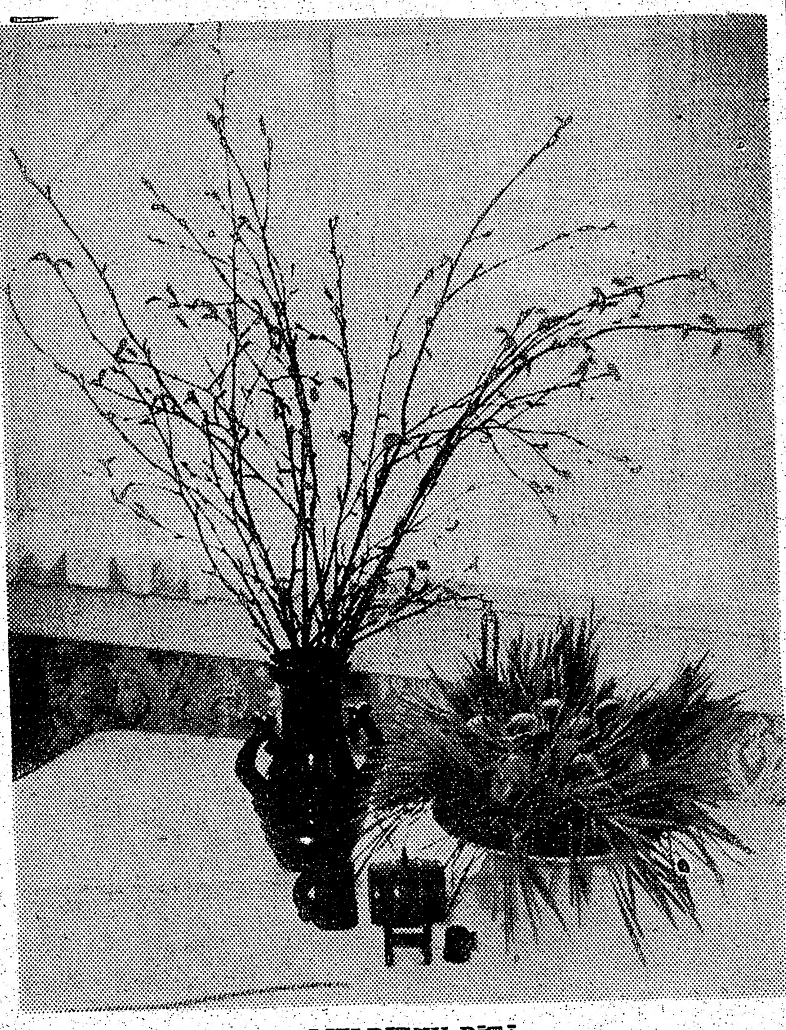

LIELDIENU RĪTĀ — H. Kliģera foto

OLA SKAISTUMKOPŠANĀ

Klāt ir atkal reiz Lieldienas, kad kā draudzības zīmi pasniedz skaisti izrotātas olas.

Ola ir ne tikvien draudzības simbols Lieldienās, bet arī labs palīgs ikdienas skaistumkopšanai visam gadam.

Vispirms jau mūsu ikdienā tā ļoti ieteicama brokastīm. Ar savu augsto lecitīna saturu tā dod spraigumu visai dienai, kādēļ būtu ieteicams to lietot mīkstu vai cietāku, pēc garšas un patikas, pirmajām brokastīm kopā ar gabaliņu rupjas maizes.

Ola ieteicama skaistuma maskai, ja daiļumu gribat uzburt dažu desmit minūšu laikā. Atgulieties uz pusstundu un uzziežiet olu masku. Sausai ādai — olas dzeltenums ar drusku eļļas, taukai — stingri saputots olbaltums ar citrona sulu. Atstājiet to apm. 20 minūšu un noskalojiet vispirms siltā, tad aukstā ūdenī. Āda būs kļuvusi sārta, acis dzīvas un sajūta laba.

Olas dzeltenums ir ļoti patīkams arī matu mazgāšanai šampūna vai ziepju vietā. Pēc tam ieteicams to labi izskalot no matiem, jo tas, kaut minimāli, tomēr satur sēru, kas, ilgstoši iedarbojoties, varētu bojāt jūsu matu skaistumu.

Pavasara nogurumam labi palīdz olas dzeltenums, saputots ar cukuru, drusku konjaka un citrona sulas, lietojot to vakaros pirms gulētiešanas.

Modernā kosmētika jo plaši izlieto olas brīnumvielas arī krēmos, jo lecitīni un citas olas sastāvdaļas labi iedarbojas un atjauno ādas skaistumu.

Tādēļ ne tikvien Lieldienu svētkos priecāsimies par skaisti izrotātās olas izskatu, bet atcerēsimies arī tāse labās un dziedinošās īpašības!

E. Pērkone

LIELDIENAS BAZNĪCU KALENDĀROS

(Pārnesums no 5. lpp.)

1724. un 1744. gadā. Lai to novērstu, Prūsijas ķēniņš Fridrichs II protestantiem 1775. gadā devis stingrus norādījumus pielaikot savas Lieldienu aprēķināšanas metodes katoļiem, un kopš šī laika tad ir novērstas katoļu un protestantu Lieldienu svinības dažādos laikos. Saimniecisku apsvērumu dēļ gan ir arī notikuši vairāki neveiksmīgi mēģinājumi (piem. 1928. gadā Anglijā) Lieldienu svinēšanu noteikt vienā un negrozīgā termiņā.

Lieldienas, kā ļoti seni pavasara, dzīvības atmošanās un augšāmcelšanās svētki līdz mūsu dienām saglabājušas arī ļoti senas, pagāniskas tradicijas, kuras nāk no indoeiropiešu un citu tautu aizlaikiem. Baltu tautām, arī mums latviešiem, no šīm tradicijām pazīstamākās ir šūpošanās, olu krāsošana un skaistās izdarības ar raibajām Lieldienu olām. Izdarības un senie mīti, kuriem pavasara svētkos sakars ar olu kā saules un dzīvības simbolu, pazīstami nevien visām indoeiropiešu, bet arī citām, ļoti seņu kultūru tautām. Gandrīz visā pasaulē pazīstamais, populārais Lieldienu zaķis laikam ir ļoti cieši saistīts ar seno ģermāņu pavasara dievieti Ostaru vai Osteru, kuras sūtnis bijis zaķis. Bez mums pazīstamajām Lieldienu tradicijām, dažām tautām pazīstamas arī vēl citas, kā Lieldienu ugunskuru dedzināšana un īpašas spēles.

Zenta Mauriņa

TRIMDINIEKA DIENASGRĀMATA

MŪRIS UN BĒRZI. — DZEJNIEKI UN ZINĀTNIEKI. — VĒSTUĻU RAKSTĪTĀJI

Reizēm, kad sāpes un nogurums neuzveļas kā miglas kalns un steiga un rūpes nesamaļ dienu pelēkās smiltīs, es apstājos un salieku rokas pateicības lūgšnā.

Cik bagāta es esmu, ps logu varu redzēt mākoņus un trīsceturtdaļas no diviem bērziem, dažus augļu kokus, ceriņus. Tā tas ir tikai dažus mēnešus. Sešus gadus esmu skatījusies sienā. Mēmā pelēkā sienā. Vasaru, rudeni, ziemu un pavasari. Pat naktīs šī neuzvaramā siena mani mocīja, smacēja nost. Kā kondenzēts svešums. Bet tagad strādājot, es varu pamest skatu uz klīstošiem mākoņiem. Arī viņiem nekur nav paliekošas mājvietas, bet reizēm saulrieta stundā tie vēršas pasaku pilīs, no kurām jau dažus mirkļus vēlāk nekas nepaliek pāri. Brīnumains, krāšņs skats. Saulrieta gleznas agrajā pavasarī Upsalā sevišķi skaistas. Bet tās dārgi maksā. Lai no tumšās, bezsaules, pelējumiem pilnās istabiņas pārvilktos modernā blokmājas mazajā dzīvoklītī, bija jāiemaksā daudzi tūkstoši. Tā tas Zviedrijā parasts. Nauda jāaizņemas un tad sīkiem pilieniem jāatmaksā. Tas mazina prieku par tīro, saulaino dzīvokli. Jāatsakās no mājas palīdzes, no sekretāres. Jāstrādā pāri spēkiem. „Bet pēc 20 gadiem Jums šis dzīvoklis piederēs," — tā mani mierina. — „Pēc 20 gadiem? Ai, tas mani neinteresē. Pēc 20 gadiem, tad es jau būšu . . ." Jā, kur es tad būsu? Skatos klīstošos mākoņos, savās Ildziniecēs . .

„Ar krēslu un ar klusumu Es zvaigznēs ieeju Pār jūru," skaitu šo Zinaidas Lazdas dzejoli. Kad sāpes mani nešausta, tad iekrīt prātā vārsma pēc vārsmas. Sākumā tikai klusa iekšēja līgošana, tad uzpeld atsevišķas rindas un pēkšņi viss dzejolis ir rokā:

Ja gribi mani satikt tu
Vai pieminēt
Ar krēslu un ar klusumu.
Nāc, noliecies
Pār jūru.

No Zinaidas Lazdas vārdiem dveš jūras zāles smarža. Šķiet neticami, ka es viņu nekad vairs neredzēšu. Nevar jau būt, ka dzīve uz visiem laikiem pārlūzusi pušu kā sauss skals. Blakus viņas vēstulei — maigās Klāras Zāles vēstule un fotografijas. Šī zirņa ziedam līdzīgā dejniece tagad ir divu bērnu māte un Dr. Oša, parapsichologa, sieva Durhamā. Bet es viņu redzu Tautas universitātē Rīgā sēžam pirmā solā. Vienmēr viņas acis mirdzēja, vienmēr ap viņu vijas zila, sapņaina dūmaka. Vienmēr viņa bija iemīlējusies:

„Viņš divām saulēm manī
skatījās.
Es plakstu nolaidu — man acis
žilba tā,
Kā pēkšņi ieskatītos pašā mūžībā,
Bet skropstas — manas skropstas
aizdegas."

Tagad viņa vēstulē dzejo par savu mazo puisīti: „Tā, lūk, tāds mazs cilvēks māca mums vairāk skatīties uz priekšu un negrimt b̄ez mitēšanās tajās sāpēs, kas labprāt mūs iznīcinātu un nogremdētu uz nepacelšanos, ja kāds spārns mūs nepaceltu." Un brīvos mirkļos viņa glezno fantastiskus dvēseles redzējumus. Arī viņa Rīgā svētkos vienmēr bija mans viesis. Un kur dzejnieces, tur arī Pēteris Ērmanis, kas viņas visas tik daudz apdziedājis. Arī uz viņa vēstuli es vēl neesmu atbildējusi. Tā bija tik skumīga un nomākta. Viņam iedāvināja Viestura gredzenu, bet vai nebūtu bijis labāk, ja dāvinātāji būtu izdevuši vienu viņa grāmatu? Vai tā nav viena no mūsu trimdas dzīves ačgārnībām, ka visos desmit gados ir iznākusi tikai viena maza Ērmaņa dzejoļu grāmata un enciklopedijā viņš, izslavēts ar savu atmiņu un plašām literātūras zināšanām, nav līdzstrādnieks! Visās citās nozarēs speciālisti raksta par savu speciālitāti, bet par latviešu literātūru raksta un spriež teologi un juristi, kas savā speciālitātē neko nav varējuši veikt, vai arī, kam vispār nav speciālitātes. Pēteris Ērmanis visu mūžu citu neko nav darījis kā iedziļinājies latviešu un arī pa daļai pasaules literātūrā. Viņam grāmata nav laika kavēklis viņš dzīvo grāmatās. Protams, pārāk atšķirtā, šaurā dzīve Ingolštatē viņam nav devusi iespēju tā sekot literātūrai, kā viņš to labprāt gribētu. Bet viens no mūsu vislabākajiem latviešu literātūras speciālistiem viņš tomēr ir un paliek. — Uz mana naktsgaldiņa vesela kaudze grāmatu, ko taisos izlasīt. Pagājušās bezmiega naktīs aizlasīju Ingridas Vīksnas „Dāvanu" un Jāņa Klīdzēja „Viņas un viņi".

No Klīdzēja stāstiem divi grāmatu padara mīļu: Džūna un Rožu kronis. Daudz esmu lasījusi par latviešu eksistences cīņu Amerikā, bet nekur tā nav notēlota tik dzīvi kā Džūnā. Šķiet, pati esmu bijusi šai gaļas fabrikā, kur ikrītus pa vieniem fabrikas vārtiem ieved 50 simtus cūku, bet vakarā pa otriem vārtiem iziet vagoni ar konserviem, šķiņķiem un desām. Jūtu zem kājām bīstami slideno grīdu, svaigas gaļas un tauku smaku, saldētavas gaisu un cilvēkus, ko visas mašīnas nav spējušas padarīt par mašīnām. Jāmin, — Klīdzējam šaj pavasarī būs 40 gadi, bet arvienu vēl viņā daudz pārgalvības, neprāta, straujuma, negaisa un vētras. Viņa skaistākā īpatnība varbūt ir tā, ka viņam nav nekā klišejiska un tikpat kā nekā intelektuāli sadomāta. Visur jūt dzīva cilvēka dziļo, veselīgo elpu. „Rožu kroni" var lasīt kā dzejoli prozā, šis tēlojums šķiet veltīts visām mīļām klusām latviešu meitenēm, kas vēl nav paspējušas asimilēties.

Stāsti un pastāsti ir viens no grūtākiem literātūras žanriem. Pasaules literātūrā ir tikai četri šā žanra meistari: Mopasans, Čechovs, K. Mensfilda un Hemingvejs. Angliete Mensfilda atzīstas, ka viens no viņas mīļākiem rakstniekiem bijis Antons Čechovs, no kura nāves šogad paiet 50 gadi. Viņa burvība bija radīt atmosfairiskos spraigumus, vairāk pateikt „starp rindām" nekā rindās. Tāpat kā Katrina Mensfilda, kas sarakstījusi simt īsus stāstus, viņš ir illūziju iznīcinātājs, atskurbinātājs. Jo pelēkāks kāds sižets, jo mīļāks tas tam bija. Slimības laikā viņš vairākas nedēļas raudzījās banālā tapešu musturā un katru reizi atrada tur kādu jaunu niansi. Kā krievu, tā arī angļu autoru tā pati slimība — TBC — bija izsmalcinājusi, pārkairinājusi nervus un jūtekļus. Bet Čechovam nav tā slimīgā nemiera, kas raksturo Katrinu Mensfildu. Jaunzelandē viņa bija dzimusi un uzaugusi, bet ne Anglijā, ne Francijā neatrada ilgoto līdzsvaru un īsi pirms nāves rakstīja: „Cilvēks ir notiesāts vientulībai". Arī viņas Dārza svētki jaunā izdevumā gaida, lai es tiem pievērstu savu uzmanību.

Pēdējā laikā manu spēku lielāko daļu paņēma lekciju cikls Upsalas universitātē. Lasīju zviedru studentiem par krievu literātūru 1900.—1918. Prieks bija saskarties ar studējošo jaunatni un ar profesoriem, kas visu savu mūžu nodarbojušies tikai ar literātūru. Viens no jaukākiem cilvēkiem, ko savā mūžā esmu sastapusi, ir prof. G. Tidesstrems, kas mani aicināja nolasīt šo kursu. Tipisks zviedrs: nosvērts, mierīgs, iecietīgs, ārkārtīgi pamatīgs savās zināšanās un absolūts demokrats. Ne vēsts no paštaisnības vai demagoģijas. Vienmēr viņš pieļauj domu, ka citiem zinātniekiem var būt cits uzskats nekā viņam, un tomēr tie ir godājami darbinieki. Kopā ar viņu vienmēr izjūtu, kā mums, latviešiem, visvairāk trūkst. Gadās, ka fašisma un boļševisma režīms ir sabojājis arī tos, kas sevi uzskata par šī režīma pretiniekiem.

NEATBILDĒTO VĒSTUĻU KAUDZE

Tur Šveices prof. Ēreta sīkais, smalkais rokraksts. Viņam jāpateicas, ka Šveices Enciklopēdijā „Lexicon der Frau" baltiešu tautām ierādīta pienācīga vieta. Protams, es viņam sniedzu ziņas, cik vien spēju. Sarakstījos arī tieši ar mūsu rakstniecēm, bet izšķirēja loma piekrita viņam, ilggadīgam, dažādu enciklopediju līdzstrādniekam un mazo tautu kvēlajam draugam. Nupat iznācis pirmais sējums (Encyclos Verlag, Zuerich 1953). Sīkāk par to rakstīšu, kad abi sējumi būs iznākuši, šoreiz tikai teikšu, ka mūsu Aspazija un Anna Brigadere u. c. godam reprezentētas:fotografija un raksts liecina pasaulei par mūsu izcilākajām dzejniecēm. Tādā veidā tas noticis pirmo reizi.

Un tad manu grāmatu lasītāju vēstules. Tur ārsts Venecuēlā. Dzimis un uzaudzis Latgalē, studējis Rīgā un tagad cīnās pret baku epidemiju zemē, kur mazie kolibri, putni kā tauriņi, saviem spārniem skar viņa vaigu, un nabadzībai un netīrībai nav mēra. Lasot viņa apgaroto vēstuli, es apzinājos, kāda ārkārtīgi nozīme grāmatai. Un tur kāda sirmgalvja vēstule no ASV, viņš personīgi pazinis Raini, And. Niedru, prof. A. Daugi, un viņš stāsta par tiem tik dzīvi, ka visi šie tēli ienāk manā istabā. Un tur jauna meitenīte, viņa raksta glītiem, vienādiem burtiem kā krusta dūrieniem. Viņa Latviju atceras kā sapnī, bet viņa atgriezīsies, par to nav šaubu. Un tie daudzie vientulie cilvēki Kanādā, Zēlandē, Vācijā, Anglijā un Sav. Valstīs. Viņu vēstulēs skicēts viņu liktenis, dīvains un nemierīgs. Viņi veido manu jauno romānu, jo viņu balsis un sāpes man nedod miera. Svētku priekšvakarā es viņus visus garā apciemoju, un ja mana veselība būtu drusku stabilāka, es aizbrauktu ar priekšlasījumu ciklu uz Kanadu un ASV. Bet es zinu, ka tas nebūs iespējams. Bet es arī zinu, ka mūsu dzīvei ir tik daudz jēgas, cik mēs sevi realizējam darbā un mīlamā cilvēkā.

Upsalā, 5. IV 54.

VEIDOSIM SKAISTUS KOŠUMA DĀRZIŅUS

Pirmie pavasara saules stari daudziem namsaimniekiem un lauksaimniekiem liek domāt par mājas apkārtnes un košuma dārziņu uzpošanu un veidošanu. Pamatots ir atzinums, ka košuma dārziņš zināmā mērā ir dzīvokļa turpinājums, tādēļ tam jābūt gaumīgam un pieskaņotam ēkai un tās apkārtnei, tāpat arī tam jābūt piemērotam praktiskām vajadzībām. Daudziem būs vēl atmiņā priekšstats par Latvijas košuma dārziņiem pie mājām un pilsētu apstādījumiem, kas pareizās ziedaugu izvēles, gaumīga stila un kopšanas ziņā ieņēma redzamu vietu visas Eiropas mērogā. It sevišķi tas sakāms par krāšņajiem Rīgas apstādījumiem, kurus pārzināja Rīgas pilsētas dārzu direktors P. Zeidaks, kas bija redzama autoritāte daiļdārzniecības jautājumos arī ārpus Latvijas. To atceroties nevar nepamanīt kraso starpību starp apstādījumiem un košuma dārziņiem Latvijā un šeit, tādēļ šo rindiņu autora nolūks ir dot dažus pieturas punktus vietējiem apstākļiem piemērotu košuma dārziņu veidošanai un uzturēšanai labā kārtībā.

Košuma dārziņu uzdevums ir ne tikvien saskaņot un izdaiļot mājas apkārtni, bet dot arī mājas iemītniekiem atpūtu vasaras tveicē, izklaidēšanos, krāšņumu baudījumu un ierosmi. Latvijā šo mērķi centās sasniegt pēc iespējas ar bagātīgākiem ziedaugu, dekorātīvu krūmu un koku stādījumiem. Šeit, turpretī košuma dārziņu galvenā un nereti pat vienīgā sastāvdaļa ir zāliens. Pēc sniega nokušanas un pavasara lietiem zālieni ir izmirkuši un tādēļ staigāšana pa tiem vai citāda veida lietošana tos padara nelīdzenus, tā bojājot to izskatu un apgrūtinot apkopšanas darbus vasarā. Tādēļ jāizvairās no zālieņu lietošanas pirms tie nav pietiekami labi nožuvuši un zeme sacietējusi. Agrs pavasaris ir vislabākais laiks iepriekšējā gadā saulē izdegušo vai citādi bojāto zālienu savešanai kārtībā un atjaunošanai.

Pavasaris ir arī izdevīgākais laiks nelielu koku un krūmu pārstādīšanai un jaunstādīšanai. Pie šī darba ķeroties ir labi jāpārdomā un jāatrod vispiemērotākā vieta, jo kokus un krūmus kā parastākos ziedaugus nevar pārstādīt katru gadu. **Ēku tuvumā ieteicams dēstīt tikai nelielus, pēc iespējas dekorātīvus un bagātīgi ziedošus krūmus.** Tāpat jāievēro arī to ziedēšanas laiks un ziedu krāsa. Augsti un sevišķi kupli krūmi attaisnojami vienīgi neglītu un skatam nevēlamu vietu nosegšanai. **Koki šejienes apstākļos nepieciešami ēnas radīšanai vasaras tveicē.** Tomēr jāievēro, ka lielāki koki ēkas tiešā tuvumā, it sevišķi lietus laikā, uztur nevajadzīgu mitrumu un tādējādi var ēku bojāt. Ievērojot ierobežoto zemes platību pilsētās, kokus ieteicams stādīt tikai ēnas vai aizvēja radīšanai.

Ziedaugi jeb puķes ir tās, kas visvairāk vilina latvisko gaumi. Šeit tomēr nav diez cik labvēlīgas lielākiem puķu stādījumiem, jo prasa regulāru liešanu. **Tādēļ ieteicams dēstīt tikai ilggadīgo un izturīgāko puķu šķirnes.** Šim nolūkam pateicīgi ir dažādi sīpolaugi, kā tulpes, narcises, krokusi u. c., tāpat arī augi ar gumveida saknēm, piem., irisi un taml. Gaumīgi puķu stādījumi jākārto tā, lai ziedēšanas laiks un ziedu krāsa būtu harmoniski saskaņoti. Tāpat jāievēro, lai augstāk augošās puķes būtu aizmugurē, vai, ja apstākļi to prasa, tad vidū, bet nekad ārējās malās.

Atsevišķa un piemērota vieta košuma dārziņā jāierāda arī bērnu rotaļlaukumam, smilšu kastei un peldbaseinam. No pārējā dārziņa tie var būt atdalīti ar nelielu dzīvžogu.

Māju īpašnieki dārzus bieži vien vēlas izmantot arī praktiskām vajadzībām dārzāju un ogulāju audzēšanai. Sakņu dārziņiem vieta ierādama pēc iespējas košuma dārziņu aizmugurē, to norobežojot ar piemērotu dzīvžogu, krūmu vai puķu stādījumiem vai tamlīdzīgi. Ja vien augšanas un apūdeņošanas iespējas ir pietiekami labas, tad nelielais sakņu dārziņš nav par traucējumu mājas labam izskatam, bet to var patīkami papildināt un atvieglināt ģimenes mājsaimniecību.

R. N.

TILTS UZ IGAUNIJU

Igauņu skauti aizlūdz par savu dzimteni

Igauņu skauti ASV iecerējuši realizēt skautu patrona Sv. Jura dienā, 23. aprīlī, interesantu pasākumu, tā saucamo tiltu uz Igauniju. **Šinī dienā katrs igauņu skauts, lai kur tas atrastos, tanī brīdī, kad Igaunijā pulkstenis rādīs 12 naktī, pagriezīsies ar seju tanī virzienā, kur atrodas Igaunija, un noskaitīs lūgšanu, atkārtos skautu zvērestu, kurā solās neaizmirst dzimteni un cīnīties par tās atbrīvošanu un atkārtos Igaunijas himnas pēdējo pantu. Katrs skauts apzināsies, ka šinī brīdī igauņu jaunieši visā pasaulē domās vienu domu par dzimteni. Ja kāds igauņu skauts noteiktajā stundā atrastos skolā, tad skautu vadība viņam ieteic palūgt skolotājam atļauju 3 minūšu ilgai prombūtnei, lai noskaitītu savu lūgšanu. Šis pasākums skautiem būs arī labs vingrinājums ģeografijas zināšanu papildināšanai. Vispirms, viņiem būs jānoskaidro ar kartes un kompasa palīdzību virziens, kur atrodas Igaunija, un, otrkārt, tiem būs jāaprēķina, kāds būs vietējais laiks, kad Igaunijā pulkstenis ir 12 naktī. Ar Amerikas Balss starpniecību arī jaunieši Igaunijā ir informēti par šo pasākumu.**

Ģenerālkonsula Kaiva jubileja

Igaunijas ģenerālkonsuls un Igaunijas diplomātiskais pārstāvis pie ASV valdības Johanness Kaivs 3. aprīlī varēja atskatīties uz šinī amatā pavadītiem 15 gadiem. Pieņemšanā, ko Kaivs rīkoja savās mājās, bija klāt arī Latvijas sūtniecības vadītājs Dr. A. Dinbergs. 1939. g. Kaivs ieradās Ņujorkā no Austrālijas, kur viņš bija konsulārā dienestā.

PATEICĪBA

Izsaku sirsnīgu pateicību Sadberijas mācītājam Ed. Ķerģim par Dieva vārdiem un novēlējumiem, tāpat draudzei, DV, mīļajiem darba biedriem, tuviniekiem un mīļiem skolēniem manā dzimšanas dienā. Visiem paldies par balvām.

Jānis Roziņš

Lidija Pērļupe

BRĪVLAIKA NEDĒĻA

STĀSTS JAUNATNEI

Divpadsmit gadu vecais Lauris, zēns ar starojošām acīm un izdilušajiem elkoņiem, nevar norimt. Kas gan šodien bija par nelāgu dienu! No skolas izslēdza skolnieku, Laura klases biedru Zvanu. Viņi abi sēdēja līdzās, bet nu Zvans bija izraidīts. Lauris to nemaz īsti nevarēja aptvert. Nevarētu teikt, ka viņš ar Zvanu būtu lielos draugos. Kas tad nu ar Zvanu varēja prātīgi runāt? Skolotājiem viņš lēca acīs un zēniem negrieza ceļu. Bet tomēr, ja kādam pasaka: ej projām un nenāc vairs atpakaļ! tad tā savādi kļūst. Kas gan ar viņu tagad notiks?

Un Lauris vēlreiz atcerējās, kā Zvans šodien stāvēja liels plecīgs — ar saviem 14 gadiem viņš bija vecākais klasē —, lūkojās caur pieri un neatbildēja skolotājam.

„Nu, vai tu neko nezini pastāstīt par to, no kurienes Latvijā cēlušies akmeņi?"

„Velns viņu sazina!" Zvans norūca, šaudīdams drūmus skatus pa klasi, un tad piepeši no viņa mutes sāka birt vārdi kā krupji: „Kam man tādas blēņas jāzina? Uz elli skolu ar visiem skolotājiem! Labāk būtu mācījuši, kā braukt ar motociklu, bet šie tik: kā cēlušies akmeņi?" Zvans sāka mēdīties, bet te nu skolotāja pacietība beidzās, un viņš izmeta Zvanu ārā.

Pa durvīm iziedams, Zvans vēl baltām acīm atskatījās.

Lauris sēdēja kā pamiris un klusībā nožēloja, ka nebija mēģinājis Zvanam kaut ko pateikt priekšā par akmeņiem.

Bet pavisam sašutuši bija meitene Pārsla, kas sēdēja pirmajā solā, pašā priekšā, ar cieši sapītām gaišām bizītēm. Kā tik prasti var brēkt uz skolotāju — viņa domāja. Ka Zvans vismaz tūdaļ būtu gājis ārā, nevis tā gozījies un tūļājies, aizdodams skolotājam vēl lielākas dusmas, tā ka tas kļuva gluži sarkans! Riebīgs puika! Labi, ka nu viņš ir projām! Kā nu arī tā var. Pārsliņa bija sevišķi nopietna, jo viņa bija nodomājusi izdarīt kādu svarīgu lietu. Bet par to dzirdēsim vēlāk. —

Otrā dienā pēc Zvana izraidīšanas Lauris klasē kā nekā juta robu. Bija parasts, ka viņš Zvanam pēdējā brīdī pirms stundām šo to skaidroja vai deva norakstīt, jo Zvans jau mājā nekā nemācījās. Esot prātīgākas lietas ko darīt.

„Nu, ko tad tu dari?"

„Apskatos Tilta ielas darbnīcā, kā tur labo motorus. Arī es pats protu. Dažreiz šie man atļauj palīdzēt. Nesen Akmentiņu saimnieks ietriecies ar jauno motociklu telefona stabā un atvedis labot . . . ." Un par pierādījumu Zvans rādīja šais darbos nomelnējušās delnas, kas vairs nebija tīras dabūjamas.

Tagad nu Lauris viens pats sēdēja savā solā. Vēl divas dienas, un tad sākās rudens brīvdienas, tā saucamā kartupeļu nedēļā. Citi bērni jau bija priecīgi, bet viņš neko daudz. Viņam nebija, kur iet vai kur braukt. Būs jāpaliek tai pašā skolnieku mājā — internātā, kur viņš cauru skolas gadu dzīvoja, jo bija bārenis. Pērn bija citādi — tad vēl vecaistēvs bija dzīvs. —

Pusdienas internātā bija paēstas; pie galda jau bija pavisam maz bērnu, kā jau sestdienā priekš kartupeļu nedēļas, vairums bija aizbraukuši uz laukiem pie vecākiem, un pašreiz vēl pēdējie gāja projām, durvis aizmezdami. Nu Laurim būs vesela nedēļa jādzīvo vienam.

Arī viņš izgāja ārā. Spīdēja rudens saule. Un pretī tai dārzos vēl lūkojās pēdējās puķes: miķelnīcas un mārtiņrozes zeltaini brūnas, sarkanas, mēļas, krāšņumu no viņas stariem gūdamas. Lauris klimta garām pelēkajām mazpilsētas mājiņām, žogiem, sakņu dārziem un kartupeļu lauciņiem. Pašam nemanot, kājas viņu nesa uz vienu vietu, kur aiz zema akmens valņa vīdēja krusti. Viņš gāja pa čaukstošajām lapām, kas bija nobirušas no lielajiem kokiem kapsētas priekšā.

„Ei!" skaņš brēciens viņu apstādināja. Pa šoseju tumšs un plecīgs nāca Zvans. „Lauri, stirnas bērns, vai eji satikties ar meitenēm?"

Lauris samulsa. Kamdēļ Zvanam vajadzēja viņu tā aizkart? Bet Zvans jau nāca klāt, uzsita viņam savu ķepu uz pleca, tā kā tievais puika sagrīļojās. Ne par ko viņš tagad nevarētu pateikt, ka gāja vectēva kapu apraudzīt.

Zvans, no skolas izslēgtais zēns, nemaz neizskatījās sadrūmis. Un to viņš arī pats skaļi pateica:

„Nu ko: vai tu domā, es sēžu uz pelnu čupiņas? Nekā, esmu kā vienmēr velna puika! Kas ir: vai negribi pabraukāties ar motociklu? Salabojām; kad Akmentiņu Jānis nebrauks pakaļ, pa krēslu izmetīšu kādu līkumu. Tu varētu man sēdēt aiz muguras."

„Vai tad viņš tev atļauj braukt?"

„Kas man jāprasa? Sēžos virsū un braucu, kā tad citādi iemācīšos? Kad dzirdi tumsā motoru parkšķam, tad zini, ka es tas esmu . . ." un ar lielīgu smaidu uz lūpām viņš gāja tālāk.

Lauris iegāja dziļāk birztē. Viņam jau patiktu gan braukt, bet ne jau nu ar Akmentiņa jauno motociklu. Bet Zvans tā darīja. Dažreiz viņš veselām dienām braukāja ar svešu divriteni, kamēr piktais īpašnieks to sadzina rokā, sūdzējās skolotājiem . . . Zvanam vienmēr bija kāda ķeza, kamēr nu beidzot vadzis bija pilns, kā skolotājs, aizvakar viņu padzīdams, teica. Patiesībā pagalam nelāga būšana, Lauris domāja. Viņš iebrida novītušajā zālē, pārlēca pār zemo valnīti un pēc brīža apstājās pie vecātēva kapa.

Uz draudzes liktās kapa plāksnītes bija rakstīts:

„Še Dieva mierā dus ērģelnieks Juris Aizsilnieks"; tas bija Laura vecaistēvs. Ērģelnieks. Žēl, ka Lauris nevarēja būt ērģelnieks! Vecaistēvs teica, ka viņam neesot dzirdes. Tā jau bija. Lauris varēja klausīties, kā vecaistēvs spēlēja korāļus. Gaiši un labi bija tos dzirdēt. Bet grūti viņam bija pateikt, kuru dziesmu vecaistēvs ikreiz spēlēja. Un kad vecaistēvs tam lika kādu meldiju nodziedāt, tā sajuka. Tikko iekšienē vēl bija mīlīgi vizējusi, bet, kā viņš iedziedājās, sašķobījās un izgaisa.

„Tā jau nu nav, kā tu dziedi," vecaistēvs noteica, bet, kad zēns skumji klusēja, viņš piebilda: „Toties tev ir atkal citas dāvanas. Mācies vien čakli skolā!"

Un Lauris mācījās arī. Viņš nekad nedabūja sliktas atzīmes, kaut arī nekad nebija no pirmajiem, kā, piemēram, meitenīte Pārsla, kas dzejoļus skaitīja tik dzidrā balsī, nekur nevienam vārdam neaizmetoties, un klases darbus allaž nodeva ātrāk par citiem.

Viņš brītiņu pastāvēja pie kapa kopiņas, uzlika tai košu kļavas lapu, noskaitīja tēvareizi, pagriezās un gāja projām. Sirdī tomēr bija vēl tā kā bēdīgāk un vientulīgāk nekā pirmīt. Pirms pusgada taču viņi vēl bija kopā dzīvojuši ar vecotēvu tai draudzes mājā pie baznīcas, tur augšstāvā istabās — tas bija viņu dzīvoklis. Tagad turpretī viņam bija tik gulta internātā.

Lēnām viņš gāja atpakaļ uz pilsētu, šur tur apstādamies, uzlasīdams pa zīlei vai kastanim. Brīvdienām sākoties, jau viņam nebija īsti kur likties.

Te viņš izdzirda skaļu vīrieša balsi, kas nāca pa vaļējām durvīm:

„Paskat, kāda šim liecība: divnieks uz divnieka. Un uzvešanās — tā jau tā smalkākā. Skolotājs man teica, ka tu pavisam esot izmests no skolas!"

Ā, tā jau bija Zvana tēva kurpnieka darbnīca. Lauris sastinga aiz ceriņu krūma. Pa durvīm pašu kurpnieka meistaru nevarēja redzēt, no Zvana tikai spītīgi sagriezto muguru.

„Nu, lai bads tevi pamāca! Nedabūsi šodien ne kumosa ēst. Un tūlīn pie darba! Nebūs vairs nekādas apkārtvazāšanās," balss bargi rājās, „apsien skoteli, še kurpe un lāpi!" un runātājs pasvieda tam šīs mantas, kas nokrita Zvanam pie kājām.

„Par kurpnieku nu gan es neklūšu!" Zvans nicīgi izgrūda caur zobiem. Par atbildi tas saņēma spēcīgu pļauku:

„Dari, ko tev liek!"

Zvans pat nesarāvās, apsēdās uz sliekšņa un aplūkoja cauro kurpi.

Tēvs laikam bija izgājis citā telpā, jo rāšanās apklusa. Tai vietā iečīkstējās žēlabaina balstiņa, divi gadi vecs puisītis pieklunkuroja pie Zvana un žēlodams piedūra tam pirkstiņu pie vaiga.

Tūlīt viņš atgrūdīs mazo, uzbrēks: nemaisies pa kājām! domāja Lauris, bet izbrīnījies skatījās, ka Zvans nometa kurpi, pieliecās un maigi jo maigi saņēma brālīti rokās.

Šo brīdi Lauris izmantoja, lai nozustu Viņš gāja tālāk. Un kājas atkal to nesa, pašam nedomājot, līdz apstājās pie mājas baznīckalna piekājē. Tā jau bija tā īstā, kur viņš ar vecotēvu bija dzīvojis. Nekā vairāk viņš negribēja, tik vienu skatu uzmest. Varētu jau uzkāpt pa kāpnēm, bet nē, lai paliek! Nāks sveši cilvēki un prasīs, ko viņš meklē. Vienīgi varbūt bērzā varētu uzrāpties un paskatīties no turienes pa logu. Diezin vai vecātēva istabā vēl stāv harmonijs un atzveltnes krēsls, kurā vecaistēvs sēdēdams pēdējā laikā vienmēr aizsnaudās? Vai pie sienas vēl tikšķ pulkstenis ar ciekurveida atsvaru bumbām, ko vecaistēvs ik vakarus mēdza uzvilkt?

Krēslas iedrošināts, Lauris sāka rāpties augšā. Nodzeltējušās jau šķidrās lapas tam derēja par aizsegu. Lūk, strazdu būrītis pie zara! Vecaistēvs to pats bija darinājis un licis viņam piestiprināt. Strazdi jau bija aizlaidušies uz siltajām zemēm. Iebāzis roku, viņš izvilka sausas zāles kušķīti un putna pūciņu. Uz zara uzgūlies, viņš iemeta biklu skatu pa logu: nekā, ne harmonija ar notīm, ne lielā atzveltnes krēsla, viss bija pārvērties. Kā tad: mantas jau pēc vecātēva bērēm bija pārdotas ūtrupē . . . Kāda sieviete rīkojās pa istabu, atsēdās. Uzmanīgi, uzmanīgi, Lauris pavilksies vēl augstāk, tuvāk logam — varbūt tomēr saskatīs veco pulksteni pie sienas. Sieviete nometa blūzi un sāka sukāt matus spoguļa priekšā . . . Zars nolīkst zem zēna svara un atsitas pret rūti. Sieviete sadrebas, uzmet iztrūkušos skatu logam un sāk pilnā balsī bārties:

„Ak tu rezgalis tāds, ko tu te lūries, zemē, es saku, tūlīt zemē un pazūdi!"

Nelaipnu vārdu krusa birst par zēnu, un viņš laižas zemē, delnas asinīs nobrāzdams. Projām, projām, sveši ļaudis, svešas istabas, ne tur vecātēva vairs, ne mājas; mājas nav! Kam viņam te vajadzēja līst — piedzīvoja tikai kaunu un negodu . . . viņš skrēja, ko kājas nesa, aizslēpās aiz dzīvības kokiem pie baznīcas, stāvēja, līdz sirds trakā pukstēšana rimās.

Te varēja atvilkt elpu, te neviens viņu neredzēja. Augsti un klusi stāvēja baznīcas mūri ar cēlo torni. Logs, zem kura viņš bija pastājies, bija satumsis, bet viņš zināja, ka, gaismai atspīdot, tur iemirdzējās krāsas — zilas debesis un zem tām brūnā mētelī ceļinieks ar spieķi rokā. Viņa vaigs ir laipns, un ap viņa galvu staro spožums kā saule. Kājas no ceļa apputējušas, bet spožums staro.

„Tas ir Jēzus Kristus," vecaistēvs viņam bija skaidrojis, „kas mūsu dēļ nonāca no debesīm, kļuva ceļa gājējs un svešinieks..."

Lauris nomierinājās . . .

Piepeši viņš juta lielu izsalkumu. Klaiņodams viņš bija aizmirsis launaga laiku, varbūt nāca jau vakariņas. Viņš steigšus devās uz internātu. Pie durvīm viņš saskrēja krūtīs ar jauno internāta apkalpotāju Almu.

„Vai, kā tu mani nobaidīji!" bet viņa nerājās. Mati tai tikko bija sacirtoti, pie mēteļa apkakles vīdēja rožaina blūzes mala. Viņa bija pārāk priecīga.

„Kur tu tik ilgi biji? Nevarēju nemaz tevi sagaidīt. Bet nu jau labi, ka esi atnācis. Šovakar biedrības namā teātris. Skolotāja man atļāva iet. Arī viņa pati jau aizgājusi turp. Tu jau esot tāds rāms puika, un tevi varot vienu atsāt mājās — nekas „nenotikšot . . . Nu tad dzīvo vien vesels! Uz galda ir piens un siltī pīrāgi . . ." Un priecīgi iedudinādamās, viņa aizgāja, teciņus vien.

Izdzirdis par siltajiem pīrāgiem, Lauris steidzās uz ēdamistabu. Kā tad, tur jau tie bija — brūni speķa rauši, trīs gabali, un piens glāzē ieliets. Viņš izstiepa roku, siekalas saskrēja mutē . . . Bet te kāds mežonīgi iebungojās pa rūtīm. Lauris uzlēca kājās. Seju pie loga piespiedis, tā kā deguns bija gluži plakans, raudzījās — jā kas tad? — nu protams, tas bija Zvans, tik pirmajā brīdī Lauris to nepazina. Bet jau viņš kliedza pavēlētāja balsī:

„Laid iekšā! Ko stomies!"

Nekā laba neparedzēdams, Lauris atvēra logu, Zvans ielēca iekšā un drusku kaunīgi iesāka:

„Šie jau mani tur šodien mājās badā mērdē, bet es, garām iedams, redzēju, ka saimniece uzlika pīrāgus uz galda. Esmu izsalcis kā vilks."

Lauris vēl nepaguva attapties, kad Zvans jau bija pagrābis divus pīrāgus un sāka ēst lieliem kumosiem. Laurim saskrēja asaras acīs:

„Tā jau tu man noēdīsi visu!" viņš sašutumā izsaucās, un tiešām Zvana roka jau sniedzās pēc pēdējā.

„Visu?" Zvans iesmējās," ej palūko virtuvē; tur droši vien sasegts stāv vēl vesels siets ar pīrāgiem."

Lauris ieskrēja vitruvē, palūkojās uz galda, palodzēm, plīts — nekā. Viņš atvēra plītskrāsni, pakāpās pie plauktiem, ieskatījās trauku skapī, — no pīrāgiem ne vēsts. Pieliekamais kambaris kā parasts bija aizslēgts. Tukšām rokām viņš nāca atpakaļ un noskatījās, kā Zvans, piena glāzi izdzēris, pašreiz no krūzes lēja pēdējo lāsīti. Uz galda stāvēja tukšais pīrāgu šķīvis.

„Ārnrija tāds!" Lauris izsaucās asarainās dusmās: „Visu, visu aprijis . . ." Un sirdīgs viņš novērsās, lai ietu projām. Viņš negribēja būt ar Zvanu vairs nekādās darīšanās.

„Ko nu sirdies . . ." Zvans norūca, „Nezināju jau, ka jums te tik skopa saimniekošana . . ."

(Nobeigums sekos).

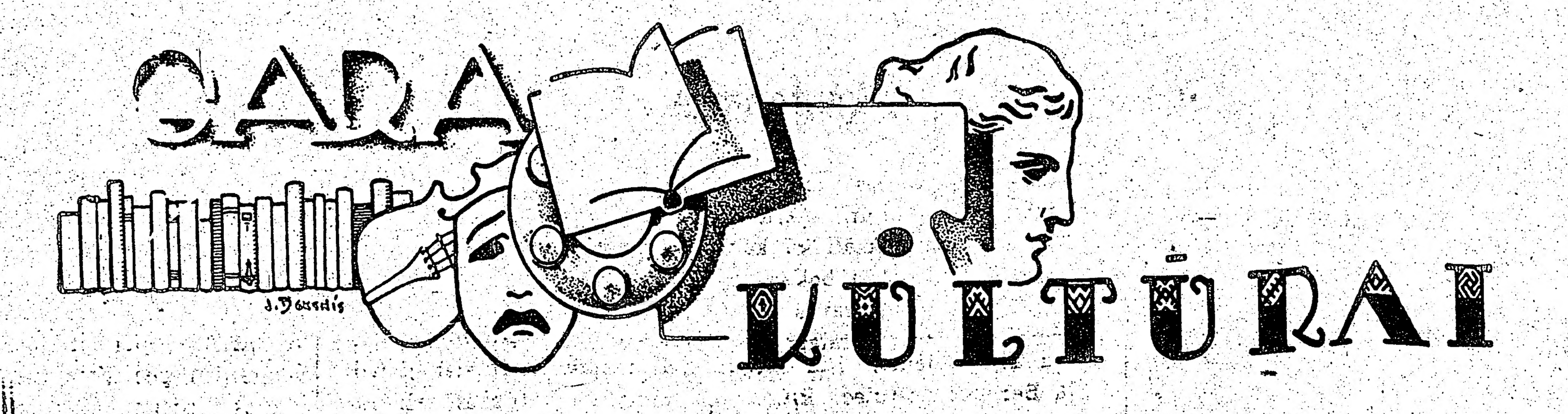

MŪSU VADOŠAIS ŽURNĀLS

Ceļa Zīmes 1953. gadā. 6 burtnīcas; 496 lappuses. Galvenais redaktors Jānis Andrups, redakcijas kollēģija: Andrejs Eglītis, Alberts Jērums, Knuts Lesiņš, Valdemārs Tone

Bieži ir tā, ka lieli sasniegumi un panākumi rodas un nobriest pamazām, nepamanīti izaugdami no maza aizmetņa. Tā tas varbūt ir arī šinī gadījumā. Laikam mūsu lasītāju saimei palicis gandrīz nepamanīts, ka no maza, tikai Zviedrijas latviešu pierakstītā un maz vien ārpus Zviedrijas pazīstamā, neregulāri iznākušā izdevuma Ceļa zīmēs izaudzis mūsu vadošais žurnāls, kas var uzņemties un ir jau uzņēmies mūsu kultūras centienu apvienošanu un saistīšanu pāri kontinentiem un jūrām.

Laikrakstos daudzkārt bažīgi vaicāts, vai nopietni žurnāli trimdā iespējami, bet neviens nav šaubījies, ka normālā kultūras dzīvē tāds žurnāls, vismaz viens ikvienai literātūrai nepieciešams. Žurnāli ir pirmām kārtām literātūras, bet tālāk arī visu citu gara dzīves nozaru rosinošie virzītāji, un šo žurnālu lomu nekad nevar izpildīt ne laikraksti, ne grāmatas. Laikraksti nevar uzņemt plašākus smaga satura rakstus, bet tad, kad šie raksti izpletušies vai sakopoti par grāmatām, ir pagājis arvien vairāk gadu un raksti vairs neparādās tajā kopsakarā, kādā sacerēti. Tiem nav vairs dzīvā rosinātāja spēka. Literātūras dzīvā pulsēšana tādēļ visām tautām notiek žurnālos. Arī latviešu rakstniecība nu jau 70 gadu bijusi žurnālu ne vien pavadīta bet vadīta. Lāgiem viens, bet brīžiem divi žurnāli bijuši arvien mūsu rakstniecības cīņas, sacensības un vērtēšanas vietas. Izņemot tikai brīvās Latvijas universitātes darbības laiku, žurnāli reizē bija vienīgais patvērums latviešu zinātnei. Tur, žurnālos aizmetušās un augušas mūsu rakstniecība, literātūras zinātne, folkloristika, vēsture. Mūsu literātūras vēstures daudzināto žurnālu rindu uzsāka 1885. g. Austrums, savas darbības otrajā desmitgadē dalīdamies ar Mājas Viesa Mēnešrakstu (1899.—1905.). Piektā gada revolūciju tie nepārdzīvoja, bet pēc tam pārmijus un blakus darbojās Zalktis (1907.—1911), Domas (1912.—1915.), Druva (1912.—1914.). Pēc pasaules kaŗa Latvijas brīvvalstī izvirzījās vispirms Ritums, pirms tas apstājās, sāka parādīties Domas (1924.—1934.). Kopš 1928. g. vadība piekrita Daugavai, sākumā sacensībā ar Domām, kopš 1936. g. ar Sējēju, kas ap 1940. g. sāka pats pārņemt vadošo vietu. Vācu okupācijas laikā mūsu rakstniecība tomēr varēja patverties Latvju Mēnešrakstā (Skalbes vadībā) un Izglītības Mēnešrakstā (Tichovska vadībā). Trimdā žurnālu bagāts bija Vācijas nometņu laiks, kad izvirzījās Ceļš (Ērmaņa vadībā), Sauksme un atjaunotā Daugava (Zviedrijā). Ar valūtas reformu un tālāko izceļošanu šie vērtīgie pasākumi izbeidzās. Iestājās atkal jaunu mēģinājumu un meklējumu laiks. Tikai ar 1953. g. sākumu mums nu atkal ir vadošs gara dzīves žurnāls — Ceļa Zīmes, izdots Anglijā, bet rediģēts Anglijā, Zviedrijā un Sav. Valstīs. Pag. gadā Ceļa Zīmēm ļoti regulāri — ik divi mēnešus — iznākušas 6 prāvas burtnīcas. Katrai burtnīcai 80 lappuses, bet sīkais iespiedums lielajā formātā uzņem apm. tikpat teksta, cik parasta iespieduma 160 lappuses.

„Tikai tagad, pārskatot vienkop visu pagājušā gada burtnīcu saturu, atklājas, cik bagātas un vispusīgas ir Ceļa zīmes. — Vispirms Ceļa Zīmes dod gandrīz pilnīgu pārskatu par mūsu lirikas un liroepikas stāvokli, ievirzēm un izredzēm. Pārstāvēti pavisam 23 autori ar apm. 60 dzejoļiem un dzejojumiem. Vislabāk parādīta taisni mūsu spilgtāko un spēcīgāko liriķu trijotne — Andr. Eglītis, Veronika Strēlerte, Zinaida Lazda, tikai tie publicējuši katrs 5 vai vairāk dzejoļu. No jaunākās dzejnieku paaudzes spēcīgākajiem gan žurnālā neredz Sniķeres, Soduma, Jēgena un Dagdas,toties dziļuma perspektīvei palīdz „veco" mazrakstītāji Rabācs un Kadilis.

Ne mazāk vērtīgs ir Ceļa zīmju šķērsgriezums mūsu stāstniecībā. Redzam 15 autorus, sākot ar Jāni Jaunsudrabiņu un beidzot ar Dzidru Zeberiņu ar 16 stāstiem vai romānu fragmentiem. Ja te trūkst dažu stāstītāju (piem. Ērmaņa, Grīna), tie toties atrodami apceŗu autoru starpā.

Īsti prāvs ir zinātnisko rakstu skaits, dažā burtnīcā to pat pa divi. Mūsu vēsturei veltīti divi A. Spekkes raksti (kā daudzas Eiropas senās civilizācijas pārvērtās šī kontinenta mazās tautās; Jūras un Eiropas mazās tautas) un V. Biļķina Kuršu uzvara pār dāņiem 853. g., literātūras vēsturei plašais E. Bleses pētījums par Asūnes evaņģeliju, bet mūslaiku problēmas filozofiskā aspektā tirzājuši 3 autori (P. Jurevičs, R. Mūks un O. Rozītis).

Visiem žurnāliem tipiskākais un svarīgākais rakstu veids ir esejas. Arī Ceļa Zīmēs ar lielāko ziņkāri skatāmies apceres par literātūru un mākslu. Šo pārbaudi žurnāls iztur godam: 11 apceres par latviešu rakstniecību, glezniecību un mūziku un 6 cittautu literātūrai veltītās izsaka žurnāla rosību un daudzpusību vislabāk.

Daļa īsāko rakstu, ar zinātnisku ievirzi un īsas esejas formu slēpjas vēl apskata nodaļā. Recenzijas iztirzā apm. 40 latviešu grāmatu, bez tam vēl dažus koncertus un izstādes.

Glezniecību, grafiku un tēlniecību Ceļa Zīmes vēl īpaši ievēro savā lielajā reprodukcijā un attēlu krājumā. Katrā burtnīcā ir divi lielas reprodukcijas uz atsevišķām lapām, kopā 12, krāsainas — 3. vienkrāsu — 9. Mazāks, tekstā ielauzto attēlu skaits pārsniedz 70.

Ja pievēršamies vispārīgajam žurnāla iekārtas un apdares stilam, tad liekas, esam uz viesiem laikiem pazaudējuši Rituma iesākto un Daugavas turpināto literāro žurnālu seju. Uzvarējis ir Sējēja ievestais iekārtojums un sadalījums. Varbūt tādēļ, ka tas dod iespējas vairāk teksta telpā saspiest, bet laikam gan arī tādēļ, ka ar daudzajiem mākslas izdevumiem Zelta Ābeles laikā pieradināta, mūsu acs prasa vairāk prieka un baudas.. Mūsu tagadējā gaumes pārgrozību laikā Ceļa Zīmes dēvējamas par skaistu žurnālu, kas acij par prieku tomēr nav samazinājis teksta platību.

Ceļa Zīmes ir patiesi liels sasniegums mūsu trimdas apstākļos, kaut kas, kam gandrīz negribas ticēt un par ko pienākas lielākā pateicība tā veidotājiem un darinātājiem.

Jaunās, latviešu gara dzīvei yeltītās lappuses pāršķirstot, rodas tomēr daži jautājumi. — Latviešu skolotāj, mākslinieki, organizāciju vadītāj, vai Ceļa Zīmju burtnīcas atrodas uz tava galda, vai tu esi to abonents? Tiesa, lai gan apsveŗot faktisko tekstu apmēru, Ceļa Zīmes ir mūsu lētākais žurnāls, liekas diezgan grūti samaksāt 1,20 dol. par burtnīcu, 3.50 par pusgada, 6.80 dol. par gada abonementu. Jā, latviešu kultūras uzturēšana svešumā iznāk drusku dārgāk kā dzimtenē. Bet ja mēs to turpināt un uzturēt gribam, mums tā ir arī jāsamaksā. Saprotams, ka par tik zemu abonēšanas maksu pagrūti segt žurnāla iespiešanas un izsūtīšanas izdevumus. Cik zināms, Latviešu Biedrība Lielbritanijā žurnālam pirmajā gada gājumā devusi gandrīz 1.000 dol. pabalsta. No tā rodas otrs jautājums: vai vēl kāda latviešu organizācija brīvajā pasaulē devusi žurnālam kaut cik atbalsta? Bez tam mums ir centrālās organizācijas Savienotās Valstīs un Kanadā. Ar cik nullēm rakstāms viņu pabalsts mūsu vadošajam žurnālam? Un vai tiešām mēs varam pieļaut, ka okupētajā Latvijā līdzīga apmēra latviešu literātūras žurnāls iznāk divreiz lielākā apjomā? Mūsu kultūras propaganda galu galā veicama tikai tā, ka mēs — brīvībā — parādām lielāku darba veikumu, nekā svešnieku verdzinātie tautieši dzimtenē. Ceļa Zīmes pieder tiem propagandas līdzekļiem, kas ar savu apjomu un apdari vien liecina par mūsu garīgo rosību arī tiem, kas latvisko tekstu lasīt nevar.

-VE

LATVIEŠU TAUTAS KOKAM

AUSTRUMPUSĒ NOCIRSTS VISLIELĀKAIS ZARS

LA 3. aprīļa numurā publicēts A. Ābera raksts, kurā vairākkārt minēts arī mans vārds, tādēļ vēlētos izteikt savas domas skartajā jautājumā.

Tīkami lasīt, ka Ābers, dzimis vidzemnieks, dēvē sevi par latgali. Šo vēsturisko vārdu vajadzēja paturēt visiem dienvidvidzemniekiem, tāpat kā senās zemgaļu cilts vārdu glabā viņu pēcnieki. Ziemeļvidzemes senais nosaukums bija Tālava, turpretim austrumlatviešu novadu senos nosaukumus chronisti nav minējuši, jo tagadējo Latgali (Sic!) vācieši iekaroja pēc Livonijas valsts nodibināšanas. Vācu nocietinājumi tur celti 100 gadu vēlāk kā Libijā, un Ludzas pils par 200 g. pēc vācu ienākšanas Latvijā (1399. g.). Lūk, tik ilgi Polockas valsts austrumlatvieši pretojās vāciešiem, un kad nespēja noturēties pretim pārspēkam, atlikušos austrumu un dienvidaustrumu novadus pievienoja augošai Lietuvas pavalstu savienībai.

Senā latviešu zeme bija lielāka par tagadējo Latviju. Vācu ienākšanas laikā tās centrs varēja būt apm. Krāslava vai Daugavpils. Tāpēc tagadējā Latgale nav saukusies nomales provinces vārdā — ir bijuši vairāku mazāku pavalstu nosaukumi, kā: Tālava, Rāsna vai Rēsne u. t. t. Tāpēc arī aplami ir saukt centrālā novada ļaužu valodu par dialektu. Tā bija latviešu pamatvaloda. Šo neskaidrību radīja Fr. Kemps, kas 1905. g., izdodams avīzi Gaisma, dēvēja to par „pyrmē latgalīšu avīze", un Latviešu zinību komisija, kas šo vārdu apstiprināja attieksmē uz tag. latgaliešiem. Bet vecie latgalieši līdz pat pēdējam laikam sevi dēvēja tikai par latviešiem. Tāpēc vēsturiski pareizāk būtu vidzemnieku izrunu saukt par latgaļu dialektu. Kamēr katoļu misionāri darbojās tikai Rīgā, Cēsīs un Jelgavā, viņi ticību sludināja rietumlatviešu dialektā, bet pārceļoties uz Daugavpili, Ilūksti un Polocku, pievērsās austrumlatviešu izrunai.

A. Ābers, tāpat kā citi, galveno vainu mēģina uzvelt katoļu baznīcai. Tomēr vēsture liecina, ka mūsu senči labprātīgi pieņēma kristietību no slavu un vācu misionāriem. Viņi sacēlās tikai pret svešas laicīgas varas uzkundzēšanos. Katoļu baznīca latviešiem nav uzmākusies ar rīkstēm, jo tanīs laikos dzimtniecība Latvijā vēl nebija ievesta. Tāpat negribas ticēt, ka luteriskie dievvārdu sludinātāji ar varu uzspieda prostetantismu, jo citādi latvieši nenodibinātu Brāļu draudzes. Katoliskā Vidzeme un Rīga pievērsās protestantismam tāpēc, ka zviedri izraidīja jezuītus un nepieļāva katoļu draudzes. Pirmie latviešu jezuīti, kā J. Elgers, Kulesijs un citi, bija pirmie bēgļi no savas dzimtenes. Turpretim nicinātie poli bija humānāki. Misiju akti liecina, ka pravoslavu un luterticīgo uzņemšana katoļticībā notikusi pēc brīvprātīgas un labas sagatavošanās.

Tā kā A. Ābers šos faktus ignorē, tad viņam liekas, ka ticība ir latviešu tautas vienības jaucēja, sevišķi katoļu priesteri, kas vienmēr un pat trimdā „strosta" latgaļu rakstniekus.

Pravoslavija bija vienīgā konfesija, kas uzmācās austrumlatviešiem ar administrātīvu varu. To uzspieda cariskā Krievija kā rusifikācijas līdzekli. Vācieši un poļi pārtautoja tikai dažus latviešu tūkstošus, bet krievi — visus austrumlatviešus, gandrīz pusi no visas latviešu tautas, jo viņu melnajam darbam jāpieskaita arī pāris simti tūkstošu pārpoļoto latviešu Viļņas koridorā, kas, vairīdamies no rusificēšanas, labāk pārpoļojās. Lūk, tāpēc katoļi pretojās grāmatām ar krievu burtiem. Šķietami nevainīgais „Latviešu bokveris" bija iegansts lielajam postam, ka austrumlatviešiem noliedza nacionālo tautskolu.

Bieži novadu strīdiem ir arī tas iemesls, ka latviešu apdzīvotās zemes senatnē iedomājamies tagadējās Latvijas robežās un piemirstam, ka tautas kokam austrumpusē nocirsts vislielākais zars.

Antons Rupainis

Raits Birkmanis.

EPIGRAMMA

Mīļš jūsu rokas glāsts
un acu zibums kairs.
Ja dienu zudis daudz,
vai spēj tās nebūt vairs?
Kam velti kautrēties?
Lūk — atzīstos es tad:
Var jūtas mainīt laiks,
bet iznīdēt — nekad!

JAUNĀKAIS BALETĀ

Pēc atgriešanās no turnejas Kanadas nacionālais balets Aleksandra teātrī, sākot ar 19.aprīlī, noslēgs savu šī gada darbības pirmo pusi ar vienas nedēļas izrādēm. Baleta trupa pēdējā laikā nobraukusi ap 10.000 jūdžu, un, kā Toronto laikraksti atzīmē, vislielāko piekrišanu guvis balets Žizelle. Sezonas kopturnejā baletu noskatījušies pāri par 80.000 skatītāju. Baleta trupa viesojusies pat tādās pilsētiņās, kur balets pēdējos 30 gados nav vairs redzēts.

„Dance News", kas iznāk Ņujorkā, aprīļa mēneša numurā A. Barzels par Kanadas nacionālā baleta izrādēm savā recenzijā atzīmē, ka Luise Smite Gulbju ezerā sniegusi līriski kvalificētu interpretāciju, kuŗu lieliski kā partners atbalstījis Davids Ādams. Irene Apine bija jauka Svanhilda baletā Kopēlija, ar nedaudz jūtamu kontinentālu manierismu. Līdzīgu stilu franča lomu rādījis Juris Gotšalks. Kopēlijas choreografija un mīmiskās fineses bijušas tuvā radniecībā ar Sadlera Velsa baleta iestudējumu.

Sestais Kanadas nacionālais baleta festivāls šogad notiks laikā no 3.—8. maijam Toronto, piedalīsies astoņas baleta skolu trupas, to starpā arī Halifaksas baleta teātra trupa, kuru vada bij. Liepājas operas soliste Hilda Stromberga. Šogad festivāla programmā pirmoreiz uzņemtas arī jaunkanadiešu tautas dejas. Pārbaudījumi jau notikuši, un festivāla apvienība ir pārliecināta, ka šim dejām festivālā būs īpaša nozīme un piekrišana.

LATVIEŠU LITERĀTŪRA ANGLISKI

Anšlava Eglīša raksts par Zelta ābeles izdevumu

Mūsu, trimdas grāmatniecībā kas par spīti visiem ļaunajiem paregojumiem joprojām netaisās iznīkt, darbojas visai dažādi grāmatu apgādātāji: gan solidi kultūras darbinieki, gan blēdīgi vieglas peļņas tīkotāji, kuŗu nelāgās izdarības pārstaigā kontinentus kā skābeni anekdoti. Dažkārt uzpeld un atkal nogrimst pa ideālistiski noskaņotam entuziastam, kas pieķēries grāmatu izdošanai bez pietiekamām praktiskām zināšanām. Šinī raibajā pulkā, neatlaidīgi darbojas kāds izdevējs, ko liekas pēdīgi nāksies iecelt ‚mocekļa kārtā.“ Tas ir Miķelis Goppers (Zelta ābele), kas visus trimdas gadus cīnās ap grāmatām, kuŗas domātas mūsu nācijas repreznтēšanai uz ārieni, kādas pat labajos brīvvalsts laikos varēja izdot tikai ar valsts atbalstu. Dažu gadu laikā Zelta ābele izdevusi angļu valodā kapitālu Latvijas vēsturi, Voldemara Tones gleznu attēlu kopojumu ar anglisku tekstu un tagad konspektīvu Latviešu literātūras vēsturi angļu valodā. Šie izdevumi, kuŗiem neķersies klāt neviens cits izdevējs, ir apgādāti ar lielu, pat fanātisku rūpību, gaumi, augsti kvalificējamu aroda prasmi un prasījuši tik lielus līdzekļu ieguldījumus, ka ikreizes, parādoties jaunam Zelta ābeles izdevumam, mēs pārsteigti brīnāmies: vai patiesi Miķelis Goppers vēl joprojām eksistē? Kā gan viņš tiek galā ar materiālo pusi?

Šādi reprezentācijas izdevumi mums ir absolūti nepieciešami. Tautu kultūrālās eksistences pirmā ārējā pazīme ir grāmatas. Arī mūsu politiķiem ir diezgan neērti runāt par latviešu tautu vai nāciju, ja nav iespējams parādīt grāmatas par mūsu vēsturi un mākslu kādā no lielajām pasaules valodām. Mēs jau sen esam zaudējuši cerības uz mūsu organizāciju un pārstāvību nopietnāku iniciātīvu mūsu kultūras reprezentēšanas lietās un esam priecīgi, jā tās reizēm, kā šinī gadījumā Zviedrijas Kultūras fonds un Anglijas latviešu padome, atbalsta dažkārt tieši izmisīgos privātpersonu mēģinājumus īstenot kādu mūsu kultūras reprezentēšanas pasākumu.

Ir visai grūts uzdevums rakstīt pārskatu par maz pazīstamas tautas pavisam nepazīstamu literātūru tā, lai kaut cik ieinteresētu gadījuma lasītāju. Var, saprotams, tvert vielu „dēku romāna“ garā un notēlot mūsu zemes un rakstnieku traģisku pārvērtību un dēku pilnos likteņus, bet no literātūrzinātniska viedokļa tāds sacerējums būtu mazvērtīgs. Zelta ābelei tomēr izdevies atrast veidu padarīt grūti gremojamo pārskata materiālu saistīgu arī paviršam šķirstītājam: 206 lappusēs ievietoti 47 autoru portreti un 75 viņu darbu illustrācijas, kas padara šo izdevumu par mūsu grāmatu grafikas paraugu albumu. Pie katra attēla pievienots paraksts, kas izgaismo kādu interesantu momentu sakarā ar to, tā ka zināmu nojēgu par mūsu rakstniecību var iegūt, aplūkojot teicami izvēlētās ilustrācijas. Tās ir teicami iespiestas un visumā labi izvēlētas, kaut gan var runāt par zināmu Noriša kultu uz citu grafiķu lēses. Reprodukcijas ap 20 vienā darbā, no kuŗiem daži arī vājāks, kā piem., Pāvila Rozīša ģīmetne. Noriša loma mūsu grāmatu grafikā gluži tik pārliecīga nav.

Teksta daļu atklāj Arnolda Spekkes lietprātīgs vēsturisks ievads, zīmīgi adresēts „labvēlīgam lasītājam, kam maz laika.“

Pašu pārskatu sastāda divas esejas Jāņa Andrupa — par tautas dzeju un agrīnajiem laikiem un V. Kalves par rakstniecību 19.—20. g. s. Andrups koncentrēti un vispusīgi aplūkojis tautas dziesmas un dažādās problēmas, kas ar tām sakarā. Ja pārskats domāts svešautiešiem, varētu vienīgi vēlēties vairāk uzsvērtu dainu aptverošo tematiku, sākot ar mītoloģiju un beidzot ar tīri praktiskiem ētikas, sadzīves un audzināšanas jautājumiem, kas dainu krājumu dara par tikpat bagātu rokas grāmatu visiem dzīves jautājumiem, kā: bībeli, korānu vai ebrējiem talmudu. Skaidrā secībā, līdztekus īsi atspoguļojot vēsturiskās un kultūrvēsturiskās pārvērtības mūsu zemē, aplūkoti pirmie latviski iespiesto rakstu paraugi, saistīgi un uzskatāmi raksturoti latviešu literātūras pionieŗi Fīrekers, Mancelis, Reiters, Stenders, Gliks u. c. Interesanti aplūkota Manceļa, Stendera u. c. cīnīšanās pret tautas dziesmām, kas beigās tomēr vairāk vai mazāk iespaidojušas un fascinējušas apkaŗotājus. Viscaur uzsvērti seno un jaunāko laiku rakstniecības sakaŗi, izsekojot, kā Manceļa un Glika stils un valoda ietekmējusi modernos rakstniekus, piem., Virzu, Aleksandru Grīnu, Ādamsonu u. c. Vērtējot abas esejas kā vienotu pārskatu, var tomēr jautāt, vai primitīvie raksti, kam tikai akadēmiska nozīme un senie autori nav apcerēti nesamērīgi plaši? Visiem pieminētajiem vecmeistariem ziedots vismaz divreiz vairāk telpas nekā Porukam, Rainim vai Blaumanim.

Apcerējumā par mūsu jauno laiku rakstniecību Kalve atteicies no literātūrfilozofiskajām ekstravagancēm un oriģinālitātes meklēšanas, kas aiztumšoja viena otra viņa agrākā raksta jēgu un iedziļinājies uzdevumā ar lielu nopietnību. Kalve paturējis tradicionālo latviešu literātūras iedalījumu trijos galvenos posmos — episkajā — līdz Porukam, Rainim, Blaumanim, kas iezīmē centrālo — episki drāmatisko posmu, un trešajā — liriskajā, kas turpinādamies sairst sīkākos, neskaidrākos dalījumos. Līdzīgi vecākās paaudzes literātūrvēsturniekiem, Kalve izcilu vērību piešķir dzejas darbu tematikai, aizstāvētajām un apkaŗotajām idejām, nereti atstādams tīri mākslinieciskos jautājumus otrā plānā. No šī viedokļa saprotams, kāpēc viņš ziedojis daudz telpas sociālista Jansona-Brauna „intervencijai“ literātūrā, bet tā dēvētajai „dekadentu“ kustībai, kas izvirzīja bagātu māksliniecisku problēmatiku, paiet gaŗām. Teicami Kalve

(Turp. 10. lpp.).

KULTŪRAS APSKATS

Arturs Toskanini nosvinējis savu 87. dzimšanas dienu. Svinības noritēja vienīgi ģimenes lokā.

Napoleonā Civillikums (Code Civil Napoleon), slavenākā pasaules likumu grāmata, š. g. marta beigās kļūst 150 gadu veca. Šī pilsoņu likumu grāmata, ko pēc Napoleona Bonaparta pavēles sastādīja viņa tiesībnieki, aptveŗ 2287 paragrafus.

Hansa Tomasa „Pavasara pasaciņa", viena no pazīstamākajām mākslinieka eļļas gleznām, nupat kādā Ķelnes mākslas darbu izsolē pārdota par 7.000 vācu markām.

„Parīze savu mākslinieku gleznās" saucas izstāde, ko franču augstais komisārs, sūtnis Fransua Ponsē atklāja Bonnas vecajā rātsnamā. Tās ir 18., 19. un 20. g. s. mākslinieku gleznas no franču galerijām.

Vācu grāmattirdzniecības miera prēmija, ko pēdējos trijos gados saņēma Alberts Šveicers, Romano Guardini un Mārtiņš Būbers, šogad piešķirta šveicietim, vēstures filozofam un diplomātam Kārlim J. Burghardtam. Pasniegšana notiks 26. septembrī Frankfurtes grāmatu meses laikā.

Augstskolas nedēļas Zalcburgā notiks šogad no 8.—22. augustam; galvenais vadmotīvs: „Augustins savā laikā — pāri laikam".

Vīnenes pilsēta (netālu no Hamburgas) ceļ pieminekli Johanam Pēterim Ekermanim sakarā ar viņa 100. nāves dienu 3. decembrī. Ekermanis savā grāmatā „Sarunas ar Gēti" skaisti tēlo savas dzimtās pilsētas ainavas.

Grēms Grīns pārstrādājis savu romānu „Spēks un varenība" skatuvei; tā pirmuzvedums notiks Londonā. Hans Šveikarts apņēmies to drīzumā uzvest arī Minchenē.

Vīnes Mūzikas draugu savienība nolēmsi izdot Jāzepa Haidna galvas kausu, ko viņa mākslas cienītāji frenoloģisku studiju nolūkam jau īsu laiku pēc apbēdīšanas izņēma. Lielā mūziķa galvas kausu un pārējās mirstīgās atliekas Vīnes svētku nedēļās pārvedīs uz Eizenštadtes kalna baznīcu un novietos mauzolejā, ko jau pirms 22 gadiem dāvinājis firsts Esterhazi šim nolūkam.

Iznācis jauns Žaņa Anuila darbs par žannu d'Arku saruņu stilā. Pirms viņa šo tematu apstrādājuši tādi slavenības kā Šillers, Šovs un Klodels. Savā darbā Anuīls rāda Žannu kā sapņainu, bet drosmīgu svēto. Šajā darbā tiek izcelta viņas īstā cilvēcība un ideālisms. Varonība gandrīz netiek pieminēta, kā tas parasti bija pārējo rakstnieku darbos.

Kādreiz tik slavenais tenors un filmaktieris Jans Kipura un ne mazāk slavenā filmu zvaigzne Marta Egerte 5. maijā koncertēs Maseja zālē. Abas slavenības kādreiz ir dziedājušas arī Latvijas Nacionālā operā. Pēc koncerta Martu Egerti toreiz ielenca ļaužu straume, kas pēc operas paralizēja visu satiksmi.

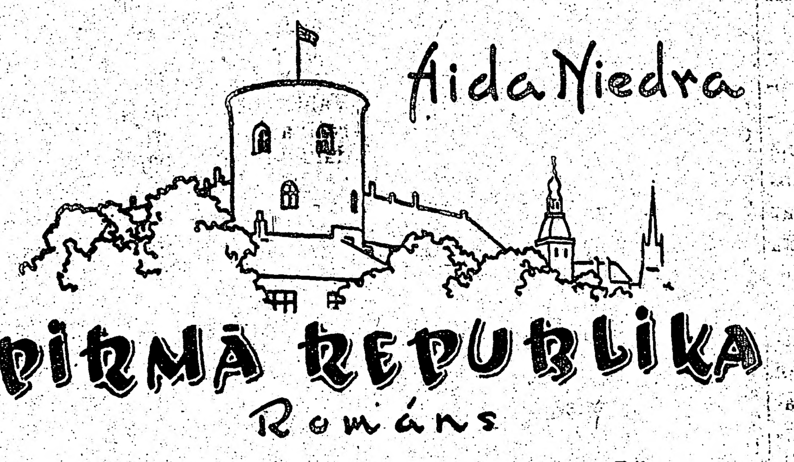

Pirmā grāmata — ODZES ZEM PAPĒŽIEM

21. turpinājums

„Neraudi, Lelde, es neesmu piedzēris, nākotnē alkoholu baudīšu tikai gluži nepieciešamās reizēs, bet tādu mūsu dzīvē nav pārāk daudz, iznāk apmēram reizi mēnesī. Vai tas tevi neiepriecina"?

„Cik reižu tu neesi apņēmies?" Lelde iesaucās, un asaras viņai dusmās nožuva.

„Nu, es arvienu domāju," Jānis Gulbēris smīnēdams atzinās, „ka tu n e k a d no manis neaizbēgsi, jo esi cēlusies no kārtīgas zemnieku ģimenes, un tāda sieviete nešķiras no vīra, kaut arī viņš par dziļu skatītos glāzītē..."

Lelde jūtas apvainota un pietvīka.

„...Bet nu tu esi aizgājusi," Jānis Gulbēris turpināja, „un es redzu, ka esmu maldījies. Kaut gan," viņš vilcinājās, „šī nav tava gudrība, bet advokāta Cepļa un krodzinieka Prūša. Tomēr kaut kas jau no tevis pašas arī te būs klāt, un es atzīstu un saprotu, ka tev kļuva garlaicīgi mūsu nabadzīgajā ligzdā, jo es visu nodzēru, un tev nebija nekāda spožuma... Šī spožuma tev trūka, bet mīlestības, kāda tā cilvēkiem ir, tev vis, Lelde, netrūka, un es nekad nebiju pret tevi ne cietsirdīgs, ne apnicinātājs."

Viņš vairs nesmīnēja, bet runāja nopietns. Lelde šņukstēja.

„Nāc atpakaļ, Lelde, atgriezies!" pierunādams sacīja Jānis Gulbēris, „tici, es nedzeršu!"

Lelde klausījās un skatījās uz viņu ar platām acīm, it kā būtu ieraudzījusi pavisam svešu cilvēku.

„Es tevi mīlēju," sacīja Jānis Gulbēris, „es tevi neatlaidīšu, ja pats pārvērtīšos."

Lelde kā piekususi skatījās lejup uz grīdu un sajuta, ka viņa vārdi viņu bija gandrīz pieveikuši. Arī Jānis Gulbēris izbrīnā pamanīja sievas ātro padošanos. Viņa skatā paplaiksnījās i ziņkāre, i gandarījums un viņš teica:

„Strēlnieku ielas skaistajā mūra namā ir brīvs dzīvoklis, centrālapkure un gāze... Tev tur būs viegli, Lelde, jo es šo dzīvokli šodien nolīgu ar namsaimnieku. No gleznotāja Niklāva Strunkes pirkšu to gleznu, kuŗu tu jau sen esi iekārojusi un tas tev būs greznums. Es jau nopirku skaistu elektrisko kafijeni viesiem un pasūtināju tumšzaļu zvilni ar dziļsēdekļiem. Pēc vienas nedēļas mēs varēsim pārvākties Strēlnieku ielas dzīvoklī, un tad mājas viesībās es aicināšu savu priekšnieku, un tu varēsi ievest savus Cepļus vai Prūšus, ja gribēsi.."

„Vai tu visu to dosi?" Lelde šaubīdamās vaicāja, „vai tu vairs neiesi uz krogu un tur neatstāsi savu naudu?"

Viņa iejutās pilnīgā un skaistā nākotnes iztēlē un sāka izvaicāt vīru, cik viss maksās, un vai viņam nav daudz parādu. Viņa sāka strauji kildoties par pārmaksātajām mēbelēm un par gleznu, kaut gan sajutās pacēlusies ar skaisto iekārtu un ar ievērojamā mākslinieka gleznu. Jānis Gulbēris neticēja pats savām ausīm, noklausīdamies sievas sajūsmīgos nākotnes prātojumos.

„Un par sodu, ka tu sagādāji man tādas bēdas un izdevumus," Lelde beigās teica, „tu divus mēnešus no vietas celsies rītos pirmais, atnesīsi svaigas smalkmaizītes no veikala un uzvārīsi kafiju, jo mēs tagad rītišķi ēdīsim smalkmaizes, nevis siļķi ar gurķi."

„Vai zini, Lelde," teica pārsteigtais Jānis Gulbēris, „pēc tādas dzīves pārmaiņas es vairs neturēšos ne pie Veidenbauma prātulām, ne arī pie tava iemīlētā Friča Bārdas, pie Dzīvītes, jo tagad jādodas uz priekšu ar stingru bēri, nevis ar ļekanu."

„Nu ar tiem dzejniekiem un aktieŗiem jau tu biji krogos sapinies," nepatikā sacīja Lelde, „tu iebaudīji, dziedēji, un naudas tev nebija nemaz."

„Jā, tā jau bija," atzina vīrs, tomēr viņa pazemīgajā skatā paplaiksnījās izsmējība, un viņš piebilda, „bet ja tev patīk spožums i mantā, i citā godā, kā gan lai tev nepatiktu mani ievērojamie draugi, šis Jānis Sudrabkalns, Edvards Smiļģis un..."

Lelde domīga jautāja:

„Vai viņi ir tavi draugi, kamdēļ tu man nekad par to neesi stāstījis?"

„Hm..." ņurdēja Jānis Gulbēris, „stāsti bez naudas tev nekad nepatika."

„Tu biji plencis," Lelde mierīgi paskaidroja, „bet tagad mēs dzīvosim, kā cilvēkiem pienākas dzīvot," un viņa piebilda, „prāvu es atsaukšu!"

„Paldies, Lelde," teica Jānis Gulbēris un piecēlās. Viņa acis bija spožas un sejā spīvu liesmiņu, kā uzvarētājs, un viņš tiecās Leldi apkampt. Šinī brīdī pie durvīm atskanēja straujš zvans, un Jānis Gulbēris atrāvās. Arī Lelde satrūkās, bet palāva vīram atvērt durvis un ielaist ciemiņu. Atvēris Jānis Gulbēris nepaspēja atkāpties, jo cilvēks, kuŗš stāvēja uz sliekšņa, viena tvērienā sagrāba viņu aiz apkakles un izcēla kāpņu telpā. Tas bija viesnīcnieks Ādams Prūsis, un viņam aiz muguras stāvēja Emmas kundze.

„Nelieti, ko tu še meklē?" dūri vicinādams kliedza viesnīcnieks. Šī kliegšana iztraucēja kaimiņus, un no blakus dzīvokļa pabāza galvu kāda sieviete un tūliņ atrāvās atpakaļ, ieraudzījusi pie sienas atsviesto Jāni Gulbēri, kuŗam ar dziļo grābienu bija atrauta krekla priekša un pārplēsta kakla saite. Emmas kundze stāvēja, pieri grumbās sarāvusi, jo viņai nepatika šis liekais tracis Leldes dēļ.

„Ādam," ievaidējās priekšnamā Lelde, „ko tu dari? Mēs salīgām mieru, un es apsolījos atsaukt prāvu..."

„Muļķe," viesnīcnieks uzkvēloja no jauna, „vai tu domā, ka tas ir mans mūžīgs pienākums tevi sargāt no šī nelieša? Jo Gulbēris, augstākais pēc mēneša, atkal apgulsies krogū zem galda, un tu atkal vaimanāsi pievilta un atstāta. Nē, es vairs nepiekāpšos, un, pagriezies pret sagumušo Jāni Gulbēri, viņš uzkliedza, „ej prom. Prāva tiesā ir iesniegta un tiks skatīta cauri."

Viņš iegrūda Leldi un viesnīcnieci dzīvoklī un aizcirta durvis, bet Jānis Gulbēris palika viens kāpņu telpā. Kaimiņu dzīvokļa durvis atkal atvērās, un sveša sieviete aplūkodama izsviesto pukojās:

„Vai te krogs? Kas te notiek? Vai zagt taisījies?"

Jānis Gulbēris nelikās sievieti redzam un nopūlējās sakārtot apģērbu. Viņš tīstīja kreklu un kakla saiti, glauda matus un zobus sakodis, bāls un pārvērsts izgāja uz ielas un neatskatīdamies lēniem soļiem devās prom. Kāds dīks garāmbraucējs važonis pieturēja gauso rikšotāju un uzsauca:

„Kurp kungs vēlas braukt"

Jānis Gulbēris iekāpa, pateica savu Rēveles ielas adresi un brīdi sēdēja ratu nodilušajā sēdeklī ar aizmiegtām acīm kā vājnieks vai piekusis. Un kamēr viņš brauca un važonis viņu veda uz Rēveles ielu, viņš trauklīgās domās pieminēja i dārgo mēbeļu pasūtinājumus, i izmeklēto skaisto dzīvokli, i savu svēto apņemšanos nedzert, un, visu to apdomājis, viņš trakā spītā nolēma neko neatsaukt un visu paturēt, kaut gan pats nezināja, ko iesāks ar skaistajām mēbelēm un. ar dārgo un plašo dzīvokli. Viņā rūga sīva un izmisīga pretestība, un ar šo dienu sākot viņš ienīda visus, kas bija iemaisījušies viņa dzīvē neaicināti un bīstami.

Un Lelde?

(Turpinājums sekos)

Gaišus Augšāmcelšanās svētkus!

Hermaņa Kligera
FOTO STUDIJA
1 First Ave
Toronto
Tel. RI 5697; HA 6978

Gaišus Augšāmcelšanās svētkus!
J. J. ELLIS REAL ESTATE
LATVIEŠU PĀRSTĀVJI
L. GARKLĀVS E. ŠTEINHARDS
V. LIEPIŅŠ E. HENIŠS

O. E. CARSON
LIMITED REALTORS
490 COLLEGE ST., TORONTO WA 4-7121
LATVIEŠU PĀRSTĀVIS
OSVALDS INDZERS MĀJĀS HA 7881

Sniedzu pilnīgu informāciju par visu O. E. Carson biroju sludinātām mājām vietējos laikrakstos.
...Vislielākā nekustamo īpašumu izvēle Toronto
...Palīdzība aizdevumu (morgage) sagādē... Pakalpojam iemaksu sagādei līdz 2/3 no pilnas iemaksas.
KĀDĒĻ NEPIEZVANĪT TŪLĪT?

APDROŠINĀŠANA — CEĻOŠANA
Piezvaniet, ja jums vajadzība:
UGUNSGRĒKU, AUTO, VESLĪBAS, NELAIMES, DZĪVĪBAS VAI KĀDA CITA VEIDA APRDOŠINĀŠANA
IZKĀRTO CEĻOJUMUS PA VISU PASAULI AR LIDMAŠĪNU VAI KUĢIEM VAI ARĪ PĀRVEST KĀDU UZ KANADU
O. K. JOHNSON & CO LTD,
697 BAY ST., TORONTO 2, ONT. TEL. EM 8-1403, 1588, 3168

NAMSAIMNIEKI!
Nodrošiniet sevi ar oglēm, piepildot apcirkņus par
PAZEMINĀTĀM CENĀM
un uz jums izdevīgiem
EARLSCOURT FUELS
firmas maksāšanas noteikumiem.
Ar mazu iemaksu — maksāšanas termiņi sadalīti 9 mēnešos.
Krājumā visu šķirņu ogles- ieskaitot slaveno Reading Antracite
UZSTĀDĀM EĻĻAS APKURES IERĪCES UZ NOMAKSU un NOSLĒDZAM EĻĻAS PIEGĀDES LĪGUMUS NĀK. SEZONAI
Pasūtinājumus pieņem un tuvāku informāciju latviešu valodā sniedz pārstāvis
K. JANDAVS
no pl. 7 rītā līdz 2 dienā, tel. LY 4532
Vakarā no plkst. 6 — 10, tel. MU 2554

FANTASTISKS
ir bijis rūpniecības uzņēmumu akciju vērtības pieaugums ASV un Kanadā. Speciālistu vienbalsīgais atzinums ir, ka nākamajos gados šis pieaugums būs vēl lielāks. Vai arī jūs nevēlētos gūt augstu tūlītēju ienākumu un iespējamu kapitāla pieaugumu nākotnē? Šo iespēju jums dod ieguldījumu fondi, kur piedalīšanās ir tikpat vienkārša kā noguldījums bankā. Bez tam visu sarakstīšanos jūs varat izdarīt latviešu valodā.
Atsūtiet mums izpildītu kuponu un jūs saņemsit plašu informāciju par brīvu un bez kādām saistībām. Tā var ietekmēt visus jūsu nākotnes nodomus.

Uzvārds ....
....
Vārds ....
Vecums ....
Adrese ....

King Merritt & Co, INC.
203 Union Trust Bldg.
740 - 15th St., N.W.,
Washington 5, D.C.
Tel.: STerling 3—3887

Kāpēc baidīties bezdarbā, ja
WILLIAM BOLLAND
REAL ESTATE & BUSINESS BROKER
1130 College St., Toronto, LL 3744
JUMS PIEDĀVĀ BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ:
VEIKALUS, AUTO REMONTU DARBNĪCAS, FABRIKAS un DZĪVOJAMĀS MĀJAS
kur ikviens ar savu ietaupījumu var sev un savai ģimenei nodrošināt darbu un maizi.

Ķieģeļu fabrika Toronto
Labi ejošs uzņēmums. Cena $75.000. Iemaksa $25.000
Cowan — King
14 istabu atsevišķa ķieģeļu mūra māja, 4 vannas istabas, 4 virtuves, 3 garāžas. Cena $26.500. Iemaksa $5.000. Atlikums uz izdevīgiem nomaksas termiņiem, viena atklāta obligācija uz 10 gadiem.
6 istabu ķieģeļu māja,
dubultgarāža, cietkoka grīdas, atsevišķa ieeja virtuvē. Iemaksa $3.500. Māja atrodas Sunnyside rajonā

Pēc tuvākas informācijas zvanīt LL 3744 dienā un pēc pl. 6 vak., bet no 4—6 un svētdienās LL 7606
prasot
V. MUKTU
Iegaumējiet, ka mums ir bagātīgā izvēlē dzīvojamās mājas visos pilsētas rajonos par katra kabatai piemērotām cenām

KLAVIEŖU BŪVĒTĀJS
A. KĻAVIŅŠ
skaņo, labo, modernizē klavieres, dod lietpratēja padomus klavieru pircējiem
TORONTO, 90 LONDON ST, Tel. KE 8609
Pastāvīgi krājumā lietotas klavieres (440)

PIEŅEMU
klavieŗskolniekus,
ieskaitot iesācējus
VERA LEINVEBERS
Tel. EM 4-4211
Toronto

HEINTZMAN un CO KLAVIEŖU TĪRSKAŅOTĀJS
J. MEDNIS
Tel. GE 3109, GL 1326, Toronto,
(Latvijas Konservātorijas absolv.)
piedāvā savus pakalpojumus kā klavieŗu tīrskaņotājs, remontētājs un eksperts.
Pērkot klavieres no augšminetās firmas, 15 proc. atlaide
Lietotas klavieres pēc izvēles

FAIRBENKS-MORSE

Laboju un iekārtoju pēc izvēles visu firmu eļļas apkures (burner)
sākot ar $320.00
uz nomaksu 6%
Gada garantija.
Tiem, kas vēlētos pasūtināt eļļu dodu 50 galonu par brīvu.
Iekārtoju un laboju visu veidu ūdens un gaisa apkures vecās un jaunās mājās. Garantēts darbs.
Kanadas inženieru atbildība
A. LAGUNS
964 Bathurst St., Toronto
Tel. ME 6583

LATVIEŠU LITERĀTŪRA ANGLISKI...

(Pārnesums no 9. lpp.)

iedzīvojies atmodas laiku rakstniekos, sniegdams spilgtus, konspektīvus raksturojumus. Uzskatāmi raksturota brīvvalsts sākuma gadu kaislīgā darba traukсme, ziņkāre par pasaules mākslu un kultūru, kā arī īsti iedarbīgas technikas trūkums, ar ko cīnījās šī laikmeta autori. Aplūkojot brīvvalsts pēdējo gadu rakstniecību, ir jautājums, vai „pozitīvismam" izdevīgi stādīt pretim „negātīvismu," kas viegli var aizvilināt lasītāja iztēli aplamā virzienā. Grūti teikt, ka, piem., Al. Čaka darbos būtu kāds izteikts „negātīvisms." Protests vai elēģiskas noskaņas dzejai ir īpatnējas vispār. Ādamsona nozīme pārāk sašaurināta aistētismā aizmirstot, ka dzeja pauž tik noapaļotu filozofisku pat morālistisku pasaules uzskatu, kā vien reti kādam no mūsu dzejniekiem. Jā minēti vārdā gandrīz visi mūsu daudzmaz ievērojamākie autori, tad nevajadzēja piemirst Bursaku autoru Pāvilu Gruznu un, uzskaitot trimdas rakstniekus, — Olģertu Liepiņu. Lielāku ievērību kā vien vārda pieminēšana bija pelnījušas dažas mūsu dzejnieces, piem. Velta Toma, turpretim nepelnīta ievērība parādīta Mirdzai Bendrupei, kas ir izteikta Ādamsona epigone. Negribas piekrist arī vairāku epizodisku, maznozīmīgu autoru un dažu nepazīstamu iesācēju atzīmēšanai tik koncentrētā pārskatā. Acīs duŗas daži sīkāki misekļi, piem., Aspazija mirusi 1943. g., nevis 1945. Lazda un Kārkliņš dzīvo Oregonā, nevis Kalifornijā. Uzrakstīt literātūras apskatu pa prātam visiem, saprotams, nav iespējams. Katram vēsturniekam un arī kritiķim, ir savas iedomas, savi mīļuļi, savi īpatnēji rubricējumi un pieminētie iebildumi netraucē novērtēt Kalves eseju kā visai spirgtu un saistošu ekskursiju cauri mūsu rakstniecības pēdējiem 100 gadiem.

Par teksta tulkojumu var spriest tikai angļu valodas speciālisti. Tas liekas precīzs un nekur nerada pārpratumu. Dažus angliskojumus varētu vēlēties savādākus. Piem., Dieva dēls tulkots kā „Son of God," neatvairāmi angļu lasītājam izsauks kristīgās asociācijas, kurmet daiņu dievadēliem ar Kristu nav nekāda sakara. Tāpat mūsu pasaku muļķa brālis tulkots kā „stupid brother" skan ne visai pārliecinoši. Diemžēl, arī man nav nekāda padoma, kā šos īpatnējos apzīmējumus pārtulkot izdevīgāk. Pāris vietās aizmirsts, ka „novel" angļu valodā nozīmē nevis noveli, bet romānu. Dzeju tekstu lauvas tiesu ar rutinētu meistarību pārtulkojis profesors W. Metjūss. Visu kopā saņemot, jāteic, ka šīs grāmatas parādīšanās ir visai ievērojams notikums mūsu grāmatniecībā un bez kādām šaubām gūs mūsu intelliģentajā publikā visplašāko ievērību.

Anšlavs Eglītis

VAR PIETEIKTIES KANDIDĀTI

Eiropas Kollēdžai Brigē (Beļģijā) līdz š. g. 1. maijam uz šādu adresi: (An das Generalsekretariat der Europaeischen Bewegung, Bonn, Kaiserstr. 43.). Noteikumi: Nobeigta augstskolas izglītība, franču un angļu valodas pārvaldīšana, laba vispārējā izglītība, vecums zem 30 gadiem. Iztiku un studijas nodrošina stipendija.

Sacensība bērnu ludziņai

Pirmā latviešu ev. - lut. draudze Toronto izsludina **sacensību bērnu Ziemassvētku ludziņai.**

Godalga $100.00.

1) Ludziņai jābūt piemērotai Ziemassvētku izrādei;

2) ludziņas izrādes ilgums no 30 līdz 45 min.;

3) jāiesniedz līdz š. g. 1. augustam mašīnrakstā 2 eksemplāros, slēgtā aploksnē pielikot autora vārdu un moto, kas rakstāms arī uz ludziņas manuskripta;

4) jāiesūta draudzes mācītājam A. Čopam, Sv. Andreja baznīcā, Corner Jarvis and Carlton Str., Toronto, Ont., Canada;

5) ludziņas **pirmizrādes tiesības** patur augšminētā draudze.

Godalgošanas komisijā piedalās aktrise Alma Mača, Angelika Gailīte un māc. A. Čops.

Noslēdzies dziedātāju konkurss

Gadskārtējie Kanadas raidījumi „Singing Stars of Tomorrow", kur šogad piedalījās 44 reflektanti no visas Kanadas, pag. svētdien līdz pēdējai vietai pārpildītā Meseja zālē noslēdzās ar finālistu godalgoņu. Augstāko premiju studiju turpināšanai — $2.000.00 un skaņu plašu iedziedāšanas kontraktu saņēma 25 g. v. Toronto baritons Džems Milligans. $1.000.00 prēmiju saņēma 22 g. v. vinipegiete Glēdija Krīse (alts). 500 dolaru prēmijas saņēma 21 g. v. vinipegietis Normans Mittlemans (baritons) un 22 g. v. ņūfaundliete Roma Butlera. Jaunajiem dziedoņiem prēmijas pasniedza un sirsnīgus vārdus veltīja Dr. Ed. Džonsons, bij. Metrapolitena operas direktors un Toronto karaliskās konservātorijas padomes priekšsēdētājs. Nākošās sezonas raidījumi sāksies oktobra mēnesī. „Singing Stars of Tomorrow" izpelnījusies tādu torontiešu uzmanību, ka finālkoncertam 6.000 klausītājus nācies noraidīt vietu trūkuma dēļ.

Apkārt zemes lodei

● Fricis Mangs Bad Homburgā — Vācijā izgatavojis no apmēram 8.000 sērkociņiem vijoli. Sērkociņu Stradivarijs darbam veltījis 364 stundas un tā izgatavotā instrumenta skaņa pēc lietpratēju spriedumа esot vairāk kā laba.

● Angļu eģiptologs prof. Valters Emerīs, kurš izdara izrakumus 25 km dienvidaustrumos no Kairo, atradis jaunas faraonu kapenes. Profesors domā, ka atklājis arī Ēģiptes pirmās valdnieku dinastijas pēdējā valdnieka, faraona Qa kapu, kurā gan daudz nekas pāri palicis nav, jo kapenē ar dubulto mūra sienu esot konstatējamas ugunsgrēka un laupīšanas sekas.

● Kā redzams no daudziem vācu laikrakstiem, vācieši dzimtenē ir gaužam lepni par saviem tautas brāļiem, kuŗi pēdējos gados izceļojuši uz Kanadu. Tie esot ievērojami cēluši kanadiešu saimnieciбas potenciālu un tikai pateicoties vācu izceļotājiem pagājušā gadā Kanadā esot ražotas 5,1 miljoni skābēto kāpostu kārbas, tā paceļot šo ražojumu daudzumu, salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, par veselіem 55 procentiem.

● Francijas Nacionālā sapulce pieņēmusi likumu, kurš aizliedz visiem francūžiem līdz 50 gadu vecumam atsacīties no Francijas pavalstniecības, pieņemot citu. Likums pamatots ar to, ka daudzi francūži atstājot Franciju nevien, lai meklētu labākus dzīves apstākļus citās zemēs, bet galvenokārt — steidzīgi vien pieņemot arī citu pavalstniecību, lai izvairītos no karadienesta Francijas armijā un kādreiz iespējamās mobilizācijas.

● Holandē kādā pagājušā kaŗā pamestās municijas vākšanas akcijā policija konstatējusi, ka vientuļu lauksaimnieku pāris — vecītis un vecenīte Kootvikā pie Apeldoornas, deviņus gadus katru vakaru uz krāsns krietni sakarsējuši kaujas kārtībā esošu vācu 10 cm tanku granātu un lietojuši to platās laulības gultas iesildīšanai.

● Kopš neilga laika Maskavas valsts veikalos dabūjama jaunu dzērienu marka — „Sovetskaja viski". Lai gan Padomju viskijam cena ir 24 rubļi un 50 kapeikas par pudeli, tam noņēmēju netrūkstot arī pašā Padomijā, kaut gan krievi to sekmīgi piedāvājuši arī ārzemju tirgos.

● Musolini slepenos dokumentus sāks publicēt italiešu žurnāla „Candio" šefredaktors. Starp dokumentiem esot arī kāda V. Čerčila vēstule, un arī Musolīni paša 1945. g. 21. aprīļa vēstule, kurā viņš apsūdz Lielbritaniju italiešu tautas ciešanu radīšanā. Dokumentus pēc izlietošanas nodos italiešu valsts archīvam.

● Haidevazadas Nizams piekāpies un akceptējis viņam no Indijas valdības pienākošo maksājumu samazināšanu uz pusi. Līdz šim Indijas valdība maksāja Nizamam, kurš ir viens no pasaules bagātākiem cilvēkiem, vairāk kā miljonu dolaru par zemes apgabaliem, kurus viņš bija nodevis pirms 4 gadiem valdībai. Tagad viņš saņems „tikai" — $526.000 gadā.

Bez šīs summas Nizams joprojām saņems savu gadskārtējo maksājumu — $2.100.000, kas nav samazināts.

● Ādolfa Hitlera bijušā saimniecības vadītāja Anna Vintera tiesas ceļā pieprasījusi Bavārijas valstij atdot viņai dažādas Hitlera dāvanas un piemiņas priekšmetus, starp kuŗiem ir Mein Kampf grezna sējumā ar Hitlera pašrocīgu ierakstu, daži Hitlera akvareļi un papīra lapas ar dažādiem ķiņķēziņiem, kurus viņš parasti zīmējis telefona sarunu laikā. Vintera tiesas procesu uzvarējusi un grib visus šos piemiņas priekšmetus pārdot, jo par tiem kollekcionāri sola milzu naudu.

JAUNATNES DIENAS ŠOVASAR...

(Pārnesums no 2. lpp.)

V. Klīve ziņo, ka pagājušā jaunatnes organizāciju pārstāvju sanāksmē izlemts, ka Austrālijas latviešu skautu vadītāja A. Lūka projekts kopīgai jaunatnes grāmatai nav tik piemērots kā Bronksas svētdienas skolas skolotāja N. Kalniņa ierosinājums izdot ik mēnešus bērnu un jaunatnes žurnālu amerikāņu „komiku" veidā, tā pārtraucot jaunatnes daļas žurnālos, un atsevišķo jaunatnes žurnālu izdošanu. Valde nolēma, ka atbalsta šo bērnu un jaunatnes jaunprojektēto izdevumu, bet tam būtu jādod zināma līdzdalība ALJA'i un tas nedrīkstētu traucēt pašas apvienības žurnālu.

Sekretāre Maija Kārkle ierosina pieņemt lēmumu turpmākajai Mākslas un sarīkojumu nozares darbībai ,sakarā ar I. Prīmanes atteikšanos no tās vadības. Valde par mākslas un sarīkojumu vadītāju ievēl Gunāru Šmitu, kas arī ziņo, ka sarīkos Bostonas jaunatnes teātra divu lugu izrādes Ņujorkā.

Visvaldis Šmits mācību dēļ atsakās no saimnieciskās nozares turpmākās vadīšanas. V. Šmits, pamatojoties uz citu valdes locekļu un apvienības biedru izteiktajām domām, atzīst, ka saimnieciskā nozare ir nevajadzīga, jo, organizējot šo nozari, vairāki valdes locekļi pārpratuši tās darbību un vajadzību. V. Šmita priekšlikumu pieņem, un ar 6 pret 1 balsi valde likvidē saimniecisko nozari.

Apvienības valdes priekšsēdis Kr. Valters arī šogad izteica vēlēšanos apmeklēt jauniešus ASV vidienē un braukt pat uz rietumu piekrasti. V. Klīve ierosina, ka vairākiem valdes locekļiem vienā un tanī pašā laikā būtu jāapmeklē citurienes jaunatnes pulciņi. G. Šmits līdz vispirms apsvērt šādu braucienu vajadzību. Valdes ārlietu sakarnieks Juris Padegs ir pret šādiem informācijas braucieniem, uzsverot, ka līdzekļu ietaupīšanā šo darbu var izdarīt apvienības vicepriekšsēži ar piekrišanu. Valde, ņemot vērā, ka dzīvo ASV vidienē un braucieni, izdarīt ar V. Šmits ierosina, ka būtu vēlams satikties ar rietumu piekrastes jauniešiem, lai īsti dzirdētu viņu domas par apvienības darbību un panāktu jauniešu ciešāku apvienošanos. Valde nekādu galīgu lēmumu nevarēja pieņemt, jo apvienībai nav līdzekļu, pat mazāka rakstura briauciena segšanai.

Sēdes beigās Informācijas nozares vadītājs J. Klāvsons paziņo, ka šinī nozarē iesaistīts arī V. Šmits. Nākošo sēdi nolemj sasaukt jūnija sākumā.

PIRMAIS SARKANAIS ORDENIS

Vācu demokratiskās republikas komūnistiskā valdība nodomājusi dibināt un piešķirt „nopelniem bagātiem" vāciešiem Tēvzemes nopelnu ordeni, kurš būs pirmais komūnistu pārvaldītajā Vācijas daļā.

Aiz dzelzs aizkara

MAZVĒRTĪGAS VEĻAS MAZGĀJAMĀS MAŠĪNAS

26. martā Rīgas radiofons ziņoja: „Pirmās veļas mazgājamās mašīnas pie mums parādījās nesen, tās maksā 630 rubļu. Nekvalificēts strādnieks, kā tas zināms, pie mums pelna 600 rubļu mēnesī. Ārzemēs tādas mašīnas ir jau sen, bet kas tās var nopirkt, ja Anglijā maksā 70 mārc. st. Strādniekam par to jāatdod 3 mēn. alga.

Pirmo šādu mašīnu mūsu republika sāka pagatavot Rīgas elektromašīnu fabrikā 1949. g. Inž. Dūdiņš saka: „ Pirmās mašīnas bija nepilnīgas, ātri bojājās, daudzi par to žēlojās. Mēs tagad vairs neapmierināmies ar uzlaboto modeli, mēs esam konstruējuši jaunu paraugu „Rīga 54"; izmēģināšanai jau pagatavotas 10 mašīnas, kuras 2,5 kg veļas izmazgā 20 minūtēs. Maijā šīs mašīnas laidīs pārdošanā. Ja 1950. g. mēs pagatavojām 200 mašīnu, tagad 600 ,tad nāk. gadā dosim 15.000 šādu mašīnu."

— Tātad Dūdiņš rīdziniekiem „iesmērējis" 2.000 brāķu. Ne jau 600 rubļu, bet gan 400 un mazāk mēnesī nopelna Padomijā nekvalificēts strādnieks. Par brāķa veļas mazg. mašīnu tam jāatdod pusotra mēneša alga. Turpretim Kanadas strādnieks par labu mašīnu atdod tikai 2—3 nedēļu izpeļņu.

AĢITĀCIJAS BLEFS

30. martā Rīgas radiofons ziņoja: „Lauksaimniecības izstādē bija Valmieras rajona Ļeņina un Baltijas kolchozu kartogrammas. Abi kaimiņi vienādi, tomēr Ļeņina kolchoza ienākums bijis 1077 rbļ., bet Baltijas tikai 209 rbļ.

Baltijā ir slikta darba organizācija, zemi apar pavasarī, lopbarības baze nestabila, vadītāji gadījuma cilvēki. Ļeņina kolchoza priekšsēdis ir komūnists Apīnis, kam kolchoza saimniecība svēta lieta. Liela nozīme šai kolchozā kompartijas noorganizētai soc. sacensībai."

— Arī šinī gadījumā darīšana ar komūnistu kārtējo aģitācijas blefu, par ko liecina arī neveikli izvēlētie pretstati: Ļeņina kolchozs un Baltija, pr-dis komūnists un „gadījuma cilvēki". Taču kolchozus organizē un tieši pārrauga kompartija.

ARODBIEDRĪBU FASĀDE

„25. un 26. martā Rīgā sanāca 4. Latvijas arodbiedrību konference," ziņoja radiofons. „Pēdējā notika pirms 3 gadiem. Ziņojumu sniedza Voļtmanis: „Daudzi uzņēmumu vadītāji domā, ka lauksaimniecības pasūtinājumi nav svarīgi, jo ne visas arodbiedrības attīsta soc. sacensību šo pasūtinājumu veikšanai pirms termiņa. Uzdevums: nostiprināt arodbiedrību organizātorisko darbu. — Uzņēmumi vēl vienmēr vāji attīsta sacensību par ražošanas platības un ierīču maksimālo izmantošanu. Vēl maz vērības piešķiŗ dzīvojamo ēku celšanai, bet arodbiedrības organizācijas samierinas ar plānu nepildīšanu un zemas kvalitātes celtniecību.

Runāja sekr. Pelše, piedalījās Kalnbērziņš, Lācis, Ozoliņš. Ievēlēta jauna arodorganizāciju komiteja. Plēnumā par pr-di vienbalsīgi ievēlēja līdzšinējo Voltmani, par sekretāru — Baštakovu (līdzšin. pr-ža vietn.)."

— Visnoželojamākais Padomijas blefs ir t. s. arodorganizācijas, kas darbojas vienīgi kā kompartijas palīgorgāns. To redzam arī no šī ziņojuma, kurā teikts, ka konferencē piedalījies CK sekretārs un citi, ar Kalnbērziņu priekšgalā.

PĀRDODAMA
sakarā ar īpašnieka dzīves vietas maiņu labi nostādīta
DRĒBNIEKU DARBNĪCA
$1.500. Iespējams arī uz nomaksu.
Jau mūsu lielais klientu skaits jums nodrošina darbu. Darba telpa 4 personām
Runnymede pie Annettes
MU 4361, Toronto (432)

Gibson's CLEANERS Ltd.
1315 Davenport Rd. Tel. MO 5531
Mūsu pārstāvis
EGONS NORDSTRANDS
jūsu apģērbu ķīmiskā tīrīšanā un gludināšanā

R. TESLIA
REALTOR
Biroji Toronto:
865 Bloor St. W. — Tel. OL 7525
2390 Bloor St. W. — Tel. MU 8111
575 Queen St. W. — Tel. EM 8-2646
HAMILTONĀ — 1294 King St. E.
PIEDĀVĀ:
$3.500 iemaksa FERMANAGH — RONCESVALLES 6 istabu dubultķieģeļu māja, divas garāžas.
$5.000 iemaksa BLOOR — BATHURST 8 ar pus istabas, atsevišķa ķieģeļu māja, eļļas apsildīšana, 2 vannas istabas.
$7.000 iemaksa JAMESON — LEOPOLD 12 istabu atsevišķa ķieģeļu māja, ūdens-eļļas apsildīšana, divas vannas istabas, divas garāžas.
$14.000 pilna cena RUNNYMEDE — ANNETTE 6 istabu dubultķieģeļu māja, garāža.
$16.500 pilna cena PARKDALĒ 11 istabas, 5 virtuves, dubultķieģeļu māja, garāžas iespējas. Ļoti laba ienākumu māja. Iemaksa tikai $5.000.
$17.000 pilna cena RONCESVALLES — BOUSTED 8 istabas + 1 istaba pagrabā, 2 virtuves, karsta ūdens apsildīšana. Atsevišķa dubultķieģeļu stūra māja, garāža un privāts iebraucamais ceļš.
PĒC TUVĀKAS INFORMĀCIJAS ZVANĪT:
J. LIEPNIEKS
Darbā OL 7525 Mājā LA 9161
Mums ir simtiem māju visos pilsētas rajonos.
Sagādājam aizdevumu līdz $3.000.

Pavasara sezonas atklāšana ar

JURGU BALLI

PIEKTDIEN, 23. APRĪLĪ, PL. 8 VAK., 62 CLAREMONT ST., Toronto

Ieeja $1.00 — GALDIŅI $0.25

LABA MŪZIKA — BUFETE

DV TORONTO NOD.

Tieši no turnejas pa Savienotām Valstīm

National Ballet Company Kanadā

ROYAL ALEXANDRA TEĀTRĪ

no 19.—24. apr. Dienas izrādes trešdien un sestdien

Piedalās: Celia Franka, Irēne Apine, Lois Smith, Dāvids Adams, Juris Gotšalks

Programmā: GULBJU EZERS, RIEKSTKODIS, KOPĒLIJA, SILFĪDAS, MĒNESS TUMSĀ, CERIŅU DĀRZS, GALĀ IZRĀDE, DONKICHOTS, PAS DE DEUX

Royal Alexandra kase atvērta katru dienu no pl. 10—10

DV HAMILTONAS NODAĻAS DRĀMATISKĀ ANSAMBĻA VIESIZRĀDE AR

V. RICHTERA 3 CĒLIENU KOMĒDIJU

TRAKIE

Režisore — LIDIJA LAPSA

Svētdien, 25. aprīlī, plkst. 3 pp., 62 Claremont St., Toronto

Ieeja $1.00. Studentiem un skolēniem $0.50.

Kara invalidiem un bērniem ieeja brīva

DV TORONTO NOD.

Svētdien, 25. aprīlī, plkst. 4.00 pēc pusdienas

2196 Stanley Ave, Ungāru Hallē Niagara Falls, Ont.

PULKVEŽA V. JANUMA REFERĀTS

pēc tam Niagaras DV Drāmatiskās kopas teātra izrāde

R. BLAUMAŅA — ZAGĻI

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem

DV NIAGARAS NOD.

KOMPOSTS

Zālāju un dārzu mēslošanai (satrūdējuši zirgu mēsli, melnzeme, superfosfāts, kaļķi un ģipss), apm. 1,5 kub. jarda krava ar pievešanu Toronto austrumos $5.00, rietumos $6.00

KUNDRĀTS, SĒŅU FARMA

Tel. Agincourt 499-R-2, Agincourt R.R.1., Ont.

IESIENAM GRĀMATAS

vecos un jaunos izdevumus, kādus vien katrs vēlas, biezos, ķiršbrūnos audekla sējumos ar zelta rotājumu un numerāciju, par pieckārt lētāku cenu kā vietējās sietuves, praktiski mūsu klienti sējumu saņem par brīvu

Skatiet mūsu Pavasara kataloga speciālo pielikumu

LATVJU GRĀMATA,

P.O. Box 332, Waverly, Iowa, U.S.A.

O.E. CARSON

LTD.

REALTOR

MEMBER OF TORONTO REAL ESTATE BOARD

490 College St., Toronto — WA 4-7121

LATVIEŠU AĢENTS

K KAMPE

Viena no lielākām un aktīvākām firmām Toronto piedāvā nekustamu īpašumu visos pilsētas rajonos par dažādām cenām un iemaksām.

MĀJAS PĒRKOT—

sagādā aizdevumu par zemiem proc. līdz 2 gadiem

KUR ESI TU

MANA SAPŅU PRINCESE?

Tevi gaida mīļa sirds, kas ir viena svešumā.

Rakstīt šī laikrak. kantorī

VARIM 451

DIVAS VIDZEMNIECES VĒLAS SARAKSTĪTIES AR LATVJU ZĒNIEM,

vecumā no 20—30 gadiem.

Vēlama fotografija

Mūsu kopvecums 45 gadi

Rakstiet šīs avīzes kantorim

Astrai vai Lijai. (446)

RĪGAS vācieši bez bērniem meklē 2 nemēbelētas istabas ar virtuvi. Tel. Toronto LO 5095, Kraemer. (447)

IZĪRĒJAMAS 4 mēbelētas istabas un virtuve (var būt ar bērniem). Bloor — Dufferin rajonā. Zvanīt ME 5909, Toronto. (457)

IZĪRĒJAMAS 3 istabas otrā stāvā ar atsevišķu ieeju. Iespējams ierīkot virtuvi Bloor — Parliament rajonā, 133½ Rose Ave, dārzā. Apskatīt vakaros starp pl. 7—9. (448)

COLLEGE — EUCLID rajonā. dzīvokļa daļa apakšstāvā, piemērota precētam pārim, vai diviem vieniniekiem. Atsevišķa ieeja. WA 1-0093, Toronto. (454)

BROADVIEW — DANFORTH rajonā izīrējamas 2 lielas nemēbelētas istabas ar izlietni un gāzi. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā — GL 2155, Toronto. (450)

IZĪRĒJAMA vieniniekam apakšstāvā viena mēbelēta istaba (ielas pusē). Parkošanas iespējas ME 8732. Toronto (455)

SPORTS

ELFRĪDAS KARLSONES - KUKAINES GODINĀŠANA

Kas gan neuzīst Elfrīdu Karlsoni - Kukaini! Liekas, nav nemaz tik sen, kad Elfrīda Karlsone kopā ar Z. Liepiņu un E. Krūmiņu dzina pirmo vagu latviešu sievietes sporta laukā. Jaunajām vieglatlētēm Latvijas sporta biedrības laukumā radās vēl jaunākas sekotājas. Bija laiks, kad ne tikai Latvijas sieviešu rekordu sarakstā dominēja Elfrīdas Karlsones vārds, bet viņai piederēja arī vairāki sieviešu pasaules rekordi. Bet Elfrīdai Karlsonei ir ne tikai lieli nopelni sporta laukumā kā sportistei, bet viņai ir tikpat lieli, varbūt pat vēl lielāki nopelni kā sporta skolotājai un organizātorei. Savas Latvijā gūtās zināšanas viņa ir papildinājusi vairākās Eiropas fiziskās audzināšanas mācības iestādēs.

Kanadā Elfrīdas Karlsones - Kukaines vārdam ir sevišķi laba slava. Viņa ir lasījusi referātus konferencēs sporta skolotājiem no visas Kanadas.

Bet tā nav Elfrīdas Karlsones vienīgā mīlestība. Paralleli sportam, viņa ir beigusi Latvijas konservātoriju ar brīvmākslinieces gradu un guvusi un gūst labus panākumus uz koncerta estrādes kā dziedātāja. Vēl nesen E. Karlsone - Kukaine izpelnījās lieliskas kritiķu atsauksmes par savu tautas dziesmu koncertu. Tieši pirmās Lieldienās dižajai sportistei un māksliniecei paliek 50 gadu un LSAK Elfrīdu Karlsoni - Kukaini godinās sporta ārkārtējā kongresā svētdien, 9. maijā.

M.L.S.K. MONTREĀLAS 1953./1954. GADA MEISTARS VOLEJBOLĀ

9. aprīlī lielajā Mount St. Louis vingrotavā risinājās Montreālas pilsētas un reizē arī Kvēbekas apgabala finālspēles volejbolā vīr. un siev. visās klasēs. Augstākajā A klasē piedalījās kluba siev. un vīr. komandas. Sieviešu komandai (Jansone, Grīnberga, Miķelsone, Pinka, Audere, Lukstiņa, Lasmane), kas iepriekšējos divus gadus bija Kanadas meistars, šoreiz nācās zaudēt Montreālas igauņiem ar 3:1 (10:15, 15:12, 15:5, 15:9). Igaunietes izcēlās ar spēcīgām gremdēm, turpretim kluba komanda nevajadzīgi nervozēja un izņemot Jansoni, pārējās gremdētājas nespēja sacensties ar pretiniecēm. Igaunietes bija labākas un uzvarēja pelnīti.

Kluba vīriešu komanda finālspēlē pārliecinoši uzvarēja Montreālas Polus, tā trešo gadu pēc kārtas izcīnot Montreālas un Kvēbekas apg. meistarnosaukumu vīr. volejbolā. Spēļu rezultāts izteicās (12:15, 15:3, 15:1, 15:8) kluba labā. Meistarkomandas sastāvā darbojās: Sprūženieks, Kalniņš, Klaiše, Zommers, Kalacis, Lukstiņš un Trusis.

1. maijā kluba komanda piedalīsies Kanadas finālspēlēs Otavā, kur viņiem būs jāsatiekas ar spēcīgo Toronto igauņu YMCA's sešnieku. -šs.

WALLS — KANADAS BOKSA CERĪBA

Toronto nēģeris, Kanadas smagā svara boksa meistars Earl Walls, ir kanadiešu lielākā cerība. Proti, sitot nokautā 1. gājienā amerikāņu Tomy Harrison' Walls pierādīja, ka ir viens no labākajiem pasaulē smagā svarā. Visi bokseri, kas cīnījušies kā pret Walls, tā pret pasaules meistaru Marciano, vienbalsīgi atzīst, ka pirmajam ir vēl spēcīgāki sitieni. 2 min. 36 sek. laikā Harrisons nespēja izdarīt nevienu sitienu, kamēr Walls viņu „bombardēja" labās un kreisās rokas āķiem.

Ja Marciano vēl līdz gada beigām būs meistars, tad ļoti iespējams, ka Toronto notiks Marciano — Walls tītuļcīņa.

NEPAREIZA ZIŅA

Redakcijā saņemta ziņa, ka Arv. Z. rakstā par galda tenisisti Ženiju Kāpostiņu ieviesusies neparezība. K. nestartē no kanadiešu kluba, bet gan no TLSK. Ir zināms, ka Kāpostiņa gan vairākkārt aicināta, bet atteikusies kanadiešu klubā spēlēt.

APBALVOTI SPORTISTI

Par nopelniem pagājušā gadā LSAK apbalvoja 10 Kanadas latviešu labākos sportistus: 4 sievietes un 6. vīrieši saņēma atzinības diplomus. Par panākumiem vieglatlētikā, volejbolā un galda tenisā apbalvoja N. Admini un Ž. Kāpostiņu, vieglatlētikā — Dz. Tori-Graudiņu un Ņinu Tomasi-Konci, vieglatlētikā un volejbolā — A. Bergvaldu, futbolā un basketbolā — A. Litaunieku, basketbolā — J. Richteru, vieglatlētikā — J. Purgali, galda tenisā un basketbolā M. Žulpu un volejbolā un bakstbolā O. Zommeru.

Par sekmīgi veikto darbu bērnu vasaras nometnē Sidrabenē atzinību saņēma B. Bencone un E. Skujiņš. Kanadas latviešu futbola vadītāju A. Grīnbergu apbalvoja par enerģisko darbu futbola laukā un 25 gadu darbību sportā.

Latviešu basketbolisti Toronto izbeiguši basketbola sezonu kanadiešu līgu spēlēs. Kā sv. Jāņa, tā sv. Andreja baznīcas vienības piedzīvoja zaudējumus baznīcu līgā. Sv. Andreja divu spēļu serijā zaudēja pret Beth Sholem 74:96, kamēr Globe Rd. United pārspēja sv. Jāņa baznīcas vienību 155:106.

IZDODAMAS

2 mēbelētas istabas

uz vēlēšanos ar pansiju. Parkdale raj. Zvanīt pēc 6 vak. LA 2208.

HIGH PARKA — ANNETTE rajonā izīrējamas trīs nemēbelētas istabas. Tuvākai informācijai zvanīt MU 8365, Toronto. (439)

HIGHPARK — BLOOR rajonā izīrējama nemēblēta istaba pirmā stāvā ar virtuves lietošanu. Zvanīt JU 3081, Toronto. (449)

IZĪRĒJAMA glīti mēbelēta istaba apakšstāvā, ar vārīšanas iespējām. Tuvu 3 tramvajiem. Nedēļā $7.00. Pēc vēlēšanās pilna pansija par $10.00 nedēļā tel. — EM 4-6749, Toronto. (443)

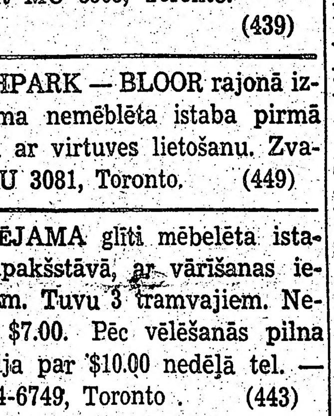

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

izdara pakalpojumus katrā laikā

ZVANĪT OL 1403, Toronto

BAZNICAS ZIŅAS

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N. Y.

Lieldienās, 18. aprīlī, paredzēti 4 dievkalpojumi: agri rītā — Bronksā, regulārā laikā Bruklinā un Port Vašingtonā, kā arī Džamaikā.

Detroitā (Mich.) ev. - lut. latviešu Kristus draudzei Lieldienu svētku dievkalpojums Pirmās Lieldienās, 18. aprīlī, plkst. 2-os p.p. Sv. Marka baznīcā, 1045 E. Grand Blvd. Šis dievkalpojums būs ar iesvēti un dievgaldu.

Daitonā, Ohio, latviešu ev.-lut. dievkalpojumi svētdien, 25. aprīlī, plkst. 2 pp. St. Paula ev.-lut. baznīcā. Mācītājs J. Osis. Bērniem turpat svētdienas skola.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archib. prāvests A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ont tel. 7-0136)

Prāv. A. Mitulis, 331 Argyle St., Port Arthur, Ont.

Fort Viljamā, Trīsvienības (Trinity) baznīcā, 560 May St.:

Lieldienās 18. aprīlī dievkalpojums pl. 7,30 rītā.

Svētdien, 25. aprīlī, pl. 6,30 vak. dievkalpojums.

Māc. V. Sēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.)

Velandā, 18. aprīlī, plkst. 1 p., Kvēkeru bazn. Lieldienu sv. dievkalpojums ar dievgaldu.

St. Katarinēs, 18. aprīlī, plkst. 3 p.p., Kristus bazn. Lieldienu sv. dievkalpojums ar dievgaldu.

Londonā, 25. aprīlī plkst. 4 p. p. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars, 1139 Cannon St. E. Hamilton, Ont., tel. 9-3410.

Hamiltonā, Sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Avenue, South) Svētdien, Pirmajās Lieldienās, 18. aprīlī, pl. 2.00 p.p. dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. E. Pavasars.

Ceturtdien, 22. aprīlī, plkst. 6,30 vak. jaunatnes Lieldienu sanāksme mācītāja mājā.

Sestdien, 24. aprīlī plkst. 7.00 vakarā Dāmu komitejas sanāksme mācītāja mājā.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis (413 Dovercourt Rd., Toronto tel.: OL 8171.

18. aprīlī, 1. Lieldienās, plkst. 5,30 no rīta dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā. (māc. A. Lūsis).

18. aprīlī. 1. Lieldienās, plkst. 4 p.p. dievkalpojums sv. Trīsvienības baznīcā. (māc. A. Briedis).

Sestdien, 24. aprīlī, no plkst. 2 līdz 8 vakarā draudzes Dāmu komitejas rīkotais Jurģu tirdziņš sv. Trīsvienības baznīcas apakšējā zālē.

Māc. H. Kušils (4571 Coolbrook Ave, Montreal un Blair Ave stūrī Ave, Montreal, P. Q. tālr.: DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā — Outremont un Blair Ave stūrī:

18. aprīlī, plkst. 1 p. p., Lieldienu dievkalpojums.

25. aprīlī, plkst. 1 p. p., dievkalpojums.

Bērnu dievkalpojumi — 11., 18., 25. aprīlī, plkst. 12.30.

Otavā, Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudzei, 210 Wilbrod St.

19. aprīlī, plkst. 7,30 vak., Lieldienu dievkalpojums. Dziesmu lapiņas.

Māc. A. Čops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto. Sv. Andreja bazn. Carlton un Jarvis ielu st., tel. WA 4-1563.).

Pirmās Lieldienās, 18. aprīlī, pl. 10,30 dievkalpojums.

Svētdien, 25. aprīlī, pl. 11 dievkalpojums.

Jaunatnes iesvēte notiks 11. jūlijā. Jauniešiem, kas nodomājuši iesvētīties, jāpieteicas pie mācītāja jau tagad.

Māc. Fr. Ruperts, 159 Maryland St., Winnipeg, Man. Dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbroke ielu krustojumā.

Lieldienu dievkalpojums svētdien, 18. aprīlī, pl. 2 p.p. Dziesmu lapiņas.

Gimenes dienas dievkalpojums svētdien, 2. maijā, pl. 2 p.p. Pēc dievkalpojuma draudzes zālē Mātes dienas atcerei veltīts draudzes vakars. Programmas daļu izpildīs draudzes svētdienas skolas audzēkņi.

Dievkalpojums svētdien, 16. maijā, plkst. 2 p.p.

Māc. E. Lange, Billings Bridge P. O. Box 66, Ottava, Ont.

Māc. K. Avotiņš (1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C.)

Vankuverā, Redeemer baznīcā, 8. avenijas un Prince Edward ielas krustojumā.

Lieldienās, 18. aprīlī, pl. 3 p.p. dievkalpojums.

Māc. E. Caune, 10168 - 107 Str., Edmonton, Alta, tel. 41890.

Māc. E. Bērziņš, 5833 - 45 Ave., Red Deer, Alberta. Tel.: 2918. 248 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.

18. aprīlī, plkst. 7 vakarā Mt. Calvary baznīcā, 55 Str. un 45 Ave. stūrī, Lieldienu svētku dievkalpojums.

21. aprīlī, plkst. 7,30 vakarā Vakarkanadas ev. - lut. draudzes Jaunatnes pulciņa darbības atklāšanas sarīkojums.

Svētdienas skola katru svētdienu plkst. 10,30 no rīta.

Māc. E. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Kirklandleikā, Lieldienās, 18. aprīlī, plkst. 8,45 lut. baznīcā dievkalpojums ar Sv. Vakarēdienu.

Virdžinijtaunā, Lieldienās, 18. aprīlī, plkst. 14, anglikāņu baznīcā dievkalpojums.

Norandā, Lieldienās, 18. aprīlī, plkst. 17, United baznīcā dievkalpojums ar Sv. Vakarēdienu.

Timminsā, svētdien 25. aprīlī, pl. 15. lut. baznīcā (Spruce St.) dievkalpojums ar Sv. Vakarēdienu.

Māc. A. Voitkus (118 Locke St., N., Hamilton, Ont., tel.: JA 8-2259).

Hamiltonā, Kristus ev. - lut. latviešu draudzē (Pāvila ev. - lut. baznīcā):

Lieldienās, 18. aprīlī, plkst. 8,30 no rīta dievkalpojums ar dievgaldu.

Dievkalpojumos dziedās no dziesmu grāmatām.

Kristus ev.-lut. latviešu draudzē (Pāvila ev.-lut. baznīcā) dievkalpojums svētdien, 25. aprīlī, pl. 5.30 vakarā.

Ceturtdien, 22. aprīlī, plkst. 8.00 vakarā, Daugavas Vanagu mītnē, 116 Hughson St. So. priekšlasījums: Konfesijas un novirzieni kristietībā.

E. OZOLIŅŠ

NEKUSTAMU ĪPAŠUMU PIRKŠANAS UN PĀRDOŠANAS LIETĀS — informācija latviešu valodā katru dienu līdz pl. 10 rītā, tel. LL 4985, pārējā laikā

Mann & Martel

REALTORS

1245 BLOOR ST. W., TORONTO, Tel. OL 8481

Birojs atvērts no plkst. 9 rītā līdz plkst. 10 vakarā.

Plašākā nekustamu īpašumu pirkšanas un pārdošanas sabiedrība Kanadā. Piedāvā sekojošus izdevīgi pērkamus nekustamus īpašumus:

BLOOR — INDIAN RD.
9 telpu + saul. telpa, atsevišķa mūra māja, parketa grīdas, 2 mod. virtuves, jauna mod. apkure, liels dārzs, māja izcilus labā stāvoklī, labi ienākumi. Iem. $4.000.

BEECH — SCARBOROUGH RD.
9 telpu atsev. mūra māja ar vairākām saul. telpām, parketa grīdas, 3 mod. virtuves, ūdens-eļļas apkure, liels dārzs, tuvu pie ezera, jauka vieta kā vasarā, tā arī ziemā. Var iegūt ar $4.000 iemaksu (pasteidzieties!)

COLLEGE — GRACE
8 telpu + saul. telpa, mūra māja, parketa grīdas, 3 modernas virtuves, ūdens-eļļas apkure, 2 garāžas, ļoti labā stāvoklī, steidz. pārdod aizceļošanas dēļ. Iem. $4.000.

BLOOR — DORVAL RD.
7 telpu + 2 saul. telpas, atsev. jauna mūra māja, parketa grīdas, mod. virt., ūdens-eļļas apkure, garāža, ļoti jaukā novietojumā, iem. $3.500.

BATHURST — REINER
6 telpu atsev. mūra māja, 1 g. v., sev. mod. virtuve, parketa grīdas, mod. eļļas apkure, pagrabā viesību telpa, garāžas iesp., privāts iebr. ceļš, iem. $2.500.

DUFFERIN — EGLINTON
7 telpu atsev. mūra māja — 1 g. v., parketa grīdas, mod. virtuve, ūdens apkure, garāžas iesp., iem. $2.500

DUNDAS — LISGAR
7 telpu + saul. telpa, mūra māja, parketa grīdas, jauna apkure, garāžas iesp., liels dārzs, laba ienāk. māja, iem. $2.000, pilna cena $11.000.

BLOOR — SYMINGTON
8 telpu atsev. mūra māja + saul. telpa, 3 mod. virtuves, parketa grīdas, jauna apkure, sev. izdev. izīrēšanai, labi ienāk., iem. $3.500.

Vēl daudz citu īpašumu visos rajonos pēc izvēles un katra spējām

Sekojiet mūsu ikdienas sludinājumiem vietējos laikrakstos un apjautājieties. Aizdevumu sagāde līdz $2.000 uz 2 gadiem par 3% gadā. Par aizdevumu sagādi nekāda speciāla atlīdzība nav jāmaksā. Pieprasiet un jau pie laika stājieties sakaros.

Ievāciet informāciju

Pieņemu labošanā visāda veida

PULKSTEŅUS

Garantēts darbs

O. BARONIŅŠ

553 Concord Ave, Toronto

Tel. LA 6139

Latviešu dāmas! Eiropas frizieris

KAPSI'S HAIR STYLING

113 MAC PHERSON AV.

Starp Yonge St. un Avenue Rd

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585

runā vāciski, krieviski un zviedriski

FRANK VASS, B.A.

ADVOKATS — NOTARS

455 Spadina Ave, Apt., 403

COLLEGE un Spadina ielu stūrī

Tel. birojā — WA 2-4989

Dzīvoklī — WA 3-9352

Latviešu apavu darbnīca

Carmen Custom Shoes īp. K. Ruģelis, 866 Broadview Ave., tel. — GE 0994, Toronto. Apavus pagatavo un izlabo (396)

Pasniedziet Lieldienās ceptu šķiņķi un patīkamo COKE

Jūsu pārtikas veikalā ir liela izvēlē produkti un COCA-COLA

— Labs atspirdzinājums patīkamos gadījumos

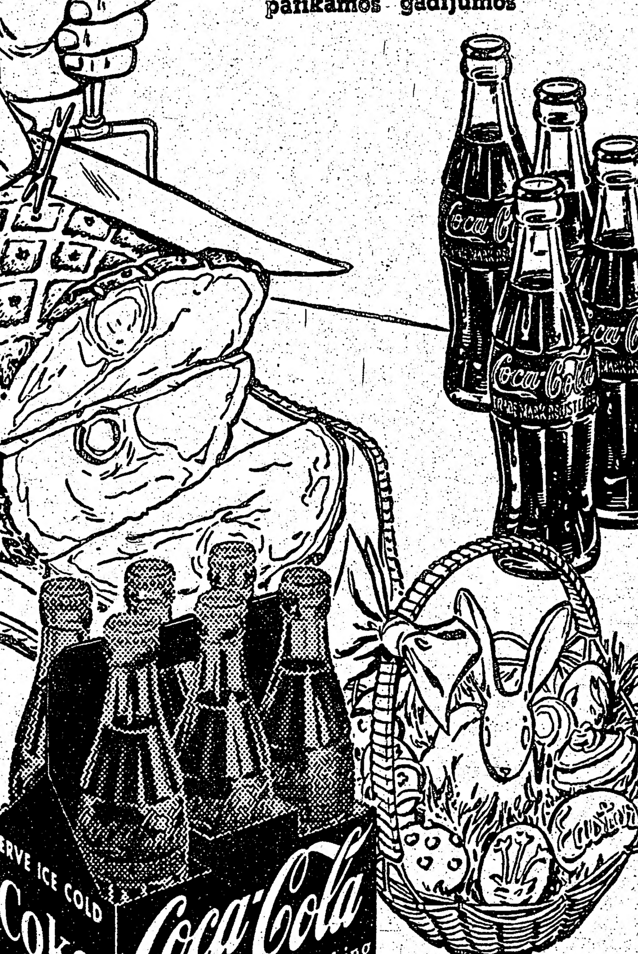

6 PUDELES KASTE 36c

ieskaitot federācijas nodokli + 2c par pudeli

COKE ir reģistrēta rūpniecības zīme — COCA-COLA LTD.

ARNOLDS BĒRZIŅŠ

Birojā tel. WA 4-5761 1172 Bay St., TORONTO
Tel. mājās LA 6569

E. BĀLIŅŠ

Tel. 94121 913 Main St., E., Hamiltonā

MĀJAS, VEIKALI, UZŅĒMUMI, FARMAS,

APBŪVES GABALI PĀRDOŠANĀ TORONTO, HAMILTONĀ UN ĀRPUSĒ. AIZDEVUMI IEMAKSĀM. OBLIGĀCIJĀM U.C. OBLIGĀCIJU ATJAUNOŠANA. JAUNU OBLIGĀCIJU PIRKŠANA UN PĀRDOŠANA

RIDOUT

REAL ESTATE, LTD., REALTORS

Lielākais nekustamo īpašumu birojs Toronto un visā Kanādā.

Katra māja fotografēta. — Ērta māju apskate un informācija bez laika zaudējumiem. — Izmantojiet Ridout foto reģistrāciju

Birojs atvērts ik dienas līdz plkst. 10 vakarā

VISU NEDĒĻU

Sekojiet ik dienas RIDOUTA sludinājumiem vietējos laikrakstos un pēc tuvākas informācijas par sludinājumos minētām mājām zvaniet jūsu latviešu pārstāvim

RETU UN DAUDZ MEKLĒTU GRĀMATU KOPSĒJUMI:

J. Jaņševska — Mežvidus ļaudis	$6.50
Dvēseļu putenis un Karālis Nameitis	$6.30
Tīrumu ļaudis un Oķers	$5.30
Kvēlošā lokā un Katrīne Ābele	$6.40
Līduma dūmos, un Piemineklis	$6.10
Kārdinātāja un Viršu druvas	$5.60
Zemes atjaunotāji un Bada biedi	$6.40
J. Grīna — Saderinātie, I, II, III	$5.80

Visi sējumi greznos, tumšsarkanos audekla vākos ar selta rotājumu, kādi vēl trimdā nav nekur parādījušies.
Kopsējumu krājums ļoti ierobežots
Pēc minētā parauga pieņemam iesiet grāmatas par uz pusi lētāku cenu kā vietējās sietuves, vai mūsu grāmatu klientiem sējumi praktiski par velti

LATVJU GRĀMATA,
P.O. Box 332, Waverly, Iowa, U.S.A.

LIELĀ IZVĒLĒ 1954. GADA

METEOR, MERCURY un LINCOLN

vieglo un vairāk kā 125 jaunu modeļu — katram darbam piemērotu — MERCURY smago automašīnu. Tāpat vairāk kā 100 visu firmu lietotu mašīnu izvēle

PUDDICOMBE MOTORS LIMITED

1543 BLOOR ST. WEST, TORONTO
Pārstāvis P. BERNĀTS
Tel.: darbā OL 7531, mājā LL 1470

ARNOLDS BĒRZIŅŠ
GENERAL INSURANCE AGENCY
Automobiļu — mājas pret uguni — slimības un nelaimes gadījumu — zādzību — mēbeļu, kažoku apdrošināšana u. c.
227 Lauder Ave, Toronto. Tel. LA 6569

AUSTRAS ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792 (pie Grace)

Latvijas amatmeistara
J. KREIĻA
FOTO STUDIJA
izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas attīsta un kopē
Uzņēmumus lūdzu iepriekš pieteikt
HA 3800. 445 Pape Ave

TORONTO LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
Lotus
802 BATHURST ST.
(Pie Bloor ielas stūra)
Tel. KE 3884 (arī dzīvoklī)
- ZIEDI UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADIJUMAM
- PLAŠĀ IZVĒLĒ DAŽĀDAS PODU PUĶES
- LATVIEŠU KERAMIKAS IZSTRĀDĀJUMI

Radio un televīzijas techniķis A. EGLĪTIS
pieņem labošanā visāda veida radio un televīzijas aparātus. Pārbūvē Eiropas aparātus. Izbrauc arī mājās. Garantēts darbs.
62 LANGLEY Ave Toronto. Tel. RI 6477

Iris PUĶU SALONS
388 BLOOR ST. W. TORONTO. Tel. ME 5665
Gaumīgi ziedu sakārtojumi līgavām un citiem gadījumiem
Orchidejas, gardēnijas, rozes utt.
Palmas, ziedoši stādi par pazeminātām cenām no pašu siltumnīcām

ELZA PĒRKONE runājama ik dienas
AMARYLLIS COSMETOLOGICAL INSTITUTE
61 Charles St., West., Toronto, tel. WA 1-9011
Sejas, galvas ādas, matu kopšana. Kalna saule, diatermija, galvanizācija. Ilgviļņi, matu krāsošana. Amaryllis preparāti.

TORONTO LATVIEŠU NACIONĀLĀ TEĀTRA
Pirmizrāde par labu Latviešu Tautas Augstskolai
L. AUZANES-VĪTOLIŅAS
UZ AMERIKU
Sestdien, 1954. g. 24. aprīlī, plkst. 8 vak. sv. Andreja bazn. zālē
Režisore M. BĒRZIŅA Dekorātors P. KARKLIŅŠ
Biļetes iepriekšpārdošanā Lotus puķu veikalā
Biļetes dabūjamas sarīkojuma dienā pie kases, sākot ar pl. 18

Bruno Purins

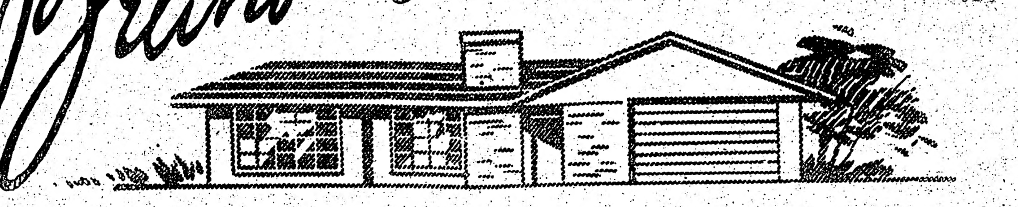

REAL ESTATE BROKER
ACTIVE MEMBER OF TORONTO REAL ESTATE BOARD

PIRMAIS LATVIEŠU NEKUSTAMO ĪPAŠUMU BIROJS KANĀDĀ

PĒRKOT: PIEDĀVĀJAM PLAŠĀ IZVĒLĒ MĀJAS, VEIKALUS, FARMAS UTT.
PĀRDODOT: 20 LABĀKIE AĢENTI JŪSU RĪCĪBĀ
AIZDEVUMU SAGĀDE: LĪDZ $2.500 PAR 3% GADĀ
FARMAS: ORANGEVILLE, SHELLBOURNE UN DUNDALKAS APKĀRTNĒ

Speciāls pārstāvis VALTERS GOBA Tel. 96J13 Dundalk

GALVENAIS BIROJS **OL 7561** 1318 Bloor W. Toronto

BIROJI ATVĒRTI NO PL 10—10 VAKARĀ

Padomājiet par šiem īpašumiem:

Atsevišķi stāvoša 8 istabu ķieģeļu māja ar 2 virtuvēm, cietkoka grīdas, visas telpas izremontētas, garāžas iespējas. Māja atrodas Fuller Ave. Iemaksa $4.500. Prasītā cena $16.500. Lūdzu zvaniet P. AVOTIŅAM.

Piedāvājam HIGH PARK rajonā elegantu īpašumu — 7 istabas ar saules telpu, atsevišķa māja, kas atbilst visām modernām prasībām. Cena $17.500, iemaksa $6.000. Pārējais uz 10 gadu obligāciju. Tuvākus paskaidrojumus sniegs P. AVOTIŅŠ

PĀRBAUDIET MŪSU PĀRDODAMO NAMU SARAKSTU

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
68 WELLINGTON W, (tuvu Bay St.) Toronto, Ont., tel. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

AUTO VADĪŠANAS KURSI BALTIC
Apmācīšana ar Chevrolet — Studebeker — Land Chrysler — 3/4 ton. International (šoferiem). Dubultbremzes un sajūgi.
Visiem kursantiem garantēju atļaujas

A. MASINGS
26 Woodside Ave, tel. MU 8365,
zvanīt līdz pl. 8 rītā un pēc pl. 9 v.

LATVIEŠU UZŅĒMUMS
Dāmu un kungu drēbniecība ● Ķīmiskā tīrītava
Veļas mazgātuve ● Apdrošināta kažoku un drēbju glabātuve
● Kažoku labošana un tīrīšana ●
Piegāde mājā Zvanīt ME 7545
FEDERAL CLEANERS CUSTOM TAILORS
728 St. Clair Ave. W., Toronto

Dr. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no pl. 9—11 un no 5—7, izņemot trešdienas. Tel OL 1681
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

GREGORY CHARLAP
B.A.M.Sc., M.C.L.
ADVOCATE, BARRISTER and SOLICITOR
Biedrs pie augstākās tiesas, runā vācu un slavu valodās.
Birojā UN 6-8791 MONTREAL, P.Q. Mājās AT 1858
University Tower Bldg., 660 St. Catharine St. W., Room 604.

Dr. P. BĀRDIŅŠ
740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5—7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās KE 5628

Dr. SILVIJA UŽĀNS
BĒRNU, IEKŠĶĪGĀS, ĀDAS SLIMĪBĀS
(Slimniekus pagaidām apmeklē mājās)
Tel. GL 2892, Toronto

Dr. A. RATINOV
Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID Ave. WA 1-6708
TORONTO (55)

Dr. S. V. FEINMAN
Vīnes universitātes ārsts-chirurgs
Tel. LL 5739.
Pieņem 1.30 — 3 pp. un 6—8 vak.
251 CRAWFORD St,
(Dundas stūrī) Toronto.
Runā vāciski un krieviski

Iebceļošanas, izceļošanas, vīzu, pasu, uzturēšanās atļauju, laulības šķiršanas, legālizācijas un citas lietas administrātīvās iestādēs kārto
ALEKSANDRS KĀNBERGS
596 Sherbourne St., Toronto,
(pie Bloor St.), tel. WA 1-7149

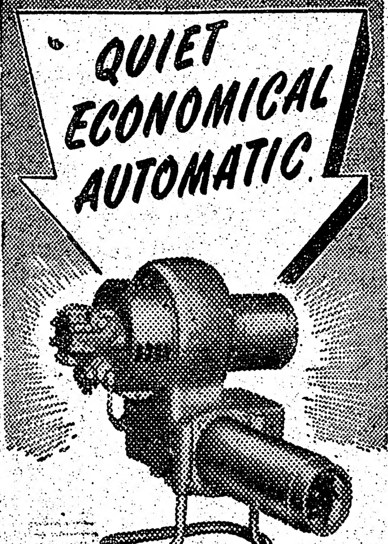

FAIRBENKS-MORSE
UN CITU LABĀKO FIRMU EĻĻAS APKURES
Latviešiem 10% atlaide
Nomaksa līdz 24 mēn.
Garantija 1 gadu
Sniedzam paskaidrojumus latviešu valodā. Labojam un iekārtojam visu veidu ūdens, gaisa un tvaika apsildīšanas sistēmas, kā jaunbūvēs, tā arī vecajās mājās
GARNEY & Co
15 BARTON AVE
Toronto, ME 2554

SEZONAS LIELĀKĀ IZPĀRDOŠANA
Addison NORGE
REFRIGERATOR

PLAŠĀ IZVĒLĒ
- māju un biroju mēbeles,
- veļas mazgājamās mašīnas,
- ledus skapji

PAR PAZEMINĀTĀM CENĀM
Nāciet un apskatiet
Burlacoff's Furniture
619 QUEEN ST. W. TORONTO
Tel. EM 8-6812

Dr. GUNDARS DRILLIS
M.D. — L.M.C.C.
780 Main St., East, HAMILTONĀ
DZEMDĪBU PALĪDZĪBA
pieņem no 2—4 un 7—8 un pēc vienošanās, tel. 9-6634

Dr. Alexander Szatmari
nervu un noguruma slimībās
260 St. Clair Ave. W.
Toronto
Runas stundas no 2—7 pp vai uz iepriekšējo norunu pa tel.
WA 1-0556 vai LL 5228

Dr. med.
K. ŽYMANTIENE
Ārste chirurge sniedz dzemdību palīdzību 1189 Bloor St. W. Toronto (ieeja no 613 Brock Ave) Pieņem katru dienu no 1—4 un 5—8 un pēc vienošanās. OL 6851
Runā latviski un vāciski

DĀMU
FRIZIERSALONS
MODEL
VIJA KRĒMANIS
109 Moberly Ave, Toronto
Tel. GR 0464
Danforth—Woodbine, 2. stāvā

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ar ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
SPECIĀLISTS IEKŠĶĪGĀS, SIEVIEŠU UN VENERISKĀS SLIMĪBĀS (158)
3537 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal
Runā vāciski un krieviski Pieņem no 3—9 vakarā

Dr. MICHAEL BALKANI
spec. sieviešu slimībās un dzemd. palīdzībā.
202 St. CLAIR AVE pie Avenue Rd. Toronto, pieņem slimniekus. Tel. WA 1-9632 un HU 8-7841

Dr. T. L. GRANOVSKY
ZOBĀRSTS-CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 DUNDAS St., W.
Spadīna stūrī.
Zvanīt EM 8-9038, Toronto
(168)

GERALD H. MARSDEN
ADVOKĀTS UN NOTĀRS
6 ADELAIDE ST. E.
Room 809, EM 8-5284
Toronto

KANADĀ LICENCĒTS
ZOBU TECHNIĶIS
ELMĀRS ŠĶOBE
51 Laws St., Toronto, tel. MU 9117
(3. iela no High Park Ave, braucot pa Annettes vai Dundas ielu)

Dr. JĀNIS REKAI
chirurgs un dzemdību palīdzība

Dr. PAULS REKAI
iekšķīgās slimībās un Rentgena uzņēmumi

219 St. Clair Ave. W.
Toronto, Ont.
Iepr. telef. pieteikšanās
WA 3-2395

Dr. med. Nichlas Sand
Ilggad. Prāgas universitātes klīnikas ārsts. Speciālists iekšķīgās kakla, deguna un ausu slimībās
605 BLOOR ST., W.
pieņem ikdien. 1—3 un 7—9 vak
Tel. KE 2844, Toronto
Runā vāciski un krieviski

DAVID R. JOSEPHSON
R.O.L.B.E.O.
OPTOMETRISTS
336A BLOOR ST. W., TORONTO
(Spadina Rd.) birojā WA 8-3494
[illegible]

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(LIETUVIETIS)
Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas 9—5 pp. katru dienu
Runā vācu un slavu valodas